

Izjava ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25,—, za ino-
semstvo Din 40,— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2064, ponoči tudi
št. 2034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Izredni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2497Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 15 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem črt. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843 — Praha číslo 78.180,
Wien, Nr. 205.241.

Ljubljana, 5. januarja.

V usodnih trenutkih našega državne-
ga življenja, ko se bje oster boj za go-
spodarsko in pravno ter socialno ena-
kopravnost vseh državljanov, ko je
upravni korupciji napovedan boj na
nož, ko se valovi vsehplešnega ljud-
skega ogorčenja zaletavajo v beograjsko
porodico, katere državno premo-
ženje smatra za svojo osebno lastnino,
je SLS na strani porodice, na strani
zaščitnikov makedonskih upravnih me-
tod, partizanskega udejstvovanja urad-
ništva in na strani onih, ki žive iz
brezsrčne gospodarske eksploatacije
prečanskih krajev.

Zgodovinska tragedija je, da je baš
naša SLS izbrana in poklicana, da isto-
časno s partizansko in na hegemoni-
stičnih velesrbijanskih težnjah slonečo
radikalno stranko sedi na zatožni klopi
pred sodnikom vse poštene jugosloven-
ske javnosti.

SLS je v jubilejnim letu naše svobo-
de ponižana uprav na poslušno dekle
onoga, ki iz vrha doli gleda, kako pro-
padamo vsi. Zadošča ji, ako sme za
ceno par osebnih koristi enega ali dru-
gace svojih pristašev podpirati najna-
silnejši režim vseh režimov in ako sme
dati duška svoji strankarski maščeval-
nosti ali osebnim nizkotnim strastem
osebnege preganjanja po raznih uradih
in ustanovah. Bridka usoda je, ako mo-
ra SLS braniti g. Vukičevića pred po-
raznimi očiti velike opozicije, ki po-
haja iz krajev, kjer je še smisel za
pravni in upravni red, za gospodarsko
enakopravnost in socialno pravičnost,
in kateri dajejo moralno oporo tudi uvi-
devaljši in treznejši faktorji iz vladnih
vrst.

SLS je prišla tako daleč, da tvori
hrbišče oni beograjski porodici, kate-
ra za kulturno Evropo pomeni pravi
škanal s svojimi egoistično-ciničnimi
metodami — vse to za ceno enega mi-
nistrstva in za to, da imajo poslanci SLS
pri intervencijah individualnega znač-
ja malo več uspeha.

Kje je ostala ona borbenost, programati-
čno dosledna in neizprosna SLS, katere
je leta in leta videla v beograjskih vladnih
metodah izraz vsakega zla in se zaklinjala,
da mora sveti boj proti tem metodam izvoje-
vati do konca? Padla je na kolena pod pri-
tiskom par nemoralnih in pohlepkih svojih
pristašev.

SLS je zabredla v blato, v njem se počuti
dobro, ljudstvo pa trpi in vzdihuje pod te-
zo gospodarske neenakosti in upravne pri-
stranosti. Danes se okoli SLS gnete vse
ono, kar je moralno propadlo, kar zasle-
duje svoje nizkotne osebne cilje, katerih
nikjer drugod doseči niso mogli. SLS jih
ščiti, ker ve, da so taki elementi brezobzir-
no maščevalni in takih »božjih bojevnikov«
je SLS treba.

Večina slovenska stranka smatra za
svojo zgodovinsko nalogo, da podpira re-
žim hegemonistične vlade, da je v borbi
proti prečanskim gospodarskim in politič-
nim zahtevam, da poskuša, kako mora njen
vladni šef čuti, s kakimi intervencijami in
posli se ukvarja njegov gospod sin, da za-
govarja vse, kar je v proračunu, ki zapo-
stavlja slovenske koristi, da mora sopoma-
gati, ogroževati obstoj slovenske univerze,
da odobrava vsak dan novo krivico in no-
vo gorje za Slovence.

Ni slučaj, ako je v vrstah SLS nastal si-
len odpor proti tej zgodovinski vlogi stranke.
Vse, kar hoče imeti dejansko gospo-
darsko enakopravnost in kar se je do grla
naveličalo balkanskih upravnih metod je
ustvarilo močno duševno enoto, le SLS je
tam preko in sreblje iz umazane sklode.

SLS svoje vernike tolaži, da je bilo pred
štirimi leti še huje in da je takrat SDS
ščitila korupcijo, nasilje, uplajala v upra-
vo partizanske metode — danes, da gre na
mnoгих poljih na boljše. Tudi če bi to bilo
vse res, SLS nima moralne legitimacije, da
danes z vso silo in z vsemi sredstvi vzdr-
žuje one, ki jih je takrat pobijali, zlasti
pa one, ki so bili takrat glavni nosilci onega
»še hujšega režima«, da podpira radi-
kale, ki v celi državi tudi pod današnjim
»redom« nimajo drugih prijateljev kakor
klerikalce in one gospode poslance, ki so
ministri. Nam je prav, ako SLS njena ne-
doslednost ter njena hlapčevska vloga im-
ponira.

Po dogodkih zadnjih mesecev si je vsa-
kdo, ki kaj misli, na jasnem, da sta se v
državni politiki našla dva v nemoralni so-
rodna elementa: klerikalci in radikali. Oba
črpata svojo moč iz nasilja, korupcije, splo-
šnega nereda, obema je samo eno glavni
cilj: obdržati se za vsako ceno na vladi.

Rojstni dan kraljice Marije

Beograd, 5. jan. p. Tretji dan pravoslav-
nega božiča se bo na dvoru slavil rojstni
dan kraljice Marije. Ob tej priliki se bodo
vršile v vseh cerkvah svečane službe božje.
V saborni cerkvi se bo vršila slovesna služ-
ba božja, katere se bodo udeležili kralj,
vlada, diplomatski zbor in drugi predstavi-
niki.

Kraljica božičnica invalidom

Beograd, 5. jan. i. Kralj je poklonil ob
prilici božičnih praznikov invalidskemu
udruženju 25.000 Din.

Beograd je že ves božičen

Poslanci in ministri so se razšli. — Politično življenje je zastalo,
delo v uradih počiva. — Vremenska sprememba

Beograd, 5. januarja i. Beograd je
bil danes že ves v božičnem miljeu.
Politično, poslovno in sploh vse javno
življenje je zamrlo, vse že praznuje.
Današnja seja fin. odbora, ki je raz-
pravljala o proračunu zdravstvenega
ministrstva, je bila le slabo obiskana,
pa še ti poslanci, kar se jih je zjutraj
zbralo, niso vsi vzdržali do konca, am-
pak so neprestano odhajali. Popoldne v
prostorih Narodne skupščine ni bilo ni-
kogar več. Tudi ministri, ki nimajo svo-
jih rodbin v Beogradu, so danes od-
potovali na svoje domove. V ministri-
stvih in drugih državnih uradih je opol-
dne prenehalo vse delo, ki bo sedaj
počivalo do torka. Min. predsednik je

bil proti večeru le par minut v svojem
kabinetu, nato pa je odšel na dvor,
kjer je ostal v daljši avdijenci.

Celo vreme se je za Božič popolno-
ma spremenilo. Včeraj je vladal še
oster mraz, preko noči pa je prišel jug,
ki je stopil skoro ves sneg; nocoj je
povrhu začelo še močno deževati.

Božične številke beograjskih listov
so izšle že danes popoldne, ne prina-
šajo pa nikakih senzacij ali političnih
zanimivosti. Razmeroma največjo po-
zornost vzbuja »Reč«, ki objavlja po-
membne članke Sv. Pribečevića in ži-
vahno ter zanimivo napisane spomine
St. Radića o sodelovanju med njim in
Pribečevićem v mladih letih.

Ne precanska, temveč državna fronta

Božični članek Svetozarja Pribečevića. — Enakost in ravnopravnost vseh pokrajin sta pogoj za proslavo desetletnice uje-
dinjenja

Beograd, 5. januarja p. V Beogradu via-
da danes že popolno božično razpoloženje.
Zvečer so izšle božične številke listov.
»Reč« prinaša na uvodnem mestu članek
g. Svetozara Pribečevića pod naslovom
»Naša fronta — državna fronta«. Članek
pravi med drugim:

»Stopili smo v jubilejno leto, v deseto
leto, odkar smo proglasili narodno in dr-
žavno ujedinenje. Že na seji finančnega od-
bora sem povdal, da ne bomo mogli sla-
viti desetletnice ujedinenja pod današnjim
režimom. Pogoj za iskreno proslavo sta
enakost in ravnopravnost vseh krajev in
vseh delov našega naroda. Če se to v ju-
bilejnim letu ne izvede, mi ne samo da ne
bomo sodelovali pri proslavi, marveč bomo
napravili fronto proti tej proslavi.

Ko smo proglasili ujedinenje dne 1. de-
cembra 1918, smo hoteli svobodo in ena-
kost. Jaz sem odgovoren pred narodom za
ta prvi december in jaz to odgovornost glo-
bokopojmujem in moram zato sodelovati
pri ustvarjanju fronte, ki ima edini cilj, da
ideja 1. decembra v polni veličini izšli

zmago. Mi hočemo popolno enakost in ena-
kopravnost in zahtevamo to pri vseh po-
javah državnega življenja in v vseh po-
litičnih, s katerih se odloča o usodi naroda
in države. To smo mi jasno in glasno pod-
črtali v naši deklaraciji dne 16. decembra
1927. To se mora izvršiti v jubilejnim letu
1928, ako pa se ne bi izvedlo, mi nečemo
nositi odgovornosti za posledice, ki bodo
neizbežno nastopile.

Postavili smo prvo zahtevo: depolitiza-
cija naše uprave. Ne moremo več trpeti,
da se zlorablja državni aparat v strankar-
ske svrhe. To se mora enkrat za vselej ne-
hati in morajo se ustvariti za to zakonske
garancije.

Naše zahteve niso naperjene proti Srbiji.
Mi zahtevamo le enakost in popolno ravnopravnost z brati Srbi. Naša fronta torej ni
prečanska fronta, marveč je to splošna dr-
žavna fronta, na kateri se lahko zberejo
vsi deli in vsi kraji našega naroda. Samo
na tej fronti bomo dostojno dočakali veli-
ko jubilejno leto.

Proracun zdravstvenega ministrstva

Miren dan v finančnem odboru. — Bela vrana med ministri. —
Opozicija priznava dobro voljo ministru narodnega zdravja. —
Božična pavza v proračunski razpravi

Beograd, 5. januarja p. Finančni od-
bor, ki je včeraj odobril proračun notra-
njega ministrstva, je danes razpravljalo o
proračunu ministrstva za narodno zdravje.
Današnja seja je bila v nasprotju z včerajš-
njo izredno mirna. Uvodoma je podal

minister za narodno zdravje dr. Savič
daljši ekspezo o stanju naših zdravstvenih
ustanov in o zdravstveni politiki sploh. Na-
glašal je, da se mora tudi njegov resor
stalno boriti z največjimi finančnimi težko-
čami, da pa je kljub temu na vseh poljih
zdravstvenega skrbstva beležiti lepe uspe-
he in stalen napredek. Skoraj povsod pri-
manjkuje bolnic in zato zahteva od vlade,
da odstopi od posojila, ki ga namerava na-
jati v inozemstvu, večji znesek za zgradbo
in razširjenje bolnic ter drugih zdravstve-
nih ustanov. Pohvalno se je izrazil minister
o iniciativnosti oblastnih in občinskih sa-
mouprav, ki posvečajo zdravstvenim zade-
vam veliko pozornost. — Debatu je otvoril
zemljoradnik Voja Lazič, ki se je za-
vezal predvsem za to, da bi se posvečala
večja pozornost higijenskim razmeram na
deželi. Radikal Čeda Mihajlovič je ob-
širno govoril o higijeni v šoli in naglašal
potrebo novih bolnic in drugih zdravstvenih
institucij. V ostalem pa je pohvalil delova-
nje ministrstva in predlagal, naj se prora-
čun sprejme per acclamationem.

Nato je dobil besedo

poslanec Juraj Demetrovič,
ki je uvodoma naglasil, da je edini mini-
ster za narodno zdravje pravilno pojmoval
svoje naloge in podal odboru poleg pisme-
nega tudi obširen ustneni ekspezo, tako da
si lahko vsakdo ustvari pravilno sliko o
razmerah, ki vladajo v resoru tega mini-
strstva. Da je bil v tem resoru dosežen
vsestranski lep uspeh, je predvsem posled-
ica složnega sodelovanja najboljših moči
iz prečanskih in srbijanskih pokrajin. Ena-
ko lepi rezultati bi se dali doseči tudi dru-
god, če bi se postopalo po tem načelu.

Govornik je potem razpravljal o zdrav-
stvenih razmerah v splošnem in kritiziral
dejstvo, da morajo na primer na Hrvaškem
in v Slavoniji plačevati posebne doliade v
zdravstvene namene, ne da bi jim nudila
država za to kak ekvivalent. Govornik se
je nadalje bavil s členom fin. zakona, s ka-
terim hoče vlada uvesti posebne zdravstve-
ne pristojbine za vse šole. Izražal se proti
temu in zahteva, da se vsaj siromašni otroci
oprostijo plačevanja teh taks.

Poslanec dr. Žerjav

Je uvodoma svojega govora izrazil svoje pri-
znanje delu na zdravstvenem polju in nado,
da bo ta resor tudi v bodoče ostal na seda-
nji višini. Zahteval pa je, naj se posveča
večja pozornost tudi administrativni strani

tega problema. Naše zdravstvo je v sploš-
nem desorganizirano in bi bila zato nujna
potreba, da se zakonitim potom regulirajo
odnosaji med državo, oblastjo in občino.
Obenem bi bilo potrebno, da se maksimirajo
cene zdravil in uvedejo zdravniški hono-
rarij.

Dr. Žerjav je dalje razpravljalo o favorizir-
anju gotovih pokrajin; ponekod obstoje
bogatje občine, ki ostentativno ničesar ne sto-
re za izboljšanje higijenskih razmer, marveč
čakajo, da jim da vse država. Na drugi strani
pa imamo siromašne kraje in siromašne
občine, ki pa kljub temu žrtvujejo ogromne
zneske za povzdigo in izboljšanje javne hi-
gijene. Vlada pa tega ne upošteva in tako
se dogaja, da občine, ki same ničesar ne
store, dobe od države ogromne podpore,
dočim občine, ki mnogo žrtvujejo za zdrav-
stvo in se v ta namen celo zadolžujejo, ne
dobe od države ničesar, dasiravno nosijo
najtežja davčna bremena. Temu stanju je
treba napraviti konec in zakonitim potom
ustvariti možnost, da se take malomarne
občine prisilijo k izvrševanju svojih zdrav-
stvenih nalog.

Govornik je nato obširno razpravljalo o
stanju bolnic v Sloveniji, ki so stalno pre-
napolnjene, vrhutega pa se morajo boriti z
največjimi finančnimi težkočami. V maribor-
ski oblasti je položaj še težji kakor v ljub-
ljanski ker je mariborska bolnica za sedanje
potrebe mnogo premajhna in mariborska
oblast nima niti enega oddelka za duševno
bolne, tako da mora oddajati bolnike v ljub-
ljansko bolnico, odnosno blaznico, ki je za-
radi tega tudi stalno prenapolnjena. Govor-
nik upošteva dobro voljo ministra ter iz-
ražal zadovoljstvo nad delovanjem tega re-
sora. Ako bo kljub temu glasoval proti prora-
čunu, tega ni smatratj za nezaupnico ose-
bi ministra narodnega zdravja, ampak le za
izraz nezaupanja sedanjemu režimu.

Po krajšem govoru poslanca g. Radića je
minister za narodno zdravje dr. Savič od-
govarjal na iznešeno kritiko, pri čemer je
priznal, da je bila ta kritika ne le stvarna,
ampak tudi vseskozi upravičena; s svoje
strani bo napel vse sile, da grajane nedo-
statke popravi, kolikor bo pač to mogoče
v okviru danih sredstev in možnosti.

Z glasovi večine je bil nato proračun
sprejet, nakar je bila seja zaključena. Pri
hodnja seja finančnega odbora se bo vršila
v torek 10. t. m.

Parlamentarne volitve v Franciji

Pariz, 5. jan. h. Notranji minister je na
današnji seji ministrskega sveta sporočil,
da je datum za nove volitve definitivno
določen na dneva 22. in 29. aprila.

Pogajanja za podaljšanje prijateljskega pakta z Italijo

Do sedaj ni ne Beograd in ne Rim predlagal podaljšanje pogod-
be. — Istočasno se napovedujejo tudi pogajanja med Parizom
in Rimom

Beograd, 5. januarja, p. Povodom
vesti, da je Italija odpovedala prijateljski
pakt, ki poteče koncem tega meseca,
je dobil vaš dopisnik na merodaj-
nem mestu informacije, da ta vest ne
odgovarja resnici. Niti naša niti itali-
janska vlada doslej ni odpovedala pri-
jateljske pogodbe, prav tako pa je tu-
di res, da ni niti ena niti druga predla-
gala podaljšanja. S strani naše vlade je
bil le stavljen predlog, naj bi se rok
trajanja te pogodbe podaljšal do 27. ju-
lija, to je za šest mesecev. Med tem
časom naj bi padla odločitev, ali se po-
godba podaljša, ali pa odpove, odnosno
avtomatično preneha.

London, 5. januarja, o. »Westmin-
stergazette« piše, da se bodo franco-
sko-italijanska pogajanja pričela v Ri-
mu v drugi polovici januarja in se bodo
vršila vzporedno s pogajanjimi med Ju-
goslavijo in Italijo. V to svrhu so se v
Beogradu že pričeli pripravljati raz-
govori med dr. Marinkovićem in gene-
ralom Bodrerom. List izraža upanje,

da bodo pogajanja med Beogradom in
Rimom privedla do sporazuma. Angle-
ška vlada ne bo javno sodelovala pri
pogajanjih, vendar pa je angleški po-
slanik v Rimu sir Graham že dobil od
Chamberlaina navodila, da osebno po-
sreduje med Francijo in Italijo.

Rim, 5. januarja, g. »Giornale d'Ita-
lia« razpravlja danes o članku »Echo
de Parisa«, v katerem obravnava Ja-
dransko vprašanje. Posebno pozornost
posveča mestu, kjer zatrjuje, da je
Mussolini leta 1923. ponudil Franciji
pogodbo v troje, in sicer med Italijo,
Francijo in Jugoslavijo. List pravi, da
italijanski vladni šef ni imel nikdar pri-
like ponuditi Franciji take pogodbe.
Francija torej ni imela povoda govo-
riti o takih razgovorih. Vse tozadevne
vesti, razširjene po pariških listih, so
popolnoma izmišljene. Tako pisanje go-
tovo ne bo pospeševalo sedanjega pri-
bliževanja med obema državama, za
katere se vnema francosko časopisje.

Tajne madžarske priprave na vojno

Ugotovitve francoskega in rumunskega tiska

Beograd, 5. januarja, p. Po vesteh
»Daily Telegrapha« je rumunski zuna-
jni minister Titulescu v imenu Male
antante stavlil Društvu narodov pred-
log, naj nemudoma uvede anketo za
razčiščenje italijansko-madžarske tiho-
tapske afere orožja in municije. (Vest
se zdi preuranjena.)

Pariz, 5. januarja h. Listi se znova bavijo
s tihotapljenjem orožja na Madžarsko.
»Homme Libre« piše, da ne more biti dvo-
ma o tem, da je Italija pošiljala v zadnjem
času tudi drugo orožje na Madžarsko, ker
je bila ta pošiljka samo slučajno odkrita.
Ravno tako ni nikdo dvomil o bojnih name-
nih Madžarske. Ko je lani prišel madžarski
ministrski predsednik v Rim in sklenil ita-
lijansko-madžarsko pogodbo, niso ostale dr-
žave Male antante s svojimi skrbmi za hribi
»Populaire« piše: Po odkritju ponarejenih
frankov in ponarejenih tirov so bile sedaj

odkrite utihotapljene strojnice za Madžar-
sko. Ta čin je posledica odprave vojaške
kontrole nad Madžarsko. Nič ne pospešuje
tihotapljenja tako, kot zavest, da je brez
kazni. Ob času, ko je imela Francija zaradi
falzifikatorske afere Bethlenovo vlado v ro-
kah, jo je mirno izpuštila. Sedaj se bodo
menda odprle oči evropskim silam, posebno
pa Franciji in Angliji.

Bukarešta, 5. januarja g. V političnih kro-
gih se živahno bavijo z afero utihotapljene-
ga orožja za Madžarsko. »Vitorul« objavlja
komunikce, v katerem naglašajo, da Madžar-
ska stalno dobiva orožje in se na skrivnem
pripravlja za vojno, zato je potrebno, da o
stvari razpravlja Društvo narodov. Javno
mnenje je prepričano, da so Madžari zelo
nevarni za mir v Srednji Evropi. Rumunska
vlada bo vprašala Poljsko ali je res naro-
čila orožje v Italijo.

Strašna eksplozija v Berlinu

Velika stanovanjska hiša popolnoma razdejana. — Veliko šte-
vilo mrtvih in ranjenih. — Živodete pod razvalinami. — Ker
obstoja nevarnost nadaljnjega rušenja zidov, je reševalna akcija
zelo otežkočena

Berlin, 5. januarja, s. Sinoči je nastala
v neki hiši na Landsbergerstrasse
strašna eksplozija, ki je podrla veliko
stanovanjsko hišo. V hladilnici neke ve-
like mesarije se je nabral amonijakov
plin, kar je povzročilo, da je počila
glavna plinova cev. Ogenj je vnel uha-
jajoči plin, kar je povzročilo eksplozije.
Gasilci, ki so prišli takoj na kraj nesre-
če, so imeli delo zelo otežkočeno, ker
je eksplozija potrgala vse električne
dovodne žice, tako da je bila vsa oko-
lica v temi. Rešilne postaje so poslate
takoje vse ambulance na pomoč.

Kraj nesreče nudi strašno sliko raz-
dejanja. Dosedaj so potegnili izpod ru-
ševin 6 mrtvih. Vsa desna stran hiše se
je popolnoma podrla na prazen prostor,
ki je poleg stavbe. Ranjenih so do 3.
zjutraj našli 17 oseb. Število mrtvih je
gotovo še večje, ker so bile v najbolj
razdejanem delu spalnice. Trgovine v
prilici so popolnoma razdejane. Kljub
veliki nevarnosti so se reševalna dela
nadaljevala do jutra in tekem vsega
dneva. Ob 8.30 zjutraj še vedno ni bilo
mogoče ugotoviti, koliko je ranjenih in
koliko mrtvih. K sreči je zdravniška
preiskava pri ranjenicah ugotovila le
lažje poškodbe. Okoli 8. zjutraj so po-
tegnili izpod kamenja živo dete. Pri
reševalni akciji so bili ranjeni tudi tri-
je gasilci.

Ker je bilo možno, da so pod razvali-
nami razdrtega poslopja še ranjene ali
mrtve osebe, je policijski prefekt odre-
dil 200 mož policije, da je sodelovala
pri izkopavanju.

Kakor piše »Berliner Tageblatt«, za-
trjujejo v krogih berlinskih mesarjev,
da gre pri katastrofi za akt sabotaže,
ki je baje v zvezi z nameranim stav-
kovnim gibanjem med mesarji. Preden
pa policijska preiskava o katastrofi ne
bo zaključena, se o tem ne da poročati
ničesar pozitivnega.

Po trudopolnem prizadevanju so ga-
silci odkopali 6 mrtvih in 18 ranjenih.
Z druge strani poročajo, da je mrtvih
7 oseb. Ker je bil razrušen del poslopja
najbolj obliuden, se boje, da bo še ka-
kih 7 do 10 oseb mrtvih. Ranjenci, ki
so v bolnicah, imajo večinoma polom-
ljene ude. Otrok, ki so ga izkopali davi
iz razvalin in kateremu so bili ubiti
tudi starši, ima pretresene možgane in
težke notranje poškodbe.

Sinočnja katastrofa je mnogo težja
kot je bila katastrofa, ki se je nekako

pred drugim letom dogodila na Moa-
bierstrasse. Poslopje je strašno raz-
dejano. V prilici so ostali pokoncu
samo železni nosilci. Eksplozija je na-
pravila strašno škodo v prilici gostilni,
kjer ni ostal noben predmet cel.
Neka ura, ki so jo našli med razvali-
nami, kaže čas katastrofe 0.20 zjutraj.
Gasilci se dosedaj niso mogli preiskati
vseh razvalin, ker je še vedno nevar-
no, da se ne bi podrli kakih zidov. Vse-
ga je dosedaj mrtvih 8 in ranjenih 18
oseb. Ker se izmed 99 prebivalcev vse-
ga poslopja še niso vsi javili na poli-
ciji, smatrajo, da leži še 8 oseb pod
razvalinami.

Berlin, 5. januarja, g. Ob 10. zvečer
so potegnili izpod razvalin razrušene
hiše v Landsbergerstrasse še dve trupli,
tako da je število mrtvih naraslo na
15. Od nekega trupa so našli samo ro-
ko. O vzrokih katastrofe si še niso na
jasnem. Strokovni krogi zatrjujejo, da
je eksplozija zaradi amonijakovih pli-
nov izključena. Vse kaže, da je eksplo-
zija nastala v mesarski delavnici v
prilici. Trupla mrtvih je zaplenilo dr-
žavno pravdnitvo. Vsega bo znašalo
število mrtvih 20. 16 ranjenec je osta-
lo v oskrbi v bolnicah. Obdukcija trupel
bo pokazala, ali so žrtve pred smrtjo
vdihavale svetilni plin. Ugotovili so
dalje, da so dan pred katastrofo po-
pravljali delavci glavno plinovo cev in
da bi bili morali delo naslednjega dne
nadaljevati. Le srečnemu naključju se
je zahvaliti, da število žrtev ni bilo še
večje. V prilici gostilne se je vršila
neka rodbinska slavnost, kateri je pri-
stostovalo okoli 30 oseb, ki so malo
pred nesrečo zapustile poslopje.

Eksplozija avtomobila z razstelim

London, 5. jan. s. Zaradi eksplozije neke-
ga tovornega avtomobila pri Dunstableju,
ku je vozil 4 tone razstreliva, je bila ena
oseba ubita, 4 pa težko ranjene. Avtomobil
je zavozil na nasip, se popolnoma razbil
in začel obnem goriti. Granate so pokale
med strašnim gremenjem. Reševanje je bi-
lo zelo težko, ker ni bilo mogoče priti
v bližino razbitega avtomobila. Soferja so na-
šli popolnoma zoglebnega na vozu.

Darujte za spomenik
kralja Petra Osvoboditelja

Ameriški načrt splošne mirovne pogodbe

Briland je odgovoril, da je treba ameriške predloge dobro premisliti. — Zadovoljstvo v Angliji. — Po ameriških vesteh pa zahteva Francija ločena pogajanja

Iz Amerike prihaja zopet iniciativa velikega mednarodnega pomena, ki je vzbudila pri povratnih pacifističnih virih navdušenje, kakor da gre za nov Wilsonov evanĝelij, kot da se bliža zora večnega miru. Toda kot vse povojne poslanice iz Zedinjenih držav ki so vsebovale najsilnejše izjave in vzbujale krasne nade, a so pozneje izkazale malo resničnega mirovnega hotenja in po večini končale z neznanjem ali nikakršnim rezultatom, zasluži tudi sedanjá akcija za »izobčenje vojne« dobro dozo kritične rezerviranosti.

Cela zadeva ima popolnoma prečten in omejen začetek. Prvotno je šlo samo za obnovo arbitražne pogodbe med Francijo in Zedinjenimi državami, ki je bila sklenjena l. 1908. za časa predsednika Roosevelta po iniciativi ameriškega državnega tajnika za zunanje zadeve Roota in ki v februarju poteka. Francoski zunanji minister Briland je hotel porabiti to priliko in postaviti odnose z Ameriko na nov, mnogo širši temelj. Sprožil je misel, naj bi se med obema republikama sklenila namesto dosedanje arbitražne pogodbe, ki dovoljuje vojno samo v slučaju, ako gre za nacionalno čast in življenjske interese, popolnoma nova pogodba, po kateri bi se med Zedinjenimi državami in Francijo za vse čase izključila možnost medsebojne vojne.

Ko so se začela uradna pogajanja, je poslal ameriški državni podtajnik načrt nove arbitražne pogodbe, ki se komaj kaj razlikuje od Rootove iz l. 1908. Briland je na to noto odgovoril s protipredlogom v smislu svoje prvotne ideje o večnem miru med Ameriko in Francijo. Te dni je prišel v Pariz nov predlog ameriškega državnega tajnika za zunanje zadeve Kelloga, v katerem ta v imenu ameriškega naroda izjavlja radost nad francosko iniciativo in izraža mnenje, naj bi se pozvale še druge države, da s podpisom izjavo o izobčenju vojne kot sredstva za reševanje njihovih medsebojnih sporov. Mislije so poleg Francije in Amerike še Velika Britanija, Nemčija, Italija in Japonska. Pozneje bi lahko pristopile tudi druge države.

S to formulo, ki ima baje duševnega očeta v francoskem neprilazenem senatorju Borahu, se Brilandova zamisel dejansko odklanja in predlaga nekaj čisto drugega. Če bi se Kellogov predlog izvedel, bi bilo Društvo narodov potisnjeno v ozadje. Podpisniki pakta o »izobčenju vojne« bi prišli celo v konflikt s točko 13. društvenih pravil, ki določa, da morajo članice Društva narodov prihraniti na pomoč državi članici, ki bi bila žrtev neizvnanega napada. Po Kellogovem načrtu pa bi morala n. pr. Francija mirno gledati, če bi napadla Nemčija Poljsko in

Češkoslovaško, Rusija Poljsko in Italija Jugoslavijo. Francija bi z večno nevirralnostjo, ki bi vezala samo glavne velesile med seboj, a ne bi veljala za njihove odnose napram drugim državam in ne za vse države sveta, pogazila svoje obveznosti napram Društvu narodov in pogodbi s svojimi zavezniki. Zato je razumljivo, da v Parizu odklanjajo Kellogov predlog.

Kot kaže najnovejši Briandov odgovor, se bodo sedaj bržkone nadaljevala pogajanja ločeno o arbitražni pogodbi med Francijo in Ameriko in posebej o paktu za izobčenje vojne in večni mir. Arbitražne pogodbe ne bo težko obnoviti, glede slednjega pa se lahko mirno trdi, da se bo izločilo kakor »ženevski protokol« iz l. 1924. in lanska Coolidgeova pomorska razorožitvena konferenca v Ženevi.

London, 5. januarja (lo). Danes je prejel zunanje ministrstvo vsebino odgovora ameriškega državnega tajnika Kelloga na francoske predloge glede pakta večnega priateljstva med Francijo in Zedinjenimi državami. V tem odgovoru predlaga Kellogg sledeče: 1.) Razširjenje arbitražne pogodbe iz leta 1908., 2.) Zedinjene države in Francija naj predložijo sklenjeno pogodbo glavnim velesilam v podpis, ki naj vse obsejajo vojno in se odpovejo vojni pomočkov za doseg narodnih aspiracij v korist mirne rešitve mednarodnih sporov.

Briand je na ameriško izjavo odgovoril, da ga veseli, da je Amerika sprejela njegov predlog. Nadalje je Briand izjavil, da bi se morale ako bi se hotela na podlagi ameriških predlogov razširiti mirovna pogodba med Francijo in Zedinjenimi državami v večstranski pakt, skrbno proučiti vse pravice in vse dolžnosti narodov, ki so člani Društva narodov, da ne bi bilo v tem slučaju interes pogodbentih strank prejudiciran. Briand je zahteval od ameriške vlade natančnejših informacij glede forme na podlagi katere naj se obnovi arbitražna pogodba in to posebno v slučaju, ako bi ameriški senat po podpisu pogodbe odklonil njeno ratifikacijo.

Tukajšnji uradni krogi menijo, da se morajo ameriški predlogi natančno proučiti.

Pariz, 5. januarja s. Kakor poroča »New York Herald«, je nastopil v francosko-ameriških pogajanjih nov preokret. Briand je namreč včeraj dal francoskemu poslaniku v Washingtonu navodila, naj bi izrazil ameriški vladi željo, da bi se francosko-ameriška pogajanja o razsodiščnem postopanju strogo ločila od pogajanj za splošno mednarodno pogodbo proti vojni. Briand je obenem zaprosil, naj bi se ta pogajanja odgodila.

Nova senzacija iz Amerike

Zedinjene države nameravajo na podlagi poročila reparacijskega agenta Parkerja Gilberta predlagati nov način rešitve reparacijskega problema

New York, 5. jan. g. Kakor poroča »Journal of Commerce« iz Washingtona, pripravljajo departament sam velikopotezni načrt za skupno rešitev celokupnega kompleksa vprašanj o reparacijah in vojnih dolgovih. Ta načrt bo ameriška vlada po francoskih volitvah predložila posebnim mednarodnim konferenci, ki naj bi se sestala v maju t. l. Po informacijah tega lista izvira ta načrt iz iniciative reparacijskega agenta Parkerja Gilberta o priliki lanskega obiska v Zedinjenih državah.

Glavne točke ameriškega predloga so: 1. Določitev končne vsote reparacijskih dolgov, in sicer v mnogo nižji izmeri kot jih predvideva Dawesov načrt; 2. prodaja velikega zneska nemških Dawesovih obveznic, čiji iznos bi šel neposredno v dobro Francije; 3. razveljavitev ameriških zahtev napram Nemčiji in 4. izdaja novih nemških obveznic v Ameriki za popolno kritje celokupnih mednarodnih dolgov v Ameriki.

To bi pomenilo, da bi Amerika medzavezniške dolgeve tako znižala, da bi se ujemali s končno vsoto, ki bi bila naložena Nemčiji kot znsota. List dostavlja, da bi taka ureditev zaključila razprave o vprašanjih prioritete reparacijskih in drugih dolgov iz posojil, ker bi bile potem vse nemške obveznice enako vredne. Izdaja novih obveznic bi imela tudi nujno za posledico odpravo transfernega odbora.

Berlin, 5. jan. g. Na današnji borzi so krožile govorice, da je v kratkem pričakovati splošne ureditve reparacijskega vprašanja na podlagi poročila Parkerja Gilberta. V prvi vrsti se Morgan interesira na tem, da se reparacijski problem razčisti. Čule so se tudi podrobnosti osnutka, in sicer v toliko, da bi načrt reparacijskega agenta z Nemčijo otvoriti v Ameriki in evropskih državah mednarodno posojilo v znesku 25 milijard mark po 5 in pol odst. Na podlagi tega posojila bi načrt prirediti tudi ureditev mednarodnih dolgov.

Albanija ponuja naši državi sklep pakta

Beograd, 5. jan. p. Pomočnik zunanjega ministra g. Stevan Pavlović je izjavil vašemu dopisniku, da so netočne vesti ki so jih objavili zadnje dni nekateri listi, češ, da izjava Francija pritisk na beograjsko vlado, naj sklene Jugoslavija z Albanijo slično pogodbo, kakor obstoja med Albanijo in Italijo. In povsem zanesljivo vira pa izve vaš dopisnik, da je albanska vlada že pred več tedni stavila naši vladi tozadeven predlog.

Zarotniška akcija v Indiji

Bombay, 5. jan. (ba.) V Kalkuti je bila odkrita široka zasnovana zarota proti indijski vladi. Policija je aretirala 20 Indijcev, ki so pripravljali upor v več indijskih pokrajinah. Poltvoja je nadalje izsledila večlike množice orožja in municije.

Bombay, 5. jan. (ba.) Stavka v tvorčih bombadž je deloma ponehala.

Razorožitvena politika angleške konservativne stranke

London, 5. jan. d. Baldwin je v poslanici konservativnim kandidatom za naknadne volitve v spodnjo zbornico podal izjavo o razorožitveni politiki konservativne stranke Baldwin izjava, da nastopa konservativna stranka v inozemstvu za zmanjšanje nepotrebnega oboroževanja z mednarodnimi mi pogodbami. Stranka pa, pod nobenim pogojem ne bo pristala na zmanjšanje oborožitev, ki bi eventualno ogrozilo državo. V tem se razlikuje razorožitvena politika konservativne stranke od razorožitvene politike liberalcev in delavske stranke.

Zanimiv politični proces v ČSR

Praga, 5. januarja. h. Pred okrajnim sodiščem v Mladí Boleslavi je bila danes zaključena razprava proti Svarovskemu, ki ga je poslanec Dobicki tožil zaradi žaljenja časti. Svarovski je bil obsojen na tri tedne zapore. Razprava je trajala precej časa in ima popolnoma politično ozadje. Afera je nastala pred božičem v finančnem odboru poslanske zbornice. Govorniki socialnih demokratov je napadel agrarskega poslance Dobickega, da je jemal denar za intervencije od onih ljudi, za katere je intervencijal v agrarnem uradu. O zadevi se je razvila ostra in strastna debata, ki je pozneje prišla tudi v strankina glasila, ki so se medsebojno obdževala sličnega postopanja. Poslanec Dobicki je tožil informatorja socialnih demokratov posestnika Svarovskega. Med razpravo se je izkazalo, da je informator obtožil poslance nečestnih dejanj iz maševanja in da so bila popolnoma neutemeljena. Pristaviti je treba, da je bil Dobicki referent za novo lo. socialnemu zavarovanju, zaradi česar ga je socialna demokracija tem bolj napadala. Pri tem pa stranka ni dovolj proučila informacij, ki jih je prejela od te nezanesljive osebe.

Državljska vojna na Kitajskem

London, 5. jan. (ba.) Kakor poročajo, se je vrnil general Čangkašjek v Nanking, kjer je prevzel vodstvo nacionalistične kitajske stranke in vrhovno poveljstvo nacionalistične armade.

Shanghai, 5. jan. (ba.) V predmestju je prišlo do krvavih uhičen bojov, tekem katerih je bilo ubitih 12 oseb.

Novoletna zastrupljenja z alkoholom v Ameriki

New York, 5. jan. (ba.) Letos je umrlo povodom novega leta na zastrupljenju z alkoholom v Zedinjenih državah 770 oseb, kar predstavlja napram drugim letom rekord.

Skrajna podivjanost

Gdansk, 5. jan. Na postajališču Langfurt se je dogodil nenavaden čin surovosti. Nekí 22letni mladenič je dejansko napadel ravnatelja Danhofa ter ga vrget nato pod vlak cestne železnice, ki je ravno privozil v postajališče. Ravnatelj se je smrtno po nesreči.

Vremenske katastrofe

Bratislava, 5. jan. g. Razstreljevanje ledu na Dunavu se je nadaljevalo danes ves dan. Računajo, da bo delo trajalo še 14 dni, ker ledenih plošč skoraj ni mogoče spraviti z mesta. Kljub uporabi prvovrstnih tehničnih sredstev je uspeh akcije dvomljiv.

Budimpešta, 5. jan. a. Mraz je od včeraj ponehal. Termometer je kazal davi še 9 stopinj pod ničlo. Meteorološki zavodi napovedujejo nadaljno dvigvanje temperature in sneg. Po poročilu madžarskih državnih železnic povzroča mraz v inozemskem prometu le neznatne zamude.

Revizija uradniškega zakona

Beograd, 5. jan. i. Po informacijah v ministrstvu pravde, je komisija, ki je bila imenovana, da izdela osnutek novele uradniškega zakona, v zadnjem času imela več pripravljanih sei. Proučevala je doslej zbrano gradivo, ki obstoja večnoma iz resoluicij raznih uradniških organizacij. Vprašanje revizije uradniškega zakona, je zato še daleč od svoje končne rešitve. Kakor vse kaže, tudi ni računati na bistvene spremembe, kakor jih zahtevajo uradniške organizacije in ki se večinoma nanašajo na finančno stran tega vprašanja. Vlada tudi v tem vprašanju ne kaže niti pravega zanimanja, niti pravega razumevanja ter iz strahu za svoj položaj neče načeti vprašanja, ki bi vzbudilo znova mnogo prahu in ki bi imelo za vlado le slabe posledice. Zato iz gleda, da se bo vprašanje revizije uradniškega zakona še naprej zavlačevalo. Imenovanje komisije ima le namen, da prikrije to namero vlade.

Službeno obvestilo

o zaorehli manifestaciji

Zagreb, 5. januarja. n. Vodstvo Radičeve stranke je danes službeno razglasilo, da se bo vršila dne 21. t. m. v hrvatskem seliačkem domu ob 9. dopoldne skupna seja Seliačko-demokratske koalicije Dne 22. t. m. se bo vršila velika javna skupščina pristašev koalicije v veliki dvorani jahalnice na Zagrebškem zboru. Na skupščini bodo govorili dr. Kramer ali dr. Žerjav, Stepan Radić in Svetozar Pribičević. Skupščina je sklicana za ves Zagreb in vse sosednje kraje. Dne 23. t. m. se vrši velika konferenca z gospodarskimi krogi in Hrvatskem seliačkim domu ali Trgovsko-obrtni zbornici. Zvečer odputujejo poslanci koalicije skupno v Beograd kjer se vrši 24. t. m. seja hrvatskega seliaškega kluba, na kateri se bo razpravljalo tudi o dr. Kežmanu.

Demokratski glavni odbor

Beograd, 5. januarja p. Danes dopoldne se je vršila v demokratskem klubu seja glavnega odbora demokratske stranke. Po zatrdilu udeležencev, je bila seja mestoma zelo burna in živahna. Glavna razprava se je vršila o pripravah za kongres demokratske stranke, ki se bo vršil dne 15. in 16. v Beogradu. Prijatelji g. Marinkovića si prizadevajo, da bi prišlo na kongresu do soglasnih sklepov, ki pa naj bi ne bili takli, da bi onemogočili nadaljni obstoj sedanje koalicije. Razprava se bo nadaljevala po pravoslavnem božiču.

Princesa Ileana stara 20 let

Beograd, 5. jan. p. Danes se je vršila na dvoru intimna proslava 20 rojstnega dne rumunske princese Ileana, ki je te dni prišla s svojo materjo in je gost našega kraljevskega para. V dvorni kapeli se je vršila služba božja, ki so se je udeležili samo člani kraljevskega doma in rumunski poslaniki.

Novo leto v češki politiki

V znamenju gospodarskih vprašanj, ki političsko politične zadeve v ozadje. — Politčna parola: Bodite složni v desetletnem letu obstanka države.

H. — Praga, 1. januarja

Kakor običajno, so novine tudi ob letošnjem novem letu prinisale razne izjave političnih in drugih prvakov, mnogo modrih in manj modrih razmišljanj. Najzanimivejše med njimi so vsekakor one izjave, ki se dčejo gospodarskih problemov. Skoro vse novine so imele velike in res zanimive gospodarske priloge. Na prvi pogled vidi, da je »politika« tako rekoč prežvela in da dnevna politična vprašanja v javnem življenju daleko presegajo resni gospodarski problemi.

Med političnimi izjavami sta vsekakor najinteresnejši izjavi dr. Kramefa v »Narodnih Listih«, ki je že znana, in senatorja Klofača v »Prager Presse«. Obe izjavi imata skupno idejo: država in narod v desetletnem letu obstanka države. Zelo zanimiva bi bila paralela obeh teh člankov in njihovih idej, vendar hočem raje opozoriti zlasti na to, kar je nam Čehom in vam Jugoslovenom skupno, na memento, ki velja za nas oboje.

Jedro Klofačeve izjave tvori testament dr. Rašina, njegovo svarilo za češkoslovaški narod, ki ga je ta voditelj izgovoril na smrtni postelji in katero sedaj v političnih škandalih, preprih in vsesplošnem neredu slišimo zelo pogosto:

— Ako ostanete združeni skupaj v slogi, boste svojo državo vzdržali. Ako pa tega ne bo, bo država razpadla...

To svarilo apelira senator Klofač na sedanjost politično atmosfero in premišlja o nlem v svojem članku: »Za enotnost naroda!«

Izjava: »V novem letu bomo proslavili 10-letni jubilej naše državne samostojnosti. To bo leto spominov. Jaz pa bi želel, da bi bilo tudi leto obujanja vesti: Mlada država naravno še ni imela nikakih vladnih tradicij. Vsega smo se morali naučiti, sami smo morali pronikniti v stvari. Pri tem se je gotovo zgodila marsikatera napaka, toda v splošnem značijo prva leta po prevratu velike aktivite. To so bila zares leta politične, gospodarske in socialne konsolidacije.«

Nadalje podala senator Klofač svoje nazore in kritiko o konkretnih dogodkih in

nahaja največje zlo v tem, da se je nova koalicija v državi, za katero je doprinesel mali človek največ žrtve, postavila Klofač na dr. Rašino testament in nadaljuje:

»Razumemo te besede izrečene v smrtni uri. Državo lahko trajno vzdržijo samo oni, ki so jo ustvarili s svojo krvjo in brez strahu pred žrtvami, oni, ki jo ljubijo nad vse. Predvsem mora biti podana ta čvrsta granitna baza vedno zanesljive zvestobe in vdanosti, večina ne samo za mirne čase, ko to znači dobiček, marveč tudi za težko dobo, ko je treba za državo žrtvovati najdražje. Ako bomo imeli takšno zanesljivo narodno večino, ne bo treba odbijati onih, ki so za državo in ki jim je stalna negacija v času reševanja številnih resnih problemov, ki jih zadevajo, postala anahronizem. Rašin in Švehla sta znala moralne vrednote, ki sta jih koncem leta 1918 našla v širokih ljudskih množicah, ceniti in politično izkoristiti. Samo zato je val svetovnega razkroja preskočil češkoslovaško državo, ne da bi lo oškodoval. Oni, ki se čisto sklicujejo na dr. Rašina, naj v novem letu obudijo svojo vest, in naj premislijo, ali je pametna politika, da se vse te moralne vrednote, ki smo jih pred desetletji našli v našem narodu, lahko miselno zapravljajo, odnošmo, če je potrebno, da se v prihodnjih mesecih povrnejo k oni tradiciji, ki je bila pred deset leti srečno inaugurirana. Premisljto naj, ali je pametno, da zapustijo njeno, ki združuje državo in narod ter ima pri nas tvorno konstruktivno moč.

Navezatj nemški element na državo je lahko dobra stvar, a ni treba, da bi bilo za vsako ceno koristno pridobiti Nemce za glasovanje, pri tem pa odbijati milijone onih zanesljivih in požrtvovalnih državljani, ki so stali v prvih vrstah notranjega in zunanje boja za samostojnost. Tega ne morejo močje in žene 28. oktobra 1918. priznati za uspeh v prid državi... Nisem pesimist. Prepričan pa sem, da bo kmalu zopet izpregovoril duh naroda, ki dobro ve, kje je njegova opora in kje opasnost, ter da se bodo v tem letu znašli oni, ki so se nahajali v horbi in so se vsa leta fazumeli pri skupnem delu.«

Svečanosti v Bolgariji

Sofija, 5. jan. g. Dne 6. t. m. se pričnejo tukaj svečanosti ob 60letnem jubileju, ko je bila Bolgarija osvobodjena izpod turškega jarma.

Novoletni pozdrav našim železničarjem

Dve originalni okrožnici iz ministrstva saobračaja — polni nezakonitosti in krivice

O božiču je minister saobračaja poslal železničarjem lepo čestitko. Prav v pristranih besedah je pozdravljaval svoje vrle železničarje, povzdigoval njihovo požrtvovalno delo in jim voščil veselo praznike. Beseda ni konja, a nazlic temu se je našim železničarjem dopadla.

Pokazalo pa se je, da je bila ministrstva čestitka le izraz trenutnega priznanja razpoloženja. Takoj po praznikih je namreč izšla ministrstva okrožnica, ki je spisana v povsem drugi melodiji. Minister v tej okrožnici sporoča vsem železničarjem, da si je na brzo roko ustanovil poseben urad, ki bo v bodoče kontroliral red, točnost, disciplino, čistoto, higijeno, obnašanje uslužbencev itd. In katerega šef bo kot direktor ministrstva kontrole celokupne prometne službe, minister neposredni osebni zastopnik. Temu novemu direktorju je minister istočasno dal pravico, da izreka kar na lico mesta kazni do enomesne plače, za večje kazni pa mu stavlja predloge. Ustanovitev novega urada je izvršena na precej originalen način in je ni mogoče napraviti v sklad z obstoječimi zakoni, zlasti ne z zakonom o prometnem oskoku in z uredbi o organizaciji prometne službe in reči se sme, da ji nasprotujejo tudi ustavne določbe. Minister si je ustanovil novo oblastvo, ne da bi imel za to zakonsko pooblastilo in je dal temu oblastvu povrh še delokrog, ki je itak že oddan, ker skrbeti za red in točnost prometa, disciplino, čistoto itd. to so neposredne naloge obstoječih železniških oblastev, zlasti železniški direktorji in v zadnji vrsti generalne direktcije in njenega velikega aparata. Originalno je, da je minister s svojo naredbo podrgel kompetenci, odnosno nadzorstvu svojega novega kontrolnega direktorja tudi organe drugih ministrstev, kadar vršijo svojo službo v prostorih železniških vgradb pri prometu. Seveda je tudi to povsem nezakonito. Ustanovitev posebne direktije prometne kontrole, kakor je na eni strani v nasprotju z zakonito urejeno organizacijo prometne službe, ustvarja na drugi strani zopet novo vrhovno instanco in še bolj komplicira še itak zapleteni birokratski aparat. Poleg oblastnih direktij, generalne direktije, ministrstva, smo dobili sedaj še generalni inšpektorat. In vse to za teh par tisoč naših železniških kilometrov, dočim druge države s štiri in petkrat tako velikim omrežjem, kakor je naše, izhajajo z dokaj enostavnejšo organizacijo.

Novi direktor ministrstva kontrole je ob novem letu še nastopil kot minister osebni namestnik. Z noveletnim voščilom, ki se tako razlikuje od božičnega pozdrava ministrstva, kakor naši reparacijski vagoni od vagonov lita. Direktor ministrstva kontrole se je 2. januarja predstavil našim železničarjem s službeno brožjavko, ki izhaja očitvidno iz predpostavke, da je naš železniški personal od načelnika do skretničarja vse preje nogo vreden, požrtvovalen in točen. Gosp. direktor kontrole principijelno dela uslužbenec odgovorne za vse nezode v prometu in karambolni vlakom mu znašijo le csmarne in strogo kaznive karambolne uslužbenec v zakoni in interesi države. On nanašja prometnikom da bodo razbite lokomotive in razbiti vagoni razbijali njihovo kariero in napoveduje, da bodo pri železniških nezgodah v bodoče, če preden se prične preiskava udeleženi železničarji suspendirani in premeščani v najoddaljenejši in najneugodnejše službe. Priznati moramo, da so to napovedi, ki niso le očitno nezakonite, temveč postavljajo naše prometno osobitje v ulogo zlonamernih ljudi, katerim so pri srcu vsi drugi interesi prej, nego interesi red-

nega prometa. A baš te dni je zagrebški direktor v posebni okrožnici moral javno pohvaliti svoje železničarje, ki so z brezprimerno požrtvovalnostjo premagali vremenske katastrofe na liski prog! Gospod direktor kontrole bi moral vedeti, da je glavni vzrok čestih nezgod na naših železnica v prvi vrsti slab prometni material in pomanjkljiva ureditev naših železniških prog, osebito tudi postajnih naprav. Mesto da preiti z razbijanjem karrier, naj bi raje razbijal glave raznim prevzemnim komisijam, ki so za zlato ceno pripeljale v Jugoslavijo lokomotive slabe kvalitete in vagoni iz pločevine in papirja. Mesto, da išče v duhu najoddaljenejše kraje za premeščanje naših železničarjev, naj bi si raje ogledal nezgodnost, zastarele in ponekod povsem primitivne varnostne naprave, premnoge prepreke prage in razbite tračnice in primere nemarnosti in nereda naj išče v svoji okolici, v nezaljšnem birokratskem aparatu, ki ogrožava vsak napredek našega prometa — našim železničarjem, ki po svoji ogromni večini v najtežjih prilikah in stalno zapostavljeni vršijo svoje dolžnosti, pa naj bi prihranili okrožnice, ki le žalijo, drugega efekta pa skoraj imeti ne morejo.

Razumemo, da je med našimi železničarji nad noveletnim pozdravom ministrstva saobračaja veliko ogorčenje in moramo le reči: To, kar ste storili, gospod minister, odnosno kar je storil vaš novi direktor, ni dobro in ni pametno.

Klerikalci so krivi katastrofalnega iztirjevanja vojnice

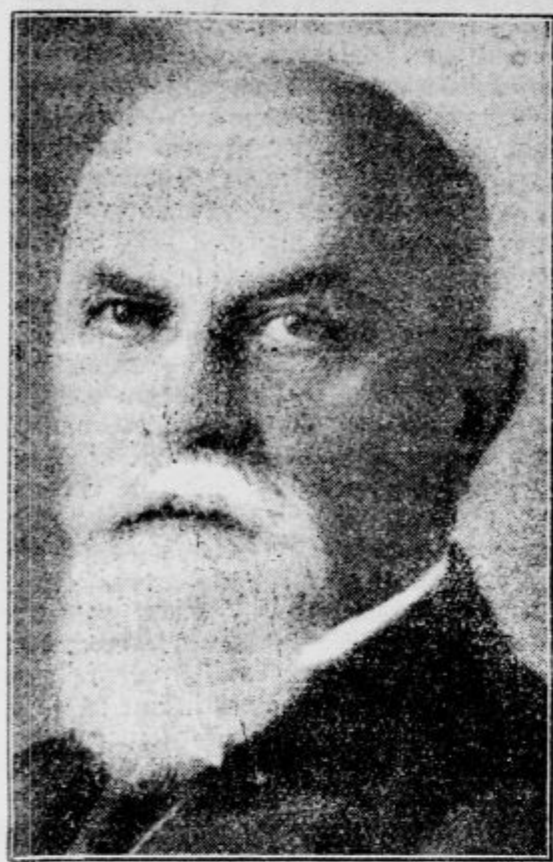
»Jutro«. Je v svojih noveletni številki opozorilo na razpis vojnega ministra, po katerem naj bi v bodoče plačevali vojnico v višini 50 % na neposredne davke tudi oni vojnici, ki so bili pred 1. januarjem 1924 spoznani nesposobni. Obenem naj bi se ta davek od vseh teh davčnih obvezancev izterjal za 4 leta nazaj. Vsakomur mora biti jasno, da pomeni ta sprememba predpisov za Slovenijo novo, nadvrse težko davčno obremenitev.

Klerikalci, ki čutijo vso soodgovornost za ta nečuvni napad na davkoplačevalce, so hoteli vsi stvar zamočati. Ker pa je »Jutrova« vest povzročila med davkoplačevalci upravičeno razburjenost, skuša včerajšnji »Slovenec« odgovornost odvaliti na druge ter se po stari navadi izgovarja, češ, da SLS nima s tem pravilnikom nobene zveze in da je bil ta pravilnik izdelan in podpisan, preden je SLS stopila v vlado. Celih 5 dni so potrebovali klerikalci, da so si izmislili ta neroden odgovor, ki se vsakomur na prvi pogled izkaže kot netočen. Kakor je »Jutro« v noveletni številki poročalo, je bil ta pravilnik, odn. razpis podpisan 20. novembra 1927, torej mesec dni po vstopu klerikalcev v vlado. Zato so klerikalci zanj v polnem obsegu odgovorni.

Za dokaz kako klerikalci omalovažujejo vprašanje razširjenja vojnice na vse vojnike, kar pomeni za prizadete pravo novo katastrofo, naj še omenimo, da amenjuje »Slovenec« stvarno opozorilo »Jutra« »demagoško kritičanje«. To si naj zapomnijo vsi prizadeti davkoplačevalci, ki bodo morali po zaenot klerikalcev v bodoče plačevati za 50 % višje neposredne davke in vrhu tega še razliko za štiri leta nazaj!

Naši kraji in ljudje

Dr. Anton Rogina
novi predsednik višjega dežel-
nega sodišča v Ljubljani

G. dr. Anton Rogina je bil rojen 27. marca 1864 v Podgorju pri Slovenj-gradcu. Ljudsko šolo je posejal v domačem kraju, nakar ga je oče, ki je bil veleposestnik, poslal v Maribor v gimnazijo. V gimnaziji je bil vselej med prvimi in napravil zrelotestni izpit z odličnim uspehom. Pravne študije je končal takisto z odličnim uspehom na vseučilišču v Gradcu. Kot akademik je užival največji ugled med svojimi tovariši, ki so ga opetovano izvolili v akademskem društvu »Triglav« za predsednika.

Po končanih juridičnih študijah je stopil v sodno službo kot pravni praktikant pri drž. sodišču v Ljubljani. Kot sodnik je služboval na Vrhniki, v Kranjski gori in v Novem mestu; tu je postal tudi višji sodni svetnik. Povsod, kjer je služboval, je bil najvišje spoštovan ne samo kot sodnik, marveč tudi kot človek in narodnjak. Njegova značajnost, človekoljubnost, srčna dobrota, uslužnost, njegovo razumevanje ljudskih težnj, nadlog in potreb, to so svojstva, ki so mu povsod pridobivala srca vsega prebivalstva.

Zato je bil malokdo izmed sodnikov ali uradnikov med širokimi sloji tako priljubljen, kakor dr. Rogina. Predvsem je slovel po svoji pravičnosti in nepristranosti, zato je bilo zaupanje vanj kot absolutno pravičnega sodnika, na katerega niso mogle vplivati ne osebne simpatije, še manj pa antipatije, splošno. Kakor je bil spoštovan in priljubljen pri prebivalstvu, tako je bil visoko uvažen in čisljen v pravniških krogih kot prvovrsten jurist in izbrani uradnik.

L. 1916. je bil poklican k višjemu dež. sodišču v Gradcu, pri čemer so bile pač merodajne samo njegove odlične sposobnosti, saj bi bilo to sicer težko umljivo, ko je bilo baš novomeško sodišče pri merodajni gospodi v Gradcu na glasu kot »russischer Gerichtshof«. A dr. Rogina ni bil mož, ki bi bil kdaj skrival svoje odločno narodno mišljenje, dasi je bilo prav med njegovimi stanovskimi tovariši takrat mnogo mož, ki so plezali kvišku ne po svojih sposobnostih in zaradi svoje odlične kvalifikacije, marveč zaradi svoje nacionalne breznačajnosti.

Toda dr. Rogina ni sledil tem. ostal je neomajen v svojem narodnem mišljenju, ker je bil prepričan, da si značajnost in sposobnost priborita končno respekt in uvaževanje tudi na mero-

dajnih, Slovincem ne naklonjenih mestih. Začetkom vojne je dr. Rogina še služboval v Novem mestu. Takrat je bil pred novomeškim sodiščem obtožen zaradi veleizdaje dr. Ivan Lah. Dr. Lah je bil takrat oproščen in nam je znano, da bi bila nemara usoda doktorja Laha drugačna, ako bi bil na mestu dr. Rogine kdo drugi, ako bi tudi bil Slovenec.

Ob prevratu l. 1918. so dr. Rogina poklicali kot enega najodličnejših slovenskih pravnikov in sodnikov k novemu ustanovljenemu višjemu deželnemu sodišču v Ljubljano. Pokojni predsednik Kavčnik in on sta nato organizirala višje dež. sodišče in dosegla, da ob splošnem kaosu ni nastal zastoj v poslovanju tudi pri naših sodiščih. Zasluge ki si jih je v tem oziru pridobil, so naše priznanje tudi na najvišjem mestu. Nj. Vel. kralj Aleksander ga je odlikoval z redom sv. Save III. vrste.

Ta odlični pravnik, izvrstni in preizkušeni sodnik, dobri narodnjak in mož, značaj je sedaj poklican na mesto prvega sodnika in prvega dostojanstvenika v Sloveniji! Uverjeni smo, da bo prav posebno tu, kakor povsod doslej, mož na svojem mestu.

Ljubljana i Zagreb

Zagreb, 2. januarja.

Počnem li, dragi čitaoci, slati dopise iz Zagreba, držim da je tema prvome najzgodnjaja prema naslovu ovoga članka. Zaista treba postaviti pitanje, u kome odnosu žive ova dva grada, udaljena železnicom 140 kilometara, a brzim vozom jedva tri sata. Istina, III. klasa osobnoga voza tamo i natrak sto, ili 100 dinara, ali — vremena valjda bude se zjasnija — i umišle cene dal bo nam ministere...

Kajkavski Zagreb i glavni grad »plamskih Hrvata«, kako su Slovence hteli pokrstiti neki hrvatski studenti u Beču u polirsko doba, nemaju dancs, treba priznati, nikakvih veza svojih širokih slojeva građanstva. Jer drugo su poslovne veze, stručni sastanci Sokola — u Ljubljani ima sedišta Jugoslovenski sokolski savez, sportaša — u Zagrebu jesu jugoslovenski sportski savezi, novinara — koji plaćaju četvrtinu cene ili se voze besplatno redakcijskom kartom, političara — koji idu i u salskim kolima: a drugo su veze dva grada, njihovih građana. Koliko ima Zagrepčana, koji nisu nikada bili u Ljubljani? Zagrepčani idu u Sloveniju, kad idu radi zabave, ili kao turisti u planine, ili u kupališta i lečilišta i na letovanje u kakvo malo i lepo selo, ali iz grada ići u grad, to za njih nema čara. Kad bi u Ljubljani bilo bar noćnog života, luksusa i razvratu, kao u Zagrebu, ako ne kao u Budimpešti i Beču, onda bi se tamo išlo sve u hrpama, kao što idu Zagrepčani leti nedeljom u Samobor, koji je udaljen od Zagreba 20 kilometara, a tamo u glavnom jedu i piju i vraćaju se železnicom nakresani kući, kao što to čine svake nedele i u Zagrebu. A baš takovu publiku bih ja htio gledati u masama na putu u Ljubljano, da je upozna, zavoli i nauči štovati.

Koliko ima Zagrepčana, koji nisu nikada bili u Ljubljani? Svakako više, nego Ljubljančana, koji još nisu videli Zagreba. I to ne samo radi veličine oba grada, ni radi toga, jer put iz Ljubljane u Beograd vodi preko Zagreba ili jer je u Zagrebu kr. stol. sedmorice, odeljenje B za Sloveniju i Dalmaciju. Ne, treba konstatovati da Zagrepčani malo putuju u Ljubljanu zato, jer im nije dosta »nobela«, jer im ne imponira, jer je manja, jer je ne poznaju i — jer se u njoj piše jezikom, koji je bliži zagrebačkom žargonu, od jezika, kojim se piše u Zagrebu.

Da tomu nisu možda razlogom bivše državne granice? Ne, nekada se više potuvalo iz Zagreba u Ljubljanu, jer je bila u Avstriji, pa se u njoj više govorilo i njemački, a mogla se i lepo križurčiti roba, koje nije bilo na prodaju u Zagrebu ili ne tako jeftino kao u Ljubljani. Danas već nema granice, ili bolje, još nema novih! Jer glasovi o velikim oblasnim porezima, prirezi, ma i 100 i 200-postotnim nametima već su zaplašili i one Zagrepčane, koji ničim ne trguju, pa ni s Ljubljanom.

I zato ja držim, da bi bilo dobro, da se načine takve neke granice, jer bi Zagrepčani, kao stari pravdaši, digli graju, kako su je digli, kad je centralizem rušio sve granice, i započeli bi borbu protiv »uništavanja hrvatskoga naroda«. u ovom slučaju od strane slovenske braće, koja čine isto što i Beograd. I tako bi možda porastao stvarni interes Zagreba za Ljubljanu! Ta kva smo mi nacija: moramo vazda činiti protivno od onoga, što hoćemo da postignemo, jer inače nemamo volje, da ista i radimo!

Podjemo li dakle tim putem, možda ćemo nešto i postići. I zato se ja, kao rođeni Zagrepčanin, kojih bih htio dati interes svojih sugrađana za Ljubljanu, dadoh na posao, da pišem zagrebačke dopise »Jutru«. A i sam pitam svakoga od Vas, ne bi li bila pametnija misao, da otpotujem i stalno se nameštim u Ljubljanu, pa da pišem o njoj dopise kojim zagrebačkom novinama! Ali tu ima jedna teškoća, koje ja ne mogu sada svladati: finansijsko pitanje! A mogao bi tome biti razlog, što sam ja neki preterani zagrebački patriot, pa neću da slušim zagrebačke pare i trošim ih u Ljubljani, već obrat-

no, idem da dižem interes Ljubljančana za svoj rodni grad, a na trošak Ljubljanke. Dvostruka korist, pa eto! *Panta Grčki.*

Novoletni dar trafikantom

Z novim letom je znižala uprava državnih monopolov trafikantom prodajno provizijo monopolističnih predmetov in s tem otežila življenski obstoj tisoč in tisoč družin. Uprava državnih monopolov je udarila s to naredbo najrevnejše med revnimi, in to so predvsem vojne žrtve, kajti 80 % vseh trafik je v posesti invalidov, vojnih vdov ali sirot. Invalidski zakon od l. 1925. ki pa je mimogrede rečeno najslabši in najbolj krivičen, vsebuje vsaj to določbo, da imajo prednost pri oddaji trafik invalidi, sirote in vojne vdove. Toda kaj pomaga vse to, ko pa uprava državnih monopolov ne preneha pomnožuje trafike, tako da ima že skoraj vsaka hiša svojo tačo, obenem pa znižuje prodajno provizijo monopolističnih predmetov, da je samostojni trafikant prisiljen opustiti svojo »brt, ker mu trafika ne nudi več življenske možnosti.

Invalid trafikant, ki se je moral zadolžiti, da je lahko izviševal svojo obrt, bo odšel še na slabšem kakor prej, trafiko bo moral opustiti, dolg bo pa ostal! »Tovariši in tovarišice! Pa dam storjena krivica se mora popraviti! Mi ne smemo obupati in stati prekrizanih rok, da nas uniči glad. V vsej državi nas je nad 40.000. Če vsi povzdignemo svoj glas in sežemo po skrajnih zakonitih sredstvih, mora biti zmaza na naši strani. Vi pa, ki še niste združeni, pristopite takoj, da nas s tem gmotno in moravno podprete. Dopisnica na tajništvo Udrugaženja tobačnih trafikantov zadostuje.

Vse narodne poslance prosimo, da nas podpre v naših pravičnih zahtevah in vplivajo na merodajnih mestih, da se razveljavi krivična naredba uprave državnih monopolov in da se trafikantsko vprašanje reši po parlamentu.

Obširna razkritja iz delovanja zloglasnih apašev Strniše in Marolta

Z aretacijo obeh mladih zločincev je ljubljanska oblast rešena dveh skrajno opasnih individujev

Ljubljana, 5. januarja.

Medtem, ko oba nevarna apaša Peter Strniša in France Marolt, ki so ju zajeli nedavno noč pri vplomu v Figovčevo gostilno, sedita v preiskovalnem zaporu ljubljanske justične palače in čakata nadaljnje usode, policija še vedno ni zadovoljna z njunimi dosedanjimi priznanji ter ju obdolžuje še raznih drugih dejanj, ki sta jih zagrešila v mestu in na deželi.

Najraje sta kradla kolesa.

Oba lopova sta priznala doslej tatviro 6 koles, ki sta jih obojela izpred gostiln, trgovin in drugod. Zlasti rada sta se sukala okrog palače OUZD, kjer

V kratkem skličemo veliki shod vseh trafikantov, na katerem bomo poročali, kaj smo v tej zadevi do sedaj ukrenili in kaj nameravamo storiti v bodoče.

Odbor udruženja tobačnih trafikantov.

Lep razvoj mariborskega avtobusnega prometa

Maribor, 5. januarja

Mariborskih mestnih avtobusov se je na podeželskih progah v šestih mesecih preteklega leta poslužilo nad 90.000 oseb, v mestu samem pa od 28. oktobra, ko je bil odprt mestni avtobusni promet, do danes že nad 200.000 oseb. V dosedanjih garajah je prostora za devet vozov, grade pa se garaže še za 6 vozov. Avtobusi dobivajo bencin iz črpalk v mestu, zaradi večjega konzuma pa bodo postavili sedaj lastne bencinske tanke s črpalko, kar bo imelo to prednost, da bodo dobivali bencin po potrebnih cehov naravnost iz vagonске cisterne. S tem odpade izdaten manko pri pretakanju.

Podeželski avtobusni promet je bil odprt 25. decembra 1926 hkrati na progah Maribor-Celje in Maribor-Dravograd. Slednja proga se je kmalu omejila na zvezo Maribor-Selnica, kjer se danes obavlja promet trikrat na dan v obeh smereh. Zveza Maribor-Ruše je samo ob nedeljah popolne. Največja frekvenca je na progi Kojncelje-Celje in Sl. v. Bistrica-Maribor. V pretečenem letu so prestali mestni avtobusi eno samo nesrečo, in sicer pri Zgornji Polskavi, kriv pa je bil neki mariborski privatni avtomobilist. Po znižani tarifi prevažajo mestni avtobusi povprečno ob vsaki gledališki predstavi 60 podeželskih gledaliskih abonementov.

Advokat

dr. Avg. Reisman v Mariboru
se je preselil

na Aleksandrovo cesto 12, II.
TELEFON 99.

Naš program za sv. Tri kralje

Slavnostno predvajanje veličastnega filma
Brat Francišek Asiški

Monumentalni film o življenju in delu naj-
večjega svetnika.

Film spremlja pompozni orkester in me-
šani pevski zbor. Danes predprijaja vstop-
nic od 10. do pol 1. ure in od 2. dalje.

Danes ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8.
in 9.

Vsled ogromnih nabavnih stroškov se cene
zvišajo samo za 1 Din.

Telefon 2730 Kino »DVOR«

torbico, notri pa zlato damsko uro, očala, šivalni pribor in nekaj drugih ženskih malenkosti. Denarja v torbici ni bilo nikakega...

Dne 25. oktobra pa je imel svojo senzacijsko Kranj. Ta večer se je v Dunaju pripeljala avstrijska državljanka gospa Celestina Wendiker. Ko je izstopila iz vlaka in napravila že dobrih 50 korakov od kolodvora proti mestu, je nenadoma priskočil izza nekega kostanja k njej neznan moški ter ji iztrgal iz rok torbico, v kateri je poleg ure, zlatih nalivnega peresa in drugih malenkosti imela tudi 1760 Din ter 100 šilingov gotovine. Ta roparski napad je zagrešil Marolt, vendar tega noče priznati.

Večina teh zločinov je beležilo tudi »Jutro«. Splošno očita policija zloglasnega apašama še celo vrsto drugih grehov, ki pa se jih oba lopova zaenkrat trdovratno otrsata. Vendar pa ima policijski nadzornik Matko Močnik, ki vodi preiskavo, zbranega proti lopovoma že toliko materiala, da bo to pač ena zelo zanimivih porotnih obravnav pred pomladansko poroto v Ljubljani.

Tragična smrt vojaka

Zidani most, 5. januarja

Davi so našli na poti iz Zidanega mosta proti Širju neznanega vojaka mrtvega. Ko so ga preiskali, so našli pri njem dokumente, iz katerih je razvidno, da je vojak 21letni Josip Marn, doma iz Most pri Ljubljani.

Obsežna preiskava, ki so jo takoj uvedli orožniki, je dognala, da se je redov Marn pripeljal sredi iz Zagreba v Zidani most, kjer je izstopil. Bržkone je naletel na kakega znanca ki ga je pregovoril, naj odide z njim. Drugače si je težko razlagati, kaj naj bi iskal Marn v okolici Zidanega mosta. Redova Marna so našli v pol ure oddaljenem gozdu na poti proti Širjam. Vsi znaki kažejo, da je bil Marn zelo vinjen ter da je v vinjenosti zmrazil. Pri mrliču niso opazili nobenih sledov kakega nasilja, ter je zaradi tega smrt iz kateregakoli drugega vzroka skoraj izključena.

Smrt pokojnega Marna je tem bolj tragična, ker je dobil Marn daljši dopust ter je bil na poti k svojem bratu v Mostah pri Ljubljani, kjer je nameraval prebiti svoj težko pričakovani dopust. Usoda je hotela drugače.

Marna so takoj po ugotovitvi dejanskega stanja prepeljali v mrtvašnico v Širje. Obenem je bil obveščen o žalostnem dogodku pokojnikov brat v Mostah. Pogreb nesrečne žrtve se bo vršil danes popoldne.

Trije kralji v Mariboru in drugod

Maribor, 5. januarja

V Mariboru je že stara navada, da decu prepeva »Tri kralje«. Že takoj po Novem letu si jih videl in slišal na ulici in v lokalih. 3 dečki, ozgrenji v bele srajce, s papirnatimi kromami, s palicami in svečedo brez — blažene. Pojo večinoma znano nemško »Wir hlg. 3 König sind kommen zu euch«... Deca pravi, da slovenske ne znajo in jo nadomestijo s pesmico o »betlehemske štaltice«. Tudi v okolici hodijo mas kirani okrog, dočim v Slov. goricah prevažajo nemaskirani, prav tako tudi na Pohorju.

Ta praznik se je nekaj praznoval prav čudno. Pomekodo so šele ta dan razrezali »božičnike«. Gospodar je vsakemu otroku dvignil njegov kos proti tramu. Čim višje je kateri skočil, tem večji je zrastle. Čez dan so si sosede podajali božični kruhi, posebno na poti v cerkev in iz cerkve. Od čim številnejših hiš božičnik okusi, tem močnejši boš. Teh običajev danes ni več.

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici so nekaj peklili ta dan pogačo iz bobove moke, kar so imenovali »bobovega deda«. Imena 3 kraljev — njihove začetne črke — pišejo še vedno s kredo na notranjo stran hišnih vrat s pristavljeno letnico: 19+G+M+B +28. Napli ostane do drugega leta. Pravijo, da je o polnoči pred Tremi kralji nebo odprto. Takrat se človeku vsaka želja izpolni, če lepo moli. Da bi le bilo res!

Casanova

SAMO SE DANES se predvaja tu največji in najboljši vefilm, ki si ga je zadnje dni ogledalo nad 10.000 posetnikov

V glavni vlogi
slavni ruski filmski umetnik

IVAN MOŽUHIN

Predstave ob 3., 5., 7., 9.

Elitni kino Matica

TELEFON 2124

Marolt

Strniša

tatovi sploh najraje postajajo in prežijo na tatinske prilike. Na Miklavžev večer se je zadrževal Strniša okrog kolodvora, slednjič pa je krenil proti Dunajski cesti. Tu je pred Lasanovo gostilno zapazil kolo, čigar lastnik monter g. Cantar se je mudil v gostilni. Strniša se je pri tej ugodni priliki brzo ogledal in videč, da ni nikogar v bližini, skočil na kolo ter jo odkuril proti Šiški.

Malopre je pa enako avanturo napravil Marolt. Kolo je ukradel iz veže palače OUZD zidarju Janezu Podgoršku iz Vodice. »Kolerarija« sta se našla na dogovorjenem mestu v Šiški ter se odpeljala na Gorenjsko. Tu sta kolesi prodala v Trzinu po 200 do 300 Din. V Trzinu in okolici sta se nato par dni tučnitno zabavala in se seveda sukala tudi okrog deklet.

Čez nekaj dni sta se zopet vrnila v Ljubljano, kjer se je predvsem Strniša takoj zopet spravil na posel. Vohal je po vsem mestu okrog, a ni našel ničesar primernegega, kar bi se dalo premakniti z mesta. Končno pa je naslednji dan prišel na dvorišče Perlesove gostilne v Prešernovi ulici, kjer ga je kakor nalašč čakalo na prostem kolo Franca Lenčeta nastavljenca v hiši se nahajajoče tvrde »Elite« brez vsakega

stavljala kot obrtnika z Bleda. Širom Gorenjske sta se drzna zlikavca predstavljala povsod pod tujimi imeni.

Par konjev in enega vola...

Policija, odnosno žandarmerija, je ugotovila tudi, da sta Strniša in Marolt odpeljala izpred gostilne Marije Čopove v Žirovnici celo par konj z vozom vred, last mesarja Jožefa Ambroža iz Save. Konja sta tirala v Novo mesto in prodala vse skupaj za 2000 Din. dočim sta konja in voz predstavljala vrednost 10.000 Din.

Uzmoviča sta včasih hodila po deželi tudi kot potujoča mesarja. Strniša je nekoč prišel na idejo, da ni ničesar lažje krasti kakor živino. Po aretaciji se je izrazil, da so hlevi v vaseh okrog Škofje Loke naravnost idealno zidani in da ni nobena »kunšt« odpeljati temu ali onemu posetniku iz hleva vso živino do zadnjega repa.

Vendar pa lopova nista odpeljala razen enega vola nič več živine, ker jo je težje spraviti v denar. Ravno zaradi tega sta se odločila, da bosta rajše še vnaprej kradla kolesa in druge manjše stvari.

Njune žrtve med ženskami.

Spala sta apaša v Ljubljani samo tu pa tam, in sicer najraje v kakem hlevu, kamor sta pripeljala s seboj tudi ženske, brezposelne služkinje in dekleta z dežele, ki so iskale službe v mestu, pa so padle v roke zlodnikom...

POMENI
ZDRAVJE
IN MOC
ZAHLEVALJEJO
V TRGOVINAH

Trikraljevska deklaracija

Reminiscenca na zgodovinski dogodek pred desetimi leti. — Češki in jugoslovenski narodni zastopniki zahtevajo popolno državno samostojnost svojih narodov, prvič brez okvirja habsburške monarhije

Pred desetimi leti na današnji dan, 6. januarja 1918, so se zbrali v Pragi češki državni in deželni poslanci vseh strank in iz vseh pokrajin. Par dni poprej so na mirovnih pogajanjih v Brest - Litovsku zastopniki sovjetske Rusije zahtevali, naj se splošno prizna nateo samoodlobo narodov. Avstro-ogorski sunanj minister grof Czernin je v imenu Nemčije in Avstro - Ogrske to nateo odločno odklonil. V obliki protesta proti temu stališču so sprejeli češki poslanci na svojem praškem zborovanju zgodovinsko trikraljevsko deklaracijo, ki je prvič javno in jasno postavila odločno zahtevo po popolni državni samostojnosti vseh podjarmljenih narodov Avstro - Ogrske. Deklaracija ne pozna več oblika okvirja habsburške dinastije, za katerega so se skrivale še prejšnje deklaracije z našo majnišo vred.

Trikraljevska deklaracija je važna tudi za jugoslovensko zgodovino, ker se ji je brez pridruženja pridružil Jugoslovanski klub dunajskega parlamenta in tako tudi v imenu avstrijskih Jugoslovenov prvič povdaril zahtevo po suvereni samostojnosti jugoslovenskega naroda.

Samoumevno je, da praška trikraljevska deklaracija ni smela v javnost. Bila je zaplenjena v Pragi in bila je zaplenjena tudi v Ljubljani. Naslednji praški dopisnik gosp. Jan Hajsmann, ki je pisal med vojno svoje slovitelne članke za »Slovenski Narod«, je tudi o tem zgodovinskem dogodku napisal obširno poročilo, a kakor druge članke, tudi tega le za cenzorja in za malo številno onih srečnikov, katerim je bilo mogoče vtihotapiti nezaplenjeni »Narod«.

Kljub temu se je seveda in na Češkem i pri nas kmalu zvedelo za odločeno in samozavestno nastop predstavnikov češkega naroda. Kako mogočno in odrešujoče je bil njegov vtis, najlepše odseva iz naslednje reminiscence, ki nam jo je napisal znan slovenski kulturni in narodni delavec.

Rdeč kakor plamen in žareč od vesela je planil na dan novega leta prijatelj Lado v našo sobo. »Ljudje božji, da ste videli tega Silvestra! Dvignili smo se na posteljah in poslušali, kajti Lado je bil Prazan in je stanoval doma; zato je prinašal nam vsak dan v bolnico novice iz praških ponočnih dogodkov.

»Da ste videli to Prago danes po noči. Kakor da ni več vojne! Vsi javni lokali so bili polni, kabareti nabiti, ulice oživilne kakor podnevi. In ljudje kakor izpremenjeni. Nihče se ni več bal. Vsak je govoril, kakor je mislil. Policaji so stali in salutirali. Ko je nastala polnoč, se je napolnil Vaclavski trg. Ljudje so se objemali, poljubljali, vriskali, peli. »Prišlo je leto naše svobode!« — »Srečno novo leto!« — »Naše leto!« — »Leto zmage!« — »Živela svobodna češkoslovaška država!« — »Živele legije!« — »Mi bomo zmagali!« — Tako so se pozdravljali ljudje. Po polnoči so se vrnili nazaj v kavarne in restavracije. Tam je zavladalo veselje, ki ni poznalo meje. Okoli in okoli sama uniforma — a nihče se ni več menil za nje. Nekaj časa so bili v zadregi, potem so začeli tudi oni. Stopil je kdo k oficirju: »Na zdar, brate, letos bo zmaga naša.« Kaj je hotel? Nasmehnil se je in trčil. Saj je vsak vedel, o čigavi zmagi se govori. Na ulici si lahko kričal, kar si hotel, noben policaj se ni zganil. Do petih jutraj so bile vse ulice polne. Ta vam rečem, takega Silvestra še nisem videl. Tako je pripovedoval Lado in nam je od radosti zastajal dih. Spomnil sem se na one vesele Silvestre, ki smo jih študentje preživeli v Pragi, ko smo ob 12. planili iz slovenske vinarne na oživilni Vaclavski trg in si tam po stari praški navadi voščili veselo novo, vse križem, kdor nam je ravno prišel nasproti: vesela družba, stari in mladi gospodje, dame in gospodične, dobrodušne tete in mame. Celo z gospodom policajem smo si segli v roke, ker je bil ta večer izredno prijeten in se je celo smejal. Če mu ji prijatelja kepa v hrbet. Tako je bilo v tistih lepih časih. Z zdaj smo ležali

li v bolnici, rana me je še pritiskala na posteljo, zunaj je divjala vojna, v Pragi je vladal mraz in glad — jedli smo nezmeten ječmen in suh koren — božični prazniki so bili žalostni, s front nikanih poročil — v Rusiji revolucija — brestlitovski mir je pretel uničiti vse naše nade. Na Silvestrov večer sem ležal sam v sobi in skušal prodreti z mislimi nejasno temo, da bi dosegel bodočnost. Čudno motno so se vile vizije skozi mrak, nikjer ni bilo jasnih obrisov, kajti ruska fronta se je razšla in Nemci prodirajo v Rusijo. Ali se bo sedaj izpolnilo, kar nam je rekel nekoč prof. Vrhovec: Le zapomnite si: vsak sovražnik, ki je prišel v sredo Rusije, je bil izgubljen. To dokazuje ta švedski kralj Karol X. in sam Napoleon. Toda takrat se je Rusija branila, zdaj se ne brani več: odprla je svobodno pot sovražniku. Kako bo z nami, ako ne bomo imeli zaslonbe v nji, ki je potegnila meč, da je šla braniti napadeno Srbijo. Nimamo ničesar več. Rusija je v razkroju, Poljska je okupirana. Srbija je poteptana, Črna gora zasedena — Bolgarija na strani sovražnikov — žalostne misli za Silvestrov večer.

In po tem večeru ti plane Lado v sobo s takimi veselimi vestmi. Praga raja, Praga se veseli. Kaj bi se ne: saj ni bilo neznan — čeprav je skušala cenzura to prikriti, da je francoska vlada nekaj dni pred božičem priznala češkoslovaško armado, ki se je zbirala na zapadni fronti, in nemško časopisje je s podlimi besedami napadalo prof. Ma-

Če v mestnem gospodarstvu ne bo dovolj razumjenja, skandalov na ljublianskem magistratu še ne bo konec.

Ker je občinsko zastopstvo oropano svojih pravic, prosimo za nekoliko prostora svobodni besedi v Vašem cenl. listu. Gre za vitalne interese cele občine ljubljanske, da se še pravočasno prepreči nedogledne posledice, ki lahko nastanejo zaradi nezadostno predvidenih proračunskih kreditov.

Predložiti hočemo dva fakta in javnosti naj sodi! Če se je do sedaj gospodarilo z občinskim premoženjem kakor svinja z mehkom, pozdravljamo z veseljem uredbo finančnega ministra, ki je magistratnim mogotcem, strahovito zmešala glave. Domnevno je istina, da se g. vladni komisar upira pod pritiskom političnih razmer podpisati že na dosedanja načrti sestavljeni proračun za leto 1928. a nasprotno bi se ga rad iznebil njega ustvaritelj — računski ravnatelj. Resnica pa je, da prvi kakor drugi nista na pravi poti. Javna tajnost je, da je novi proračun za leto 1928 sestavljen na podlagi računskega zaključka iz predlanskega leta 1926. Izdana ministrska uredba pa točno predpisuje, kako mora biti proračun sestavljen. Dotični odstavek se namreč glasi: »Da se izvede obremenitev čim pravične in da se določijo razhodki v mejah samo dejanskih potreb, naj služijo k temu za podstavo končni račun poslednjega leta, ki ga mora vsaka občina sestaviti in priložiti proračunskemu predlogu, odnosno proračunu za prihodnje leto.« Ta končni račun, to je oni za leto 1927., pa mora biti sestavljen do konca meseca februarja. Tudi naštevajo, kaj se mora priložiti proračunu.

Radujmo se, ljubljanski meščani, da se odobritev proračuna za leto 1928 še ni izvršila, ker smo prepričani, da bi nas v nasprotnem primeru tako pomanjkljivo sestavljeni proračun bridko razočaral.

Zato svetujemo in opominjamo: Proračun, kjeroli že leži, naj gre nazaj v delavnico, kjer naj se točneje po resničnem zadnjem efektu sestavi, da se obvarujemo nezadostnih kreditov, ponovnega razburjenja in kolosalne blamaže. Prizadete pa pozivamo, da verodostojno o tej zadevi poročajo javnosti, pred katero so odgovorni.

saryka vsled njegove protiaustrijske propagande, kar je bilo dokaz, da je ta propaganda dosegla pri »antanti« svoj uspeh. Vse to se je na tistem šepetalo po Pragi in za poročevalsko službo je bilo dobro preskrbljeno. Te vesti so nekoliko razveselile naše žalostne božične praznike, nad katerimi so ležali kakor mrači zlovesni dogodki na ruski fronti. Človek bi mislil, da bo sledil tem dogodkom nov pritisk — a glej, Nemci popuščajo, Praga slavi Silvestra v veseljem razpoloženju. Kaj to pomeni? Ali nas hočejo pridobiti zase? Ali se boje?

»To vam pravim, fantje, letos bo svoboda.« je rekel Lado.

Opoldne je prišel od doma potice in vina in sva trčila na to svobodo.

Par dni po novem letu je bilo vse tiho, kakor da leži nad Prago Silvestrovski maček. Nikogar niso aretirali vsled raznih veleizdajalskih vzklikov — a nihče ni vedel, kaj se pripravljajo. Kaj pa, če so nalašč popustili, da bi tem lažje zopet posegli po nezanesljivih elementih? Toda teh elementov je bilo zdaj že preveč.

V to mučno pričakovanje je zazvenela trikraljevska deklaracija, kakor veselo oznanilo takrat pred 1918. leti, ko so trije modri sledili svetli zvezdi in se je izvršilo Razglasenje Gospodovo. Nihče v Pragi ni vedel, kaj se pripravljajo. Naenkrat se je zbral — brez vsakega cesarsko-kraljevskega ukaza — češki deželni zbor — ki mu je prisostvoval tudi odposlanec Jugoslov. kluba — in zbor je sprejel deklaracijo, ki je jasnejše od majniške razodevala češko narodno voljo. Oni, ki so zboru prisostvovali, so dobro vedeli, zakaj smejo in morajo govoriti tako. Z naših src je padla težka mora in polni nad smo gledali z bolniških postelj v prve jasne zimske dni I. 1918.

Zanimiva beleženja ročnih seizmografov

Iz vsakdanjih zapiskov potresne opazovalnice pod Triglavom.

Gorje pri Bledu, v januarju.

Že od otroških let živimo v mnenju, da je naša zemlja trdna, vztrajna in nepremakljiva, tako rekoč jedro stabilnosti; prigodi pa se (čeprav pri nas le redkokdaj), da nas preseneti stresljaj zemlje, ki v istem hipu spremeni naše prepričanje o stabilnosti zemlje.

Dandanes je v naših krajih le malo ljudi, ki so doživeli kak večji potres, in tudi ti so ga že skoraj pozabili. Vse drugače je na Japonskem, kjer se vsak dan pojavi kak potres, pri nas v Evropi pa v sosedni Italiji, kjer so ugotovili, da se trese zemlja vsak drugi dan. A tudi v naših seizmično mirnih krajih nam kažejo naši mali potresomeri, da se trese zemlja z malimi presledki. Tresenje je vpliv meteoroloških pojavov ali pa človeškega delovanja: vzemimo samo vozarenje po cestah in na železniški progi, delo v industrijskih podjetjih itd. Seizmometri mi narišejo vsak močnejši veter in vsak tresk in grom in to tako karakteristično, da iz beležk lahko izračunam oddaljenost od observatorija, kjer se je recimo sprožil strel. Naj še omenim po več dni trajajoči nemir zemlje, povzročen od razburkanega zračnega oceana (nevihte, cikloni) in morja v daljavi.

Potresomeri mi zapisujejo tresenje zemlje, ki ga v oddaljenosti kakih 300 metrov povzroča padanje Radolne na Šum. rekel bi večni potres, ki ga opišuje Prešeren:

»Slap drugo jutro mu grml v ušesa, junak premišlja, kak' bolj spodaj lena voda razgraja, kak' bregove stresa in kak' pred njo se gore ziblje stena.«

Izmed navedenih umetno povzročenih tresenj ki so na vsakem kraju drugačna, naj navedem glede svojega observatorija le nekatera vsakdanja:

Padanje velikega kladiiva v strojni kovačnici ali delo velike žage. Tako mi zaznamujejo moji potresomeri vsak voz, ki prevaža les po bližnjih cestah mimo observatorija. Po udarcih je mogoče razločiti, ali se je voz premikal hitro ali počasi. Termometer zaznamuje vsak vlak, ki vozi v daljavi kakih 500 m od observatorija, med Podkorenom in Bledom. Posebno zanimivo mi

beležijo delo na Golobovi gaterski žagi podnevi in ponoči. Razločno je viden iz teh točnih beležk, kako dolg je bil hloh, debelost hloda, še bolj pa, ali je bil hloh iz mehkega ali trdega lesa. Ta žaga v Vintgarju je oddaljena od observatorija kakih 150 m in leži 35 m nižje od observatorija. Vse beležke o tej žagi so v veliki meri odvisne od zračne temperature, od vlage itd. Če se pojavijo v času beleženja kakega potresa tudi stresljaji žage, ki so tu na observatoriju jako rahli, in jih ni mogoče občutiti, postanejo te poteze ali črte potresa bolj močne in narezljane, ne da bi ta lokalna tresenja mogla bistveno spremeniti podobo diagrama potresa. Zato smatram vsa rahla lokalna mikrosezmična tresenja kot nekako trajno kontrolo občutljivosti aparatov.

V vojni sem s prav dobrimi uspehi s pomočjo ročnih seizmografov ugotavljal v strelskih jarkih na soški fronti podzemeljsko delo sovražnikov pri kopanju in razstreljevanju rogov in polaganju podzemskih min. Določeval sem točno oddaljenost in smer rova in vse to s takim uspehom, da je pri sovražnikih kaj hitro dobil laški kolega seizmolog prof. Vicentini nalog, da začne s sličnimi pripomočki nadzorovati naše podzemeljsko delo. Ta obrambna dela so bila, kakor se je izkazalo, posebno nujno potrebna, tako rekoč edino sredstvo na onih delih fronte, kjer so bili naši strelski jarki od sovražnikovega oddaljenosti komaj 12 do 30 m. Ker so v strelskih jarkih venomer razstreljevali svet zaradi izboljšanja naprav, posebno zaradi zidanja kavern, je bil seizmograf edini pripomoček, ki je točno pokazal, da se sovražnik pri vsakem razstreljevanju približuje našim jarkom.

V poletnem času, ko obiskujejo observatorij dnevno številni posestniki — med temi je bil v minulem poletju tudi kralj Aleksander, ki sem mu imel čast razkazati naš moderno opremljeni observatorij — me ti kaj radi vprašujejo: »Kaj ne, pozimi vam pa mora biti dolgčas?« — Nikakor ne! Pozimi se pojavljajo potresi bolj živahno in napetostjo obilo dela. Če pa ni novih potresov, se lotim študija starih potresov. Dela tu nikdar ne zmanjka.

Res, da so potresomeri nekako seizmično oko, ki omogoča vpogled v subtilna tresenja naše zemlje, ki so človeškemu čutom drugače nepristopna, v nov doseg neznan svet.

Ne bo dolgo, ko bodo te ročne aparate vpeljali na naših srednjih šolah kot učila v železniških obratih za ugotovitev stabilnosti proge, v seizmično nemirnih krajih pa za merjenje potresov za določitev njih žarišč in za vse ono, kar nas najbolj zanima izvedeti o teli, za človeka neprijetnih zemeljskih pojava.

Dr. A. Belar.

Čudovit lov na divjega prešča

... ki se je že kuhal v loncu.

Jastrebek, 5. januarja

Kdo je bil bolj vesel novice, da so se v okolici pojavili divji prašiči, kakor naši lovci! Med njimi je nastala pravcata mobilizacija. Kdor je imel le kos cevi in za strel smodnika, je prišel na dogovorjeno zbornostno mesto. Ko je dal komendant lovške čete znak za odhod, so se vsem porajale skrivne, a lepe misli: Morda padel divji ščetinar baš pod mojo puško...

Vesela lovška bratovščina se je že bli-

Nogomet v snegu

... po eni uri igranja.

(L' Auto)

Fr. L.

Ptičji pomenki

»Nu, vašim prorokovanjem res ni ugovarjam, očitno se vam pozna, da se bavite že izza davna z vremenom, vetrovi in drugimi nezdodami. Saj ste pa tudi vsi pomlad predsedali okrog barometra v »Zvezdi«, se je ohreignila premrla ščinkavka na prezeblo strnadovko. Vsa ptičja rodbina je pričakovala zanimive debate.

Sedeli so v meji na prekoprni strani. Tam je bilo videti mnogo pevecv iz Tirolia in z Rožnika. To vam je bil žalosten pogled: mraz in lakota — prava slika naše umetnosti.

»O, da se vam le more ob takem mrazu napadati pošteno žensko, ki vam ni pod milim Bogom nič hudega prizadejala.« — rekla strnadovka in se obrnila na drugo stran, da bi jo tudi tam pogrelo sonce.

»Prav treba vam jo je obračati, mislite, da ste tam kaj lepša!« je siknila ščinkavka. »Pozna se vam, da ste iz boljšie familije.«

»Vi, ki nimate drugega v klinu kakor trup.« — je rekel žalostni kos, ki je dotle molčal ob svoji družici. »povejte nam raiši, kako bi nam bilo pomagati, da ne poginemo od mraza in lakote!«

»Bom.« se je odšabno odrezala strnadovka in se našopirila na široko. Vse se je s posebnim pričakovanjem oziralo na njen prešerni klin.

»Nu, ljubčki moji.« je začela, »daleč smo prišli, toda prava krepost zmaga nad mrazom in lakoto. Da, krepost! O, le muzejte se vi, kos, ki ste vse poletje razlagali, da je beseda »krepost« dokaj turobna, ker prihaja od glagola »krepavati«. Vi ste vobče brezverci! Kar pogledite, kam vas je privedlo tisto vaše pohujšljivo petje o lubeznih. Zdaj se najefte svoje lirike! Ni kaj prida ugrizniti, kaj? In vi, taščica, ki tudi niste kaj prida, vi ste spomlad razlagali vsakemu, kdor vas je bil voljan poslušati, da imate rdeči pobraček od svoje krščanske usmiljenosti. Kar pojdite zdaj in potrkajte na njena vrata, do siteda se boste nazobali, da se vam bo iz kljuna usipalo. In vi, sinčica, ki se ponazate, kakor da bi res kaj bili, vas ni nič drugega kakor umazan jezik in pregrešna misel. Dajte, dajte, pojdite malo gor v prešustni tičovski gozd, zdaj je tako lepo osamljen, da vas ne bo nihče motil in boste brez skrbi pridelali greha za celo večnost.

Toliko ste vedeli med letom, zdaj vam je pa vsem modrost v klinu zamrznila in hodite k meni po svet. No, čujte me. Že včeraj je hotela brinovka

pod Rožnikom izdati po mojih navodilih brošuro »Kako se je čuvati mraza?« Ljuba dušica, glejte, pa je sinoči reva sama zmrznila brez mojih navodil. Stvar je trebala organizirati in jo načeti pri koreninah. Torej kako pridemo mrazu v oči, kako lakoti? Včeraj sem poslušala nekoga, ki je priporočal glede mraza tole:

Poidi v delavska predmestja in prirejaj poljudno predavanje o temi: »Tudi zima ima svoje veselje in čare.« (Za ubožne in brezposelne znizana vstopnina.) Stavim, da ti jo tako zakurijo, da te ne bo več zeblo.

Izbiraj si po cesti ljudi, ki imajo očitno kurja očesa in stopaj dosledno po njih. Če opravljajo tla posel vsaj kak pol ure, te bo tako ogrelo, da te tisti dan ne bo več zeblo. Priporočati pa je, da si vsak dan izbereš drugo cesto, pri posebno vročih primerih tudi po dvakrat na dan.

Okoli Svečnice odprl na prometnem kraju, recimo v bližini kakega mostu ali sploh ob Ljubljani trgovino z napitkom: Sladokava, D. D. Sladofed, Ledena kava, Razne ledene posebnosti! Stavim, da te bodo premražali ljudje že prvi dan tako ogreli, da ti ne bo treba nikoli več trgovine odpirati.

Poidi in razdelj med deložirance in vagonarje brošuro »Stanovanje v na-

ravi ali Nauk o solncu in svobodi«. Zlatnik ti dam, če te ne bodo tako higijenično ogreli, da ti bo do groba vroče.

Delavskim bratstvom priporočaj kulturni film. Društvo, hajdimo na severni tečaj!

Mestni občini ponudi svoj novi izum »Snežodar ali Kako je izdelovati umetni sneg v poljubni množini«. Magistratni ravnatelj te bo začenjati, da bo kar želelo.

Sportni zvezi pa »Praktična navodila za rokomet in nogomet«. Sportniki te bodo prav malo časa imeli v svoji sredi, toda zate bo ta vročina precej dolgo trajna, to mi lahko verjameš.

Lakote na se, kakor pravijo, v teh be-raskih časih najlažje takole ubraniš: Hodi po bogatih hišah in prosí za tiste ostankе, ki jih preobestni bogatim otroci no mizo mečejo. To te bo obilno nasitilo, če te vobče souste v hišo.

Razloži davkoplačevalcem, da so novi davki upravičeni in podnajemnikom, da plačujejo pre-nizko stanarino. Obe stranki ti bosta pcedvali par takih, da jih boš gotovo za dolgo sit. Izprevidel boš čisto, da je že ena sama stranka tako izdatna, da ti ne bo treba nadlegovati druge.

Povej, da delajo narodni osrečevalci in odreševalci tako za narod, da bi ga

osrečil tisti, ki bi ga rešil njih.

Vprašaj, zakaj nekateri javni slepci nosijo pod čelom neprestano zavezo, kakor na primer Privica.

Povej, da smo vsi krivi, kadar zapro enega samega zločinca, in da tisti, ki zapirajo, niso nič boljši od zaprtih.

Ti štirje zadnji primeri so tako prastara resnica, da gotovo prideš v kraj, kjer vlada samota in gospodari ričet. To je skoro najpreprostejši način, da prideš do hrane in je posebno zato priporočljiv, ker ga vsak državljan nemoteno in z uspehom uporablja.

Tako, ljubčki moji! Pojdite in storite. Če bi bilo kaj kreposti v vas, bi tako storili. A vas je sama prešust in napuh! Krepost bo zmagala nad mrazom, nad lakoto in nad tisto nepotrebno poledico. Kreposti se ni bati poledice! Krepost... Krepost... Poledica...! Uboga strnadovka se je bila v preveliki gorečnosti prehladila; začelo jo je dušiti in mrtva je padla z veje.

Kos je žalosten ugotovil: klagola »Da krepost prihaja od krepavati.« Taščica, vsa usmiljena in premrla, je vzdihnila:

»Ne, krepost, poledica jo je!«

Sinčica pa jo je zavrnila:

»Ne poledica, poledica jo je!«

Domače vesti

Prva številka tedenske revije „Življenje in svet“

Naša dosedanja priloga „Življenje in svet“, ki se je osamosvojila v samostojno ljudsko revijo, je nastopila drugi letnik. Prvkar je v tisku prva številka, ki se odlikuje po zanimivi in pestri vsebini, tako da bo vsak čitatelj z veseljem vzel v roke ta naš najcenejši in najboljšeizšediš bavnopoučni časopis.

Ljubitelja zanimivih sodobnih povesti bodo zamikale takoj prve strani: *Povest „Človek, ki je dosti videl“* iz peresa močnega ruskega pisatelja Aleksandra Tolstaja ga popelje v stepe, kjer si muži ob vzajemni ljubi pripovedujejo svoje doživljanje med svetovno vojno. „Človek, ki je dosti videl“ pripoveduje o svojih dogodivščinah v Franciji, o pustolovščinah v tujem svetu, o kulturi, o vojni, o ženskah, o boljševizmu — vse v naivnem tonu ruskega muža, ki ljubi rodni kraj in čuti silo kulture, Ruski izvirnik je izšel šele nedavno v Moskvi.

Francoz Pierre Mogard, ki je lovil v Afriki, ki levo in desno zverji, pripoveduje zelo živo in napeto o svojem lovu na moro-gasto hleno, strah afriških pustinj.

Daljši članek „*Neznana Španija*“ pove čitatelju mnogo zanimivega o novi in stari Španiji, o strahotah habsburško-katoliškega režima, o inkviziciji itd.

V bodočnost tehniškega razvoja nas vodi razprava o izredno zanimivih načrtih za zidanje okroglih hiš.

Prav zabavno so anekdote iz življenja najslavnejšega pevca naših dni Šaljapina. Tičejo se njegovih odnosov do žensk.

V življenju zimske prirode nas vodi članek „*Zimsko spanje naših živali*“.

S posebnim zanimanjem bo vsak čitatelj prebral potopis: „*V Lurdu, domovini tujih*“. O Lurdu se pri nas mnogo govori in piše; nepristransko in svobodno misleči opazovalci govori o svojih vtiskih.

Lepe so „*Misli o prirodi, domovini in tujini*“ iz spisov znanega potopisa in pisarja dr. I. C. Oblaka.

Bodočnost sporta osvetljuje kramljanje „*Olimpijada 1928*“.

Vmes so še druge zanimivosti: mistična zgodba „*Poslednji pozdrav*“ in odlomek iz pisma A. P. Čehova „*Dolžnost kulturnih ljudi*“.

Številka je lepo ilustrirana.

„Življenje in svet“ je tako zanimiva ljudska revija, da je ne bo smela pogrešati nobena napredna slovenska hiša.

Nši kulturni delavci na kmetih naj pomislijo, da bo ta tedenska revija važna opora našega prosvetnega dela med ljudstvom, zato naj posvetijo januar agitaciji za „Življenje in svet“.

Čestit Božič svima našim prijateljem i čitateljem pravoslavne vere!
Redakcija „Jutra“.

* Generalni direktor carin na inspekcij-skem potovanju v Slovenijo. Predvčerajšnjim je prispej v Maribor generalni direktor carin g. dr. Konrad Šmid, ki se mudi na inspekcij-skem potovanju v Slovenijo. Iz Maribora je včeraj odpotoval v Kotoribor in Čakovce, odkoder odpotuje v ponedeljek v Ljubljano in na Jesenice, nato pa se zopet vrne v Beograd.

* Predlog za združitve dubrovniške oblasti s splitsko. Na včerajšnji seji dubrovniške oblasne skupščine je bilo predloženo poročilo o vsesplošnem položaju dubrovniške oblasti. V zvezi s tem je poročevalec predlagal, da se dubrovniška oblast spoji s splitsko oblastjo, ker dubrovniška ne more obstajati sama zase kot samoupravna enotica.

* Iz državne službe odpuščen. Sodni pristav pri kotarskem sodišču v Rumi dr. Hrvoje Akadič je odpuščen iz državne službe, ker se po poteku dovoljenega dopusta ni pravočasno vrnil na svoje službeno mesto.

* Zahteve Udruženja nacionalnih železničarjev. Centralna uprava Udruženja jugoslovenskih nacionalnih železničarjev in brodarjev je nedavno poslala spomenico prometnemu ministru v kateri navajajo svoje pripombe na proračunski predlog prometnega ministarstva. V spomenici se zlasti zahteva predvidenje potrebnih kreditov za zvišanje plač eksekutivnega železniškega osebja.

* Rekonstrukcija liške proge. Kakor javljajo iz Beograda, je prometno ministarstvo odredilo, da se letošnji pomlad izvrši temeljita rekonstrukcija onega dela liške proge, ki veže Knin in Split. Ta proga je bila zgrajena še pod avstrijskim režimom precej nesolidno, ker je bila le lokalnega pomena.

* Vsi upokojeni rudarji, ki še za Novo leto niso prejeli podpore, a žive v revščini, naj se takoj prijavijo pisмено, ali osebno z natančnim opisom razmer pri Društvu staropokojenih rudarjev, njihovih vdov in sirot, centralna pisarna, Rimske Toplice.

Izvirne francoske pastile

»VALDA«

Za sportnike pred, med in po je-di. — Prodajajo vse lekarne in drogerije.

* Občni zbor Aero-kluba „Naša krila“ v Ljubljani. Člani (ice) in prijatelje Aero-kluba opozarjamo na občni zbor, ki se bo vršil 31. t. m. ob 18. uri v restavracijskih prostorih g. Frana Krapeža v Kazini. Dnevni red: poročilo predsedstva, tajnika, blagajnika, revizorjev, volitve novega odbora, slučajnosti. Zaradi velevažnosti našega pokreta udeležba dolžnost! — Oblastni odbor Aero-kluba „Naša krila“ v Ljubljani. 21

* Smrtina kralja. V Zverinjaku pri Brežicah je umrl v 74 letu starosti posestnik g. Martin Savnik. Pogreb bo danes ob 9. uri Pokojniku blag spomin, preostali naši iskreno sožalje!

* Prva pomlad na naši rivjeri. V Dubrovniku je nastalo zopet krasno vreme. Temperatura je znatno poskočila. Sonce sije in priprava kakor v maju.

* Ogrevanje železniških vagonov. Ker je letošnja zima nenavadno ostra in se mnogi potniki prehlade v nezadostno kurjenih vagonih, je generalni direktor železnice odredil, naj se ob priliki sestave vlakovnih kombinacij jemljejo v obzir samo oni železniški vagoni, pri katerih je instalacija za ogrevanje v popolnem redu.

* Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti. Nalezljive bolezni so se v zadnjem času tudi v ljubljanski oblasti precej razpasle, zlasti pa škrlatinka. Po uradnih podatkih je bilo dne 21. decembra na škrlatinski bolnih 91 oseb (v Brežicah 32, v Krškem 29, v Ljubljani 11) na tifuznih boleznih 17, na davici 11, na šenu 10, na ošpicah 2, na krčeviti odreenelosti pa 1 oseba.

* Preselitev odvetniške pisarne. Odvetniška zbornica razglasa, da se g. dr. Franjo Macarol, odvetnik v Mariboru, v treh mesecih preseli s svojo pisarno v Konjice.

* Dr. M. Obersnel: »K vprašanju plačnih razredov o pokojninskem zavarovanju nameščencev«. To dni je izšla v nakladi »Zveze društev privatnih nameščencev Slovenije« v Ljubljani 24 strani obsegačo brošura z gorajšnjim naslovom od našega priznanega strokovnjaka v socialno političnih vprašanjih dr. M. Obersnela. Avtor razpravlja o sedaj aktualnem vprašanju plačnih razredov v osnutku novega zakona, s katerim se ravnokar peča upravni odbor Pokojninskega zavoda v Ljubljani. Na tem predmetu pokaže avtor obnem današnje stanje Pokojninskega zavoda in utemeljuje upravičene zahteve, ki jih stavijo danes zasebni nameščenci do zavoda in zakonodavca. Borba med zastopniki dela in kapitala je najostrejša ravno pri plačnih razredih. Kdo naj plača in v katerem razmerju naj se plača premija za pokojninsko zavarovanje? Nameščenci ali podjetnik. Koliko naj bo najvišja zavarovana svota, koliko pokojnino in po katerem času bodo prejeli zasebni nameščenci na stara leta? Zasebni nameščenci, kupujejo zgorajšnji brošuro, gre za vaše blagostanje v največji meri. Dobite jo v vseh knjigarnah v Ljubljani ali direktno pri »Zvezi društev privatnih nameščencev Slovenije« v Ljubljani po 5 Din izvod.

* Čudovite uspehe dosežete z LIKER-ESENCI iz poznane tovarne Neuber, ki so pripravljene za domačo izdelavo najfinjših likerjev ter najboljšega rumina. — Dobite jih v drogeriji A. KANC sinova, Židovska ulica.

* »Pod lipo«. Po enoletnem presledku je te dni izšla 1 številka četrtega letnika leposlovne, poljudno-znanstvene in politične revije za slovensko delovno ljudstvo. Revijo ureja g. Anton Kristan. Prva številka objavlja naslednje prispevke: Oskar Pollak: Namesto programnega uvodnika: Čulkovski: Božič proletarskih otrok; Živko Topalović: Deset let komunizma na Balkanu; Albin Čebular: Rudarska roža; Bratko Kreft: Povest o svileni obleki; Ivan Molek: Rdeča ruda; Mile Klopčič: Fontana; Historični: Pereči problemi; Ivan Vuk: Homo homini lupus ter končno obširen listek. List izhaja mesečno in stane za celo leto 46 Din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5.

* »Koroška slovenska krajina«. Novoletna številka zagrebškega »Narodnega dela« objavlja med drugim simpatičen prispevek g. dr. Josipa Oblaka »Koroška slovenska krajina«, ki tudi širšemu jugoslovanskemu svetu opisuje čarobne pokrajine slovenske Koroške, ki ne more biti nikdar pozabljena od vseh bratov in zato nikdar — izgubljena.

* Neprijetna alera tenorista Rlijavca zaradi gramofonskih plošč. Tenorist Josip Rlijavec je sklenil s tvrdko Edison-Bel-Penkala pogodbo, da bo leto dni v Berlinu pel samo za to družbo, ki izdeluje gramofonske plošče. Sedaj so se pojavile v Zagrebu plošče druge tvrdke, za katero je tudi pel Rlijavec. Tvrdka Penkala je rožila Rlijavca in v zvezi s to sodno afero je bilo včeraj zarubljeno vse pohištvo pevca Rlijavca v njegovem stanovanju v Zagrebu dokler se stvar ne reši.

Sejem in dražba KOŽ DIVJIH ŽIVALI

NA VELESEJMU 23. JANUARJA

Največje povpraševanje in ponudbe. Udeležite se ga, prodajalci in kupci! Pošljite kožo že sedaj!

* Pred zanimivim procesom v Zagrebu. Zagrebški občinski svetnik in profesor medicinske fakultete Lujo Thaller je v tamkajšnjem občinskem zastopu govoril nedavno o vprašanju opustitve nekaterih fakultet zagrebške univerze. Nekatera mesta tega govorja je dr. Kumanudi slišal, za se kot razglajive ter je pooblastil zagrebškega odvetnika dr. Otona Gavrančiča, da vložijo vžbo proti dr. Thallerju.

* Samomor z žvepleno kislino. Na grozen način si je predvčerajšnjim v Sarajevu končal življenje Adem Sekulica. Njegov sosed je iz Ademove sobe slišal neko jacksonjevo. Pohitel je tjakaj in našel Adema, ko se je zvijal v težkih bolečinah. Obvestil je policijo in zdravnik je ugotovil, da se je Adem zastrupil. Zaužil je večjo količino žveplene kisline. Izdihnil je po kratkem trpljenju. Iz pisma, ki ga je Sekulica pustil v svoji sobi, je razvidno, da ga je gnala v smrt nesrečna ljubezen.

STEZNIKE IN TREBUŠNE PASOVE

moderne in praktične, izdeluje po najnižji ceni

TEREZIJA KRANJC, Ljubljana SV. PETRA CESTA 28

* Samomor z žvepleno kislino. Na grozen način si je predvčerajšnjim v Sarajevu končal življenje Adem Sekulica. Njegov sosed je iz Ademove sobe slišal neko jacksonjevo. Pohitel je tjakaj in našel Adema, ko se je zvijal v težkih bolečinah. Obvestil je policijo in zdravnik je ugotovil, da se je Adem zastrupil. Zaužil je večjo količino žveplene kisline. Izdihnil je po kratkem trpljenju. Iz pisma, ki ga je Sekulica pustil v svoji sobi, je razvidno, da ga je gnala v smrt nesrečna ljubezen.

1928. Januar 31 dni

7

REDUTA V CVETJU

UNIONSKA DVORANA

T. K. D. Atena - SK Ilirija

* Razpadlo truplo v podzemski jami. Ne-ki nabiralec žuželk je našel v neki globoki podzemski jami pri Splitu že močno razpadlo truplo 80letnega cerkvetnika iz Poljice, Kurtovića. Mož je najbrže ponesrečil.

* Škrlatinka razsaja v severni Dalmaciji. V Drišu in njega okolici že dalj časa razsaja škrlatinka, ki se je razširila že na trin dvajset vasi. Zanesli so jo iz Knina, kjer je že več oseb umrlo za to nevarno nalezljivo boleznijo. V driški okolici je škrlatinka že močno razširjena, ker manjka zdravniške pomoči. V hiši tamkajšnjega zdravnika sta dve osebi obboleli na škrlatinki, vsled česar je kontumiciran tudi zdravnik in ne sme iz hiše.

* Ogromna deiravdacija v Sarajevu. V Sarajevu so nedavno prišli na sled ogromni deiravdaciji v tamkajšnjem odseku za prehrano. Ugotovilo se je, da so se deiravdacije vršile že leta 1924. Uradnika Alajbegović in Marek sta poverila od vlog, naloženih pri poštni hranilnici 542.000 Din, pri Zemaljski banki 330.000, pri Agrarni in komercialni banki pa 50.000 Din. Preiskava se energično nadaljuje. Domneva se, da je poverjena svota, koliko pokojnino in po katerem času bodo prejeli zasebni nameščenci na stara leta? Zasebni nameščenci, kupujejo zgorajšnji brošuro, gre za vaše blagostanje v največji meri. Dobite jo v vseh knjigarnah v Ljubljani ali direktno pri »Zvezi društev privatnih nameščencev Slovenije« v Ljubljani po 5 Din izvod.

* Naši novi rezervni oficirji. Kakor se nam naknadno poroča, so razen v »Jutru« že omenjenih naših ožjih rojakov bili imenovani za podporočnike v rezervi še naslednji naredniki-dijaki: dr. Stojan Bajić, Viktor Kokali, Ivan Zabel, Josip Petrun, Iv. Čot. Ivan Kopriva, Janko Moder, Alifred Janko, Erih Elset, Viktor Češnovar, Anton Korošak, Marijan Marolt, Karl Mächting, Josip Grahek, ran Torič, Ivan Perenič, Vinko Strahovnik, Avgust Jarnovič, Bogdan Divjak, Mladen Černogoi, Joža Kaštelan, Lipe Slokan, Karl Predan, Hugon Pezdur, Ivan Cedilnik, Ljudomil Farlan, Ivan Puž, Ljudevit Vuser, Ivan Perko, Alojzij Bartl, Anton Velehar, Stane Bizjak, Karl Vitori, Vladimir Korbar, Danilo Delkin, Adolf de Kosta, Milan Erker, Henrik Zdešar, Martin Jurhar, Fran Kolar, France Petrič, Bogomir Pintirč, Viktor Pregelj, Silvij Perhac, Vladimir Skaza, Josip Furman, Pavel Šiljovine Josip Hafner, Anton Stojan, Fran Confident in Rudolf Cigerl — vsi v pehoti; nadalje Edvard Satran in Joža Pino-Kuhar — oba v zrakoplovstvu ter Josip Dijač v artiljeriji.

* Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo vršitev.

* Pri ljudeh z oslabeлим delovanjem srca Vam pripravi kupica prirodne grenčice »Franz-Josef«, zavijajo vsako jutro na tešče lahko telesno odvajanje. Strokovni zdravniki srca so prišli do zaključka, da celo pri težkih oblikah napak srčnih zaklopnic nčinkuje voda »Franz-Josef« zanesljivo in brez vsakršnih težav. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Iz Ljubljane

* Inerativni oddelek je danes za stranke odprt od 9. do 11. dopoldne.

* Svet slušateljev ljubljanske univerze priredi v ponedeljek čajanko na čast gostom delegatom na konferenci eksekutive »Confédération Internationale des Etudiants«. Pričetek ob 20.30. Vabljeni udeleženci plesnih vaj ter vsi akademiki. Posebna vabila so že razposlana.

* Dve aktualni predavanji priredi »Društvo za raziskavanje jame« in sicer bosta predavala univ. prof. dr. Hadži »O prehrani jamske favne« ter g. Michler »O lanskim ekskurziji v Gradišnico«. Obenem se bo vršil tudi občni zbor imenovanega društva. Čas in kraj se bo določil pozneje, kar bo pravočasno objavljeno.

* Narodna Odbrana, krajevni odbor v Ljubljani, posluje v Šelenburgovi ul. št. 7-II. Tam se sprejemajo tudi prijave za člane Narodne Odbrane.

* Lažna sramežljivost. Ponovno opozarjamo cenj. občinstvo na današnji kulturni spored ZKD v prostorih kina Matice. Ob spremljevanju zanimivega poučnega filma, ki prikazuje, česa nam je treba v boju proti najrazličnejšim spolnim boleznim, bo predaval o tej temi g. prof. R. Pavlič. Prireditelj se vrši ob 11. dopoldne in vabimo k najobilnejšemu obisku. Vstop dovoljen je odraslim.

* Trgovski ples. Senzacija vsake plesne sežije je bila in ostane prireditelj tradicionalnega trgovskega plesa. Vršil se bo ta ples tudi to sežijo in sicer v soboto 14. t. m. v veliki dvorani hotela Union. Ples obeta biti v jesnici ena najslajnejših plesnih prireditelj letošnje plesne sežije. Ker je vstop dovoljen le proti vabilu in so ta že razposla-

ŠE JE ČAS,

da si nabaviš potrebni beležni koledar. Cena 14 Din. Založniška trgovina M. Tičar, Ljubljana.

na, se naprošajo vsi oni, ki bi bili pri obilnem razpečevanju vabil pomočoma prezrti, kakor tudi oni prijatelji društva, ki bi se hoteli udeležiti te priznane najlepše prireditve vsake plesne sežije, da to nemudoma javijo društveni pisarni Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani, Gradišče 17-I, telefon št. 2652.

* Reduta v cvetju. Odbor za prireditev »Redute v cvetju« sporoča, da je dijaštvu dovoljen vstop na reduto tudi brez vabila, vendar pa le strogo proti dijaški izkaznici. Dijaštvu je dovoljen pri vstopnih proti predložitvi dijaške izkaznice znaten popust. Reklamacije za vabila se sprejemajo v kavarni Evropa še do jutri opoldne. — Odbor za prireditev »redute v cvetju«. 2034

* Plesne vaje ASK Primorja 6. t. m. ob 15. uri.

* Sokol Šiška vprizori danes ob 15. in ob 19.30 uri v šolski telodavnici v Sp. Šiški igro »Kralj Matjaž«. Ponovi jo 8. t. m. ob 16. uri. Vstopnina 2, 4, 5 in 7 Din. Ker je igra zelo lepa, vabimo staro in mlado. 14

* Ljubljanskega Sokola redni občni zbor se bo vršil danes 6. t. m. točno ob pol 10. dopoldne v sejni dvorani Narodnega doma, pritličje, levo. K mnogobrojni udeležbi vabi — Odbor. 5

* Program redute v cvetju, ki se bo vršila 7. t. m. v unionski dvorani, ne bo obsegal samo izbranega plesnega reda ob Nago-detovem jazu temveč tudi sportne nastope, baletne točke, elegantne skupine itd. Vabila naj se reklamirajo pri SK Ilirija, kavarna Evropa. Ljubitelji sporta, zavedajte se, da se TKD Atena in SK Ilirija pripravljata z vso vneto 2034

Shod SDS v Ljubljani

Pozivljamo vse cenj. somišljenike na shod SDS, ki se vrši v soboto, 14. t. m. ob 6. zvečer v veliki dvorani Kazine, I. nad. Poročata poslanec dr. ALBERT KRAMER o delu v Narodni skupščini in župan dr. DINKO PUC, o delu v oblasni skupščini

* Velikomestni »live o' clook tea« Popoldanska družabna plesna čajanka z revijo največjih modernih plesov in družabnimi plesnimi igrami se bo vršila danes na praznik ob 16. do 19. ure v veliki dvorani Kazine pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka Pouk za začetnike-cc v vseh letošnjih plesih se bo vršil ob 15. do 16. Najnovejši »valebues« se bo poučeval med odmorom ob 17.30 uri. Obleka promena. Studenti-ije znajano članarino. 22

* Edinost ima svoj III. redni obč. zbor v soboto 7. t. m. ob 19.30 v Gajevi ulici 2-I. Dnevni red običajen. Pridite vsi in vse!

* Drobna policijska kronika. Od srede na četrtek so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1 tatvina listnice s 5700 Din, 1 tatvina listnice s 1460 Din, 1 telesna poškodba, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 1 prestopek trpinčenja živali, 1 prestopek iz-zivanja, 1 najdba vojaškega opasača, 1 požar v sobi in 2 prestopka cestnega policijskega reda. Arretaciji je bilo izvršenih 6 in sicer: 4 zaradi vlačugarstva in izvrševanja tajne prostitucije in 1 zaradi trpinčenja ži-vali.

* Preprečen požar v Šelenburgovi ulici. Sročil okoli 23.30 ure je nastal v skladišču konfekcijske blaga g. Josipa Juvaničiča ogenj, ki pa ga je še pravočasno opazil domači hišnik. Pozval je gasilce na pomoč in obenem informiral gospodarja o ognju. Gasilci so ogenj takoj pogasili. Če ne bi hišnik ognja pravočasno zapazil, bi imel g. Juvaničič veliko škodo. Ogenj je nastal zaradi kratkega stika.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem,

ker JEMALT, ki ima vrlo ugoden okus, osvoboduje dete in roditelje raznih neprijetnosti ribjega olja. Dobiva se v vseh lekarnah.

* Kako trpinčijo živali. Kadar so v Ljubljani semanji dnevi, ima občinstvo priliko opazovati naravnost barbarske načine mučenja živali. Na malih vovozih vlačijo na klavnico teleta kar drugo na drugem. Na Dolenjski cesti so se v sredo opoldne pasantje naravnost zgrazali opazujoč trpinčenje šegih telet, ki jih je imel naložena na vozu na prostoru komaj enega kvadratnega metra neki mesar z Dolenjskega. Pri enem takih primerov je moral v sredo intervenirati stražnik, ki je vovzika aretiral. Zaradi trpinčenja živali je bil aretiran hlapec Hverčec, ki je na Mestnem trgu tako bil po vpreženem konju, da so se jeli zbirati ljudje, ki so hoteli suroveža na mestu preteptati.

Mrakov Rizling

je specialiteta letošnjih vin. Toči se v gostilni na Rimeki cesti ter v Mrakovih delikatesi, Dunajska cesta 5 (visavise Agnole).

* Ogenj v sobi. Gostilničarja Gregorja Habjana na Celovski cesti št. 41, je predvčerajšnjim ponoči v spalni sobi nenadoma zbudil daveč dim. Planil je iz postelje ter prestrašen zapazil, da se je vnela v sobi od prevroče peč lesena stena. Habjan je ogenj sam pogasil in ni klical na pomoč gasilcev. Škoda, ki je je napravil ogenj, znaša okrog 2000 Din.

Društveni ples Sokola I dne 14. januarja na Taboru.

* Drzna tatica. V stanovanje Veronike Mrmoljeve v Wolfovi ulici je prišla v sredo dopoldne neznana mlada ženska in prosila milodarov za neko humanitarno društvo. Kmalu za tem pa ko je neznanka odšla, je Mrmoljeva pogrešila listnico v kateri je imela 5700 Din in 130 italijanskih lir. Tatvina je nujno sumljiva mlada neznanka, ki tma

Le zdrava koža je lepa.

Nihče se ne ozira na venečo rožo. Krasota svežih rož se primerja lepoti polti in zdravi koži. Negujte jo z Nivea-cremo, ki je snežno bela in ima prijetno dišeč vonj.

Nivea-crema.

na vesti brčkone že več sličnih grehov. Neznanka, ki jo zasleduje sedaj policija, je stara okrog 20 let, je male bolj močne postave, običajna je v rjav plašč ter ima na glavi klobuk iz modrega blaga.

* Srečke drž. razr. loterije za I. razred se dobe do 10. t. m. v menjalnici Reicher & Turk, Prešernova ulica 46. 18

* Riblje olje, sveže dobite v drogeriji Kanc, Židovska ulica. 1704

* Vsem podjetnikom in pisarnam se pri-poroča za nabavo poslovnih knjig in pisarniškimi potrebščin trvdka Iv. Bonač, Šelenburgova ulica. 12

Iz Maribora

* Na rojstni dan kraljice Marije v ponedeljek, dne 9. t. m. bo v mariborski stolni in mestni župni cerkvi ob 10. dop. slovesna služba božja, ki ji prisostvujejo zastopniki vseh civilnih in vojaških oblastev in uradov Ob isti uri bo služba božja tudi v evangelijski cerkvi. Za one, ki žele na najvišje mesto predložiti čestitke in udanostne izjave, bo po cerkveni slovesnosti v sprejemni dvorani velikega župana na razpolago vpisna knjiga. Vsi državni uradi in javna oblastva razobesijo zastave.

* Povečanje oblasnega dvorca v Mariboru. Palača oblasnega odbora v Vrazovi ulici št. 5, je postala že po par mesecih poslovanja oblasti za potrebne urade premahna. Poleg tega je znano, da oblasna skupščina nima svojih lastnih prostorov in mora sedaj zborovati bodisi v porotni dvorani na sodišču, bodisi v veliki kazinski dvorani. Da se tem neprilikam odpmore, je sklenil oblasni odbor mariborski na svoji torkovi seji, da poveča in razširi oblasni dvorec. Razpisano bo natečaj za tozadavne gradbene načrte. Predvsem seveda gleda oblasni odbor, da dobi nove prostore za urade odbora samega, kasneje pa se bo napravila tudi skupščinska dvorana.

* Ljudska univerza v Mariboru. Zaradi praznika 6. t. m. odpade predavanje. Prihodnje zanimivosti: Goethejev Faust in Gandhi, veliki indijski narodni junak. — V Studenih (deska Šola). Januar bo posvečen spoznavanju naše zgodovine. Otvori se ta ciklus s predavanjem zgodovinarja g. prof. dr. Majcena o zgodovini Maribora in okolič. v tork, 8. t. m. ob 7.30 zvečer.

* Nakup slik ob strani mestne občine. Mestna občina mariborska je kupila od prof. Gvajca dve oljati sliki in sicer slovensko Kalvarijo in partijo ob Dravi s cerkvico Sv. Jožefa, od prof. Čotiča pa tri akvarele.

* Iz društva hišnih posestnikov za Maribor in okolico. V nedeljo 8. t. m. ob 10. dopoldne se bo vršil v dvorani Družne gospodarske banke, Aleksandrova cesta št. 6, izredni občni zbor, protestni shod proti nameravanemu povišanju najemniške davka in proti dolžnosti vseh občin na deželni plačevanja najemniškega davka, namesto sedanjega hišnega razrednega davka, dalje proti določilu člena 69. fin. zakona s katerim se onemogoča vsaka prodaja in nakup hiš in zemljišč, ki so oddaljene 50 km od meje. Vsi hišni in zemljiški posestniki v Mariboru in okolici se vabijo k temu protestnemu shodu. Nihče ne sme izostati! 23

* Mariborčan razmesarjen od vlaka na Hrvaškem. Ze deset dni so pogrešali v Mariboru poslovojo spedičiske tvrdke »Balkan« Vincenca Zakuška. Dne 28. decembra je odšel iz pisarne in se ni več vrnil. Policija je poizvedovala sicer na vse strani za njim, a brez uspeha. Sedaj pa je nemadoma dobila od orožniške postaje v Vrabčah pri Zagrebu obvestilo, da so našli dne 2. t. m. pri Ste-njevcu na železniški progi truplo neznanega človeka, ki je sodeč po raznih dokumentih skoro gotovo nesrečni Vincenc Zakušek. Vlak mu je odtrgal glavo in močno razmesaril tudi ostalo telo.

* Mariborski gasilci so gasili v preteklem letu 45 večjih in manjših požarov, rešila postaja pa je prihitela na pomoč v 1644 slučajih. Gasilsko društvo z rešilno postajo je požitrovalno opravljalo veliko delo.

* Družba Kitajcev, odraslih in otrok obeh spolov, že več tednov prodaja papirnatne cvetlice in igrače po mariborskih ulicah. V sedanjih hudi zimski so veliki reveži, ker slabo zaslužijo in nimajo primernih b

Jutri REDUTA V CVETJU

Reklamacije za vabila se
sprejemajo v kavarni
„EVROPA“

Gospodarstvo

veliko pravico, da se javijo pri celjskem tajnistvu SDS, ki bo preskrbelo, da se uradno vpišejo v volilne imenike.

— Tudi udarec invalidom. Iz Celja nam poročajo: Glavne tobačne zaloge so imeli po večini vsaj v Sloveniji, dosedaj vojni invalidi in vdove. Pri letošnji licitaciji so se pa zagnali na te zaloge različni interesi iz Južne Srbije in iz Zagreba. Posredilo se jim je, da so izločili večino zalog v Sloveniji. Znano nam je, da so prevzeli glavne zaloge: Maribor, Rogatec, Slovenjgradec Ptuj, Maribor, Radeče, Višnja gora in Ve. like Lašče. Jasno je, da ne bo mti eden od teh ljudi sam prišel v te kraje in vodil glavno zalogo; pa saj tudi niso potrebni, ker so le dobri situirani ljudje to. Čuli smo, da išče jo sedaj take osebe, ki bi bile voljne prevzeti proti gotovi odškodnini v procentih zaloge. Če to ni korupcija, potem ne vemo, kaj naj še bo. Interesantno pri celj stvari je to, da mti en Slovenec ni licitiral kake zaloge v srbijskih krajih.

Velika inventurna prodaja

po šudovitih znižanih cenah se vrši do konca januarja v veletrgovini R. STERNECKI, Celje.

— Zaradi likvidacije Narodne čitalnice se je obregnil ob »sterilno demokratsko kulturo« v »Slovenec« anonimni celjski klerikalec, ki niti vreden ni, da bi odvezal čevlje poštvovalnim voditeljem celjske Narodne čitalnice. Ko pisca še sploh ni bilo, ali pa je sedel kje za varnim zapečkom ter reševal afriške zamorčke, so se narodni močje nesebično borili za slovenske pravice ter rešili tisoče in tisoče slovenskih duš potujevanja in iz nemške gospodarske odvisnosti. Kdor more tako nedelikatno pisati povodom likvidacije društva, ki se je sicer preživelo, tedaj v polni meri dovršilo svojo nalogo, ni sterilan samo po kulturi, katere sploh ne kaže, temveč tudi na možganih.

Iz Kranja

— Vročekrni Primskovljani. V sredo je bilo na kranjskem kolodvoru zelo živahno. Okoliški fantje, ki so bili potrjeni v bolniško četo, so se odpravili na nova službena mesta. Med njimi je bila tudi trojica fantov iz Primskovega. Ko so orožniki hoteli pomiriti enega, sta mu ostala tovariša prišla na pomoč, tako da so imeli orožniki dovolj posla, da so jih ukrotili. Eden je ostal v kranjskih zaporih.

— Filmsko predavanje o lepoti planin s filmom »Planina usode« pod okriljem ljubljanske Zveze kulturnih društev v Narodnem domu, je doseglo pri vseh treh predstavah prednocijnim prav lep uspeh. Predavatelj prof. g. Pavlič, rojak iz Huj, je žel za svoja izvajanja zaslužni aplavz. Predvajani film je vse navzočih najlepše očaral in presenetil. V krasnem številu je posetila predstava šolska mladina. ZKD. ponovi to predavanje še danes na praznik ob 11. in ob 13.30 uri.

Sport

Sankaška tekma na Pohorju

ISSK Maribor bo priredil v nedeljo, 15. t. m. veliko sankaško tekmo na lanskeoletni tekmovalni progi Ruška koča v Ruše. Proga je dolga oca 6 km in se radi ugodnih snežnih razmer lahko vso prevozi.

Startalo se bo v naslednjih skupinah: 1. gospodje posamič, 2. dame posamič, 3. gospodje v dvojce, 4. mešane dvojice.

Prijave sprejema do 14. januarja g. Igo Baloh, Maribor, Vetrinjska ulica. V konkurenci lahko tekmujejo vsi verificirani člani JZSS, izven konkurence pa vsak prijaveni sportnik, vsak sankač pa mora dokazati, da je progo prevozil vsaj enkrat in da mu je znana, ker vozi vsak sankač na svojo odgovornost. Zmagovalci v posameznih kategorijah dobijo častna darila, drugi in tretji pa lične diplome. O podrobnostih tekmovalstva bomo še poročali.

Odhodi vlakov iz Maribora v Ruše: 9. 10.15, 13.15, 17.10 in 18.25.

Zimsko sportni odsek ISSK Maribor sklicuje za ponedeljek 9. t. m. sejo o 20. v restavracijo Dolničar (Union), ki kateri se vabijo g. dr. Senior, dr. Gorisek, Golubović, Voglar, Baloh, rav. Toman, Neurat, Sepec in Cizel.

Avstrijsko moštvo proti Belgiji. Po zadnjih poskusnih tekmah je avstrijski kapetan sestavil sledečo reprezentanco za tekmo proti Belgiji, ki se vrši v nedeljo v Bruslju: Franzl (Admiral), Rainer, Blum (oba Vienna), Schneider (Austria), Hoff-

mann (Vienna), Geyer (Austria), Eckl (Slovan), Gschweidl (Vienna), Hierländer, Walzhofer (oba WAC), Wessely (Rapid).

SK Jadran. Opozorilo vsem aktivnim članom! Od 5. do 15. t. m. naj primese vsak čevlje in eventuelno dres k tajniku, Rimska c. 10, v svrhu popravila za pomladansko sezono. Dnevno lahko odda vsak opremo od 8. do 19. ure.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 14. trening tekma s Slovanom. Sledeči igrači naj bodo ob 13.45 v garderobi: Anžlovar, Erman I., Svetic, Pečnik, Pišek, Zemljak, Jančigaj, Jug I., Erman II., Vrhovnik, Čebolin, Uršič, Terček, Kariž, Čermnik, Jug II., Sočan. — Trener.

SK Slovan, nogometna sekcija. Danes v petek ob 14. uri trening-tekma s ASK Primorjem na igrišču ASK Primorja. V naši garderobi imajo biti poleg že osebno vabljenih sledeči igrači: Bucik, Globelnik, Skalar, Gregorič, Lumbar, Osterman, Kastelec, — točno ob 13.30. Več na klubovi deski. — Tajnik.

ZSK Hermes. Seja u. o. se vrši v soboto ob 19. pri Kmetu. Prosim za točno in zanesljivo udeležbo. K seji vabim g. Pengova, ki naj prinese službene objave. — Tajnik I.

Klubu slov. kolesarjev v Celju. Vaš prvi dopis smo poslali poročevalcu v pošto. Ko dobimo to poistnilo, bomo ukrenili vse potrebno. Prosimo malo potrpljenja.

Šah

Šahovski klub »Triglav«

Te dni se je končal zimski pokalni turnir šah kluba »Triglav«. Prvenstvo kluba in obenem pokal kot prehodno darilo si je priporil g. Danilo Koejan. Na drugo mesto se je povzpел g. Kitek Gojko. Ostala mesta so zasedli: Ferfila, Kavečič, Pfeifer, Rupnik in Suštar. Turnirja so se člani z zanimanjem udeleževali.

V soboto ob 20. zvečer igra naš novi prvak simultanko proti članom »Triglava« v društvenem lokalu. Udeležba za vse člane obvezna, vabljeni so tudi drugi prijatelji šaha.

V nedeljo ob 15. pop. igra v »Narodni kavarni« šah klub »Triglav« prijateljsko tekmo s I. vrsto »Ljubljanskega šah kluba«. Tekma bo zanimava, ker stopi v tem boju »Triglava« prvič nasproti mnogo močnejšemu nasprotniku.

Odbor poziva vse igralce, ki nastopajo za prvenstvo kluba, da se v svrhu dogovora točno in sigurno udeležijo sobotnega sestanka. — Odbor.

Prosveta

Ples v maskah

Gostovanje Zdenke Zikove v ljubljanski operi

Po daljšem presledku smo včeraj slišali zopet Verdijevo »Ples v maskah« in v vlogi Amelije zagreboško primadono Zdenko Zikovo, bivšo obče priljubljeno članico naše opere. Kar je naš publikum s svojo odsotnostjo proti njej zagrešil ob priliki njenega zadnjega koncerta v Unionu je popravil včeraj zvečer. Teater je bil poln in pevka je zlasti po tretji sliki lahko spoznala, da je še vedno naša ljubljanka, ki seveda to v najvišji meri zasluži. Ne samo pred zahtorom tudi na sceni je bila deležna navdušenih aplavzov.

Z njo vred se je uveljavil včeraj izredno močno tudi naš Kovač v vlogi Rikarda, grofa Warwicha. Res je, sentimentalno razvlečene ljubezenske arije niso zanj; toda, kadar ubere junake, odločne tone, pa ga je veselje poslušati. Povspe se do krepkih, jasnih višin, poje prepričevalno in ves teater potegne za seboj. Veseli smo bili, kakor običajno, g. Holodkova, zlasti še zato, ker je pel vlogo Renéja slovensko in to prav dobro razumljivo. Ni mi všeč le njegovo pevsko apeiranje na poslušalca. Evo, pokazal sem vam, kaj se pravi na dolgo in široko razvleči ton, zdaj pa pleskajtel Lepe, stare, romantične poze pevcev ljubljencev!

Prav odlična je bila v vlogi paža Oskara Ribičeva. V drugi sliki me je kar presenetila. Močno je napredovala in velike nade smemo staviti v njene pevke, zmoglosti. Ulrika, g. Thierryjeve je močna kreacija. V veliko čast ji je svoje vloge, so tudi vsi ostali imeli v popolni pevski in igralski oblasti. Zbor: v splošnem siguren. Stritof je orkester zagnal mestoma v zar. ga držal s krepko, valeno roko. Opažati je in to z veseljem, da je orkester začel gestam svojih dirigentov slediti trenutno in brezhibno, kar je dokaz, da je od začetka sezone do danes preprežal že marsikateri klin umetniške levice. Režija direktorja Poliča je storila za doseg lepega uspeha »Plesa v maskah«, kolikor se je le dalo. — A.

Državne finance v prvi tretjini tekočega finančnega leta

Glede stanja naših državnih financ v tekočem proračunskem letu vlada precejšnja nejasnost, čeprav so ti podatki eminentne važnosti za presojo predloga državnega proračuna za l. 1928/29. Neorijentiranost izvira iz dejstva, da se v prvih petih mesecih vsakega finančnega leta izkazuje dohodki in izdatki na račun preteklega finančnega leta oddvojeno od dohodkov in izdatkov na račun tekočega finančnega leta. Če torej hočemo dobiti sliko dejanskih dohodkov in izdatkov, moramo oddvojeno podatke seštet.

Po izkazih državnih financ v »Službenih Novinah« dobimo potem naslednje podatke o državnih dohodkih in izdatkih za prve štiri mesece tekočega finančnega leta, to je razdobje april - julij 1926 v primeri a podatki za razdobje april - julij 1925.

	Dohodki. (v milijonih Din.)	
	april - julij 1927	1926
Na račun tek. prorač. l.	3068.0	3322.6
Na račun pret. prorač. l.	816.8	257.0
	3874.8	3579.6
	Izdatki.	
	april - julij 1927	1926
Na račun tek. prorač. l.	2966.9	2950.8
Na račun pret. prorač. l.	493.9	663.6
	3460.8	3614.4

V primeri z letom 1926. so torej državni dohodki v razdobju april - julij 1927 nazadovali od 3580 na 3375 milijonov Din, torej za 205 milijonov Din ali 5.7 %; napram proračunu (4 dvanajstine) v višini 3826 milijonov Din pa znaša primanjkljaj 451 milijonov Din ali 11.8 %.

Sorazmerno z dohodki so nazadovali tudi izdatki, in sicer v primeri z letom 1926. od 3614 na 3461 milijonov Din.

O deficitu, ki se izkaže, če primerjamo samo dohodke in izdatke na račun tekočega finančnega leta, seveda ne more biti govora; nasprotno, če primerjamo skupne dohodke in skupne izdatke, se izkaže za prve štiri mesece tekočega finančnega leta deficit v višini 88 milijonov Din.

Gornje številke nam ne potrjujejo samo, da je proračun za tekoče leto znatno previsok, temveč tudi, da je predlog proračuna za bodoče finančno leto, ki predvideva celo večje dohodke, kakor tečeji proračun, popolnoma nerealen. Če bo proračun za l. 1928/29. sprejel v predloženi višini, potem nam bo finančni minister v bodočem finančnem letu zaradi nezadostnih dohodkov lahko brez ugovora in po lastni uvidenosti črtal v proračunu dovoljene kredite. Ker pa ni namen državnega proračuna, da neposredno da finančnemu ministru tako obširno pooblastilo, zato je potrebno, da se z vsami sredstvi rimo za znižanje proračuna na oco vašto dohodkov, ki jih moremo dejansko pričakovati.

— Pred zaključitvijo velikega inozemskega posojila. Kakor se doznava iz poučenih beograjskih političnih krogov, je finančni minister dr. Marković na svojem potovanju v inozemstvu končal vse predprilave za zaključitev velikega inozemskega posojila, ki bi se imelo uporabiti za gradbo železnice, luških naprav, cest, državnih poslopij kakor tudi za melioracije in regulacije rek. Kakor poročajo iz Zagreba, je včeraj odpotoval preko Zagreba v Pariz inšpektor finančnega ministrstva Ostojič, šef proračunskega oddelka, in sicer na željo finančnega ministra, da prinese vladi poročilo o dosedanjih pogajanjih ter načrt dogovora o posojilu, ki ga namerava zaključiti s finančnim konzorcijem Bark.

— Naša trgovinka pogajanja s Avstrijo. Po vesleh z Dunaja, se bodo po avstrijskih pogajanjih z Madžarsko, nadaljevala trgovinska pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo. Obravnavalo se bo najprej vprašanje povzvišanja avstrijskih agrarnih carin, zlasti za živino in meso. Kakor znano, se pri prejšnjih razgovorih v tem vprašanju ni mogel doseči sporazum. K jugoslovenski zahtevi po povzvišanju uvoznih industrijskih carin je Avstrija že zavzela svoje stališče, vendar s strani Jugoslavije na avstrijsko stališče še ni sledil odgovor.

— Pred trgovinskimi pogajanjimi s Češkoslovaško. Ob priliki obiska češkoslovaške parlamentarne delegacije v Beogradu se bodo vršila neobvezna pogajanja glede trgovinske pogodbe s Češkoslovaško. Če bo dosežen sporazum v spornih vprašanjih, bodo oficijelna pogajanja pričela v najkrajšem času v Pragi. Kakor poročajo iz Praga, je češkoslovaška lista zahtev definitivno redigirana ter je bilo pretekli teden v češkoslovaškem zunanjem ministristvu sklenjeno, da se v svrhu pogajanj povabi v Prago jugoslovenska delegacija in da se ima določeni terminu pogajanj prepustiti jugoslovenski vladi.

— Naš zunanji minister o valorizaciji predvojnih srbskih rent. O vprašanju srbskih predvojnih rent se je v preteklem letu mnogo pisalo v tuzemskih in inozemskih listih. Kakor znano, zahtevajo francoski in švicarski lastniki teh rent valorizacijo t. j. zaveznih obligacij v zlatu, kar pa bi za našo državno finance pomenilo novo težko obremenitev, kajti s tem bi se izdatki za obrestovanje in amortizacijo teh posojil povečali za 500 %. Na seji finančnega odbora, ki se je vršila v ponedeljek, se je zunanji minister dr. Marinković v svojem eksponatu taknil tudi tega delikatnega vprašanja. Izjavil je, da je naša vlada na želje francoske vlade lani predložila celo vprašanje, ki se posebej komitiji, ki je ugotovila, da lastniki teh obligacij po tekstu samih obligacij nimajo pravice na izplačilo v zlatu. Na podlagi te ugotovitve naša vlada ni mogla stopiti v pogajanja z lastniki teh obligacij ter je sklenila, da se ima to vprašanje rešiti pred sodiščem. Francoska vlada stoji na stališču, da je najprej treba rešiti vprašanje pred-

vojnih in potem šele vprašanje vojnih dolgov. Glede omenjenih predvojnih dolgov se je naša vlada s francosko vlado diplomatičnim potom v principu sporazumela, da se sporno vprašanje predloži mednarodnemu sodišču v Haagu. Trenutno se vršijo pogajanja, kako, kdaj in kje se ima ta zadeva predložiti sodišču.

— Borski rudnik bakra ostane v francoskih rokah. Pred nekaj tedni so domači in inozemski listi poročali, da je neka angleška finančna skupina kupila večino delnic družbe »Compagnie Française des Mines de Bor« v Parizu, ki eksploataira rudnik bakra v Boru v Srbiji, ki je, kakor znano, eden največjih v Evropi. Kakor pa se doznava, je ta vest netočna. Upravi svet omenjene družbe zagotavlja, da ni prišlo do nikakih sprememb glede posestnega stanja delnic.

— Mlekarsko - sirarski tečaj na specialni kmetijski šoli za mlekarstvo v Škofji Loki. Uprava specialne kmetijske šole za mlekarstvo v Škofji Loki javlja, da se bo 1. februarja t. l. otvoril na tej šoli drugi pet in polmesečni mlekarsko - sirarski tečaj. Za obiskovanje tega tečaja je predvidenih 10 mest za prosilce iz Slovenije. Kurzisti se vzdržujejo brezplačno iz razpoložljivih kreditov do 1. aprila t. l. to je do prevzema specialne kmetijske šole za mlekarstvo v Škofji Loki v upravljanje oblastnega odbora ljubljanske oblasti. O načinu vzdrževanja, odnosno eventualnega plačevanja vzdrževalnine po 1. aprila t. l. pa bo kot kompetentno oblastvo še odločil ljubljanski oblastni odbor. Reflektanti naj naslove svoje lastnoročno napisane prošnje najkasneje do 20. t. m. na upravo specialne kmetijske šole za mlekarstvo v Škofji Loki. Prošnjam za sprejem naj prilože: 1.) šolsko sprishevalo, da so dovršili vsaj 5 razredov osnovne šole; 2.) dovoljenje očetovo, odnosno varuha za obiskovanje tečaja; 3.) navrstveno sprishevalo; 4.) zdravniško sprishevalo; 5.) dokaz o državljanstvu SHS (domovnica); 6.) izkaz o premoženjskem stanju, potrjen od pristojnega davčnega oblastva. Reflektanti z dobrim šolskim uspehom, odnosno dokazano prakso v mlekarsko - sirarski stroki uživajo prednost pri odbiranju.

— V dvoletno vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru se sprejmejo 25. februarja t. l. praktikantri (vajenci). Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj osnovna šola z dobrim uspehom, telesna sposobnost. Prednost imajo kmečki sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikantri posejajo jezikovni in računski pouk, drugače delajo z drugimi učenci zavoda praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Zato dobivajo stanovanje in hrano brezplačno, ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1928/29. kot redni učenci; v primeru ubožnosti imajo potem tudi prednost pri podeljivi brezplačnih mest v zavodu. To je najboljša pripravilnica za resne kmečke mladeniče s pomanjkljivo predizobrazbo za vstop v prvi razred prihodnjega šolskega leta. Lastnoročno, na celo polo pisane in kolokovane prošnje (20 in 5 = 25 Din) za sprejem praktikantrij je poslali direktorji dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru takoj ali najkasneje do 25. t. m. z naslednjimi prilogi: 1.) krstni list, 2.) domovnica, 3.) zadnje šolsko sprishevalo in 4.) izpričevalo o navrstnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pismeno. — Direktor Andrej Z m a v c.

— Obični zbor Sadržarske in vrtnarske podružnice v Ptuj se bo vršil 29. t. m. v Ptuj pri M. Brenčiču. Po običajnem dnevnem redu je poučno predavanje strokovnjakov o sadjarstvu. Vsi dosedanja člani dobijo še posebna vabila, drugi pa se naj prijavijo pri tajniku Sadržarske na okrajnem zastopu.

— »Čnaše gorice«. I. številka II. letnika tega prvostanskega ilustriranega mesečnika za pospeševanje kmetijstva se te dni razpoložila. »Čnaše gorice« so glasilo Vinarskega društva v Mariboru in obnavljajo vse panoge kmetijskega gospodarstva prav izprano in temeljito. Ta strokovni list bi moral imeti vsak kmetovalec, vsak vinčar, pa tudi vsak poslanec in inteligent sploh, ki se kot prijatelj dobre kmetijske stvari za taku gospodarska vprašanja mora zanimati. Vsa posajila daje Vinarsko društvo v Mariboru, na ogled pa se »Čnaše gorice«, ne pokličejo, ker mora vsakdo neznatno članarino, odnosno naročnino (leto 30 Din; lanske kompletni letnik stane samo 20 Din; elegantne platnice zanj pa 19 Din) plačati vnaprej. Kdor hoče dobro naložiti to skromno vsotico, naj stopi v krog izdateljev »Čnaših goric«.

— Svetovni kovinski trg ob zaključku 1927. Ob zaključku preteklega leta je bil položaj na svetovnih kovinskih tržiščih precej ugodnejši kakor v tretjem četrtletju. Do septembra so cene kovinam z omejitvami stalno nazadovale, kar je odražalo tudi naš izvoz kovin (bakra, cinka, svineca). V oktobru pa se je pojavil preokret v tendenci. Na londonskem kovinskem tržišču se je od konca septembra do konca decembra dvignila cena bakra (v funtih in šilingih za tonilo) od 53/7 na 60/10, cena svineca pa od 20/2 na 22/1, dočim je cena kosiltra (konoc. 1. decembra 265/17) in cinka (26/3) ostala skoraj nespremenjena. Najznačilnejša je haussa v bakru, katero pripisujejo posledici svoječasne adružitve svetovnih producentov v kartel.

— Konzorcij emisijskih bank za stabilizacijo italijanske lire. Kakor znano, je ob priliki stabilizacije lire 15 emisijskih bank prišlo do znatnih kreditov na pomoč emisijskemu zavodu Banci d'Italia. V konzorciju teh bank so zastopane emisijske banke naslednjih držav: Zedinjene države, Velika Britanija, Francija, Nemčija, Japonska, Avstrija, Belgija, Češkoslovaška, Danska, Finska, Nizemska, Poljska, Švedska, Švica in Madžarska. Skupna vsota v svrhu zagotavljanja stabilizacije lire s strani teh emisijskih bank odprtjenih kreditov znaša 75 milijonov dolarjev.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave raznega lesa, do 12. t. m. glede dobave 150 kg bakrenih cevi do 13. t. m. pa glede dobave žip in raznih stekel. Pred-

metni pogoji so na vpogled pri gradbenem in strojem oddelku te direkcije.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 13. t. m. ponudbe glede dobave usnjenegega materijala — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 13. t. m. ponudbe glede dobave 1500 kg mila za pranje. — 8. orožniški polk v Ljubljani sprejema ponudbe glede dobave 50 komadov pločevinastih napisnih tabel (pogoji za to dobavo so na vpogled pri štabu tega polka). — Vršile se bodo naslednje oteralne licitacije: 17. t. m. pri upravi državnih monopolov (ekonomsko odeljenje) v Beogradu glede dobave 1,680.000 komadov jutastih vreč; 28. t. m. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 237 komadov specialnih strojnih delov. — Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Borze

5. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Narodna banka je intervenirala predvsem v devizah na Curih in Dunaju. Tečaj so ostali v glavnem nespremenjeni, izvezmši devize na London, ki je popustila od 276.8 na 276.65.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je danes Volna škoda za malenkost popustila. Kasa se je trgovala po 416, ob zaključku po 417, 418, za februar pa po 389.5. Med bančnimi papirji je Eskomptna popustila na 82. Ljubljanska kreditna pa je bila zaključena po 135. V industrijskih papirjih je bila tendenca nekoliko prijaznejša. Gutmann se je okrepil na 212 — 214 (zaključek), Dubrovačka pa se je dvignila na 425. V ostalem so bili zabeleženi zaključki v Vevčah po 135 in v Slavoniji po 13.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.525 — 13.555 (13.54), Curih 1092.9 — 1095.9 (1094.4), London 276.25 do 277.06 — 276.65), Newyork 56.53 — 56.73 (56.68), Praga 167.70 — 168.50 (168.10), Trst 298.75 — 300.75 (299.75).

Zagreb. Amsterdam 22.89 — 22.95, Dunaj 7.996 — 8.026, Berlin 13.525 — 13.555, Milan 299 — 301, London 276.15 — 277.95, Newyork 56.54 — 56.74, Praga 167.7 — 168.5, Curih 1092.9 — 1095.9; dolar 56 — 56.2.

Beograd. Pariz 222.84 — 224.84, London 276.25 — 277.06, Newyork 56.55 — 56.75, Milan 298.5 — 300.5, Praga 167.7 — 168.5, Dunaj 7.995 — 8.025, Budimpešta 9.915 do 9.945, Berlin 13.525 — 13.555.

Dunaj. Beograd 12.46375 — 12.50375, Berlin 168.61 — 169.11, London 34.50125 do 34.60125, Milan 37.5750 — 37.4750, Newyork 706.95 — 709.45, Pariz 27.8050 — 27.9050, Praga 20.9475 — 21.0275, Curih 136.50 do 137; dinarji 12.8750 — 12.4350.

Curih. Beograd 9.1325, Berlin 123.55, Newyork 517.96, London 25.285, Pariz 20.375, Milan 27.365, Praga 15.35, Budimpešta 90.60, Bukarešta 3.20, Dunaj 73.175.

Trst. Beograd 83.25 — 83.55, Dunaj 264.50 do 270.50, Praga 55.90 — 56.20, Pariz 74.25 do 74.65, London 92.25 — 92.45, Newyork 18.875 — 18.935, Curih 864.50 — 866.50; dinarji 33.10 — 33.60.

Elekti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 185 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Trboveljska 462 — 462 (462), Vevča 135, Ruše 265 — 280, Stavrna 56 — 0, Šešir 125 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Volna škoda promptna 417.5 — 418, kasa 417.5 — 418, za februar 389 — 391, investicijsko 86.25 — 86.5, agrarne 52.5 — 53; bančne: Eskomptna 82 do 83, Poljo 135 — 19, Kreditna 90 — 93, Hipo 57.5 — 58, Jugo 96 — 96.5, Ljubljanska kreditna 135 — 136, Prastrediona 875 — 880, Srpska 138 — 0; industrijske: Drava 570 — 0, Dubrovačka 420 — 425, Sečerača 565 — 568, Isis 49 — 51, Gutmann 212 — 215, Slavka 105 — 0, Slavonija 13 — 13.5, Trbovlje 465 do 474, Union 275 — 0, Vagon 23 — 30, Vevča 135 — 137, Danica 160 — 170.

Beograd. Volna škoda 417.5 — 418.5, za januar 415.5 — 417.

Beograd. Volna škoda 417.5 — 418.5, za januar 415.5 — 417.

Beograd. Volna škoda 417.5 — 418.5, za januar 415.5 — 417.

Beograd. Volna škoda 417.5 — 418.5, za januar 415.5 — 417.

Beograd. Volna škoda 417.5 — 418.5, za januar 415.5 — 417.

Beograd. Volna škoda 417.5 — 418.5, za januar 415.5 — 417.

Beograd. Volna škoda 417.5 — 418.5, za januar 415.5 — 417.

Beograd. Volna škoda 417.5 — 418.5, za januar 415.5 — 417.

Beograd. Volna škoda 417.5 — 418.5, za januar 415.5 — 417.

Geodetski študij

na tehnični fakulteti univerze v Ljubljani

Univ. prof. ing. D. VI. Frost.

Geodetski oddelek, nazvan tudi tečaj je bil ustanovljen leta 1919 kot 7. oddelek tehniške fakultete po vzoru dvoletnih geodetskih kurzov na tehniških visokih šolah bivše Avstrije in se je v tej obliki obdržal z malenkostnimi izpremembami tudi na tujkajšnji tehniški fakulteti do danes. Ta geodetski tečaj tvori na tehniški fakulteti ono znanstveno institucijo, na kateri naj se študentje izobrazijo za akademsko kvalificirane geometre. To nalogo je vršil tukajšnji geodetski tečaj do sedaj brezdvomno v polni meri, kajti iz njega je že izšla cela vrsta geometrov (preko 50) ki se udeležujejo v praksi zemljemstva v raznih državnih

dica tega je da se pretežna večina absolventov tukajšnjega geodetskega oddelka mnogo raje obrača v privatne službe in privatna podjetja, nego bi se posvečala državnim službam.

Slednja razpredelnica statistike novo vpisanih in vseh vpisanih slušateljev v zimskem semestru študijskega leta 1927/28. nazorno dokazuje mnogoštevilni posej geodetskega oddelka. (Prve številke pomenijo dobo študija; drugo število na novo vpisanih, tretje število vseh vpisanih slušateljev, četrto pa število slušateljev, ki pride na 1 letnik posameznih oddelkov tehniške fakultete — vse v odstotkih.)

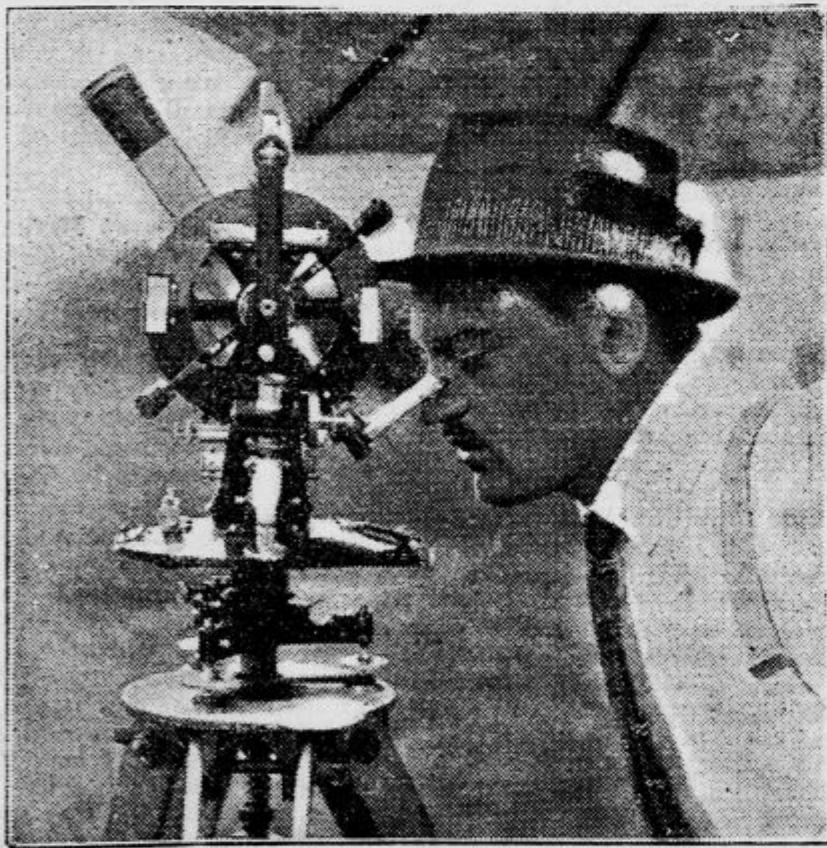
Triangulacija Ljubljane

službah in v privatnih podjetjih širom vse naše države. Slušaletji geodetskega tečaja se niso rekrutirali samo iz Slovencev, temveč tudi iz Srbov in Hrvatov, kar je nedvomni dokaz, da naš geodetski tečaj ni bil znan po svojem obstoju samo v Sloveniji, temveč tudi v drugih pokrajinah naše države. Kajti to je bila in je še danes v naši državi edina tozadevna akademska institucija, na kateri traja celoleten študij samo dve leti z enim državnim izpitom. Baš ta primeroma kratkodorni, a zato tudi naporni študij geodezije kakor tudi velika potreba po kvalificiranih geodetih sta brez sumnje povod, da je obisk tega tečaja bil dosedaj tako mnogoštevilni, da si absolutentov v državni službi absolutno ne odpira z ozirom na njihov gmojni položaj vsaj nekoliko zadovoljiva eksistenco. Kajti geometri — absolutenti geodetskega tečaja — so na žalost v državni službi razvrščeni istotako v drugo kategorijo, kakor absolutni srednjih šol ali geometrijskih odsekov na tehniških srednjih šolah, daj si morali geometri za svoj študij žrtvovati dve leti več nego slednji in daj si njihova strokovna izobrazba mnogo širša, nego izobrazba absolutentov geometrskega odseka. V tem pogledu bi naša državna uprava morala brez dvoma revidirati svoje dosedanje stališče napram geometrom — absolutentom geodetskih tečajev. Privatna podjetja in privatna praksa so v tem oziru mnogo širokogrudnejša in cenita samo delo geometra, ne pa dobo njihovega šolanja. Neobhodna posledica tega je da se pretežna večina absolventov tukajšnjega geodetskega oddelka mnogo raje obrača v privatne službe in privatna podjetja, nego bi se posvečala državnim službam.

gradbeni	4 leta	17.5%	17.2%	4.3%
arhitektski	4 leta	6.1%	4.9%	1.2%
elektroteh	4 leta	16.7%	24.1%	6.0%
strojni	2 leti	12.3%	4.9%	2.5%
rudarski	4 leta	17.6%	20.5%	5.1%
kemični	4 leta	11.4%	14.7%	3.4%
geodetski	2 leti	18.4%	13.7%	6.8%

Ta razpredelnica lasno dokazuje, da je geodetski oddelek važen faktor v organizaciji naše tehniške fakultete in da moramo z ozirom na to zastaviti vse svoje sile, da ostanje ljubljanska tehniška fakulteta v svojem obsegu neokrnjena.

Z ozirom na napredujočo znanost geodezije in njenih sorodnih strok smo prišli do spoznanja da za vsestransko naobrazenege geometra ne zadošča več zastareli sistem dvoletnega študija temveč da je v interesu napredka, da se čimprej geodetski oddelek razširi vsaj na tri leta z dvema državnima izpitoma. Na tej širši bazi je geodetski študij organiziran skoro v vseh naših sosednjih državah in se namerava sličen triletni geodetsko - inženjerski oddelek ustanoviti tudi na tehniški fakulteti v Beogradu. Namesto da bi se tudi tukajšnji geodetski oddelek v smislu naših predlogov razširil, mu pa preti nasprotno nevarnost, da bo s tehniško fakulteto vred ukinjen. Ker bo v smislu projekta novega rudarskega zakona za izvrševanje rudarsko - geodetskih merjenj upravičen akademsko kvalificiran jamomelec, je že iz tega razloga potrebno razširjenje geodetskega oddelka na

Pod mikroskopom

G. Popov :

„Dohtar“

Slika iz sovjetske Rusije.

»Kar sem stopite kraj, v pisarno.« je rekel dr. Sedječnik, na široko odpiraje vrata. »Sedite, prosim. Kaj bi radi?«

Klijent — močan kmet s sivo brado, v lepi črni suknji je sedel na mehki stol in je začel:

»Prošnjo imam do vas, Ivan Ivanič. Ker sta tako rekoč pri nas v Čerkizovu najboljši dohtar. Resno stvar imam Pomagajte, ne bo zastoni.«

»Tako, tako, tako...« je hitel »dohtar« zadovoljno si mencejaje roke. »Vedno sem pripravljen pomagati, ako je klijent kot se spodobi in stvar prava. Jaz nisem kakor kdo drugi, temne stvari se ne dotaknem. Akoravno na sodniji nisem zapisan kot uradni zagovornik, personalno in individualno sem pa vendar proučil vse kazenske in grajske kodekse. Z eno besedo: vse juridične norme poznam natanko in z okrožno in narodno sodnijo sem v kontaktu. Da ni stanovanjske krize, bi se kopal v denarju. Tako pa moram stanovati v predmestju med popolnoma neinteligentnim ljudstvom... Nu,

grajan, kakšno zadevo imate? Kakšen, da se izrazim juridično, kazus?«

»Snaha, vražja ženska, me grize; Njen mož, moj sin, je umrl že pred letom dni. Nje pa, te kače, ne morem in ne morem spraviti iz hiše na dvorišču. Ko je sin še živel, mi je bila seveda snaha, sedaj mi pa ni nikaka sorodnica več. Hišico bom sam potreboval za delavnico, ker imam štiri delavke, ki v stanovanju pletejo nogavice na stroj in nimam seveda nikakega miru. Ako bi se pa dalo snaho izrinuti, bi bilo takoj bolje. Pomagajte mi, prosim, Ivan Ivanič!«

»Dohtar« je vzel z mize debelo knjigo, zamišljeno obrnil nekaj listov in z važnim glasom izpregovoril:

»Kako se pišete, grajan? Bičkov? Tako, tako! Kako se pa ona piše? Tudi Bičkova? Tako torej! Vaša zadeva ni prav lahka. Romati bo morala na okrajno, okrožno in narodno sodišče. Razen tega, ako prištemo idejo ženske enakopravnosti, vaše sorodstvo z njo, njen ženski spol in pazljivo oko ženskega odbora, se bomo morali zelo pobrigati ter poiskati primerne paragrafe... Ali jaz nisem navaden teoretik, pač pa juridični praktik. Za skrbni pa prosim pet červoncev. Denar naprej — to je moj neovrgljivi princip! Zato pa uredim va-

3 leta, da bi se nudila slušateljem tega oddelka možnost izobrazbe ne samo v geodetskih temveč tudi v rudarskih merjenjih.

Najvažnejši organizatorični del geodetskega oddelka je institut za geodezijo in rudarska merjenja. Namen tega instituta je znanstveno - praktična izobrazba slušateljev geodetskega oddelka, kakor tudi slušateljev gradbenega in rudarskega ter v manjšem obsegu tudi arhitektskega in elektrotehničnega oddelka. V tem cilju prireja institut praktične vaje in ekskurzije, ki nudijo slušateljem omenjenih oddelkov tudi praktično izobrazbo in poglabitev teoretičnih nauk. V to svrhu je geodetski institut opremljen za prvo silo z najpotrebnejšimi instrumenti in merskim orodjem.

Pričetek delovanja geodetskega instituta se krile s pričetkom začasnih visokošolskih tečajev, odnosno z ustanovitvijo tehniške fakultete v Ljubljani. Prvi inženir se je po zaslugi bivše gospodarske komisije za demobilizacijo pridobil iz demobilizacijskega materiala K temu skromnemu začetku so pomagala prirastli drugi instrumenti, nabavljani iz državnih dotacij, ki so v začetku reprezentirale še primeroma zadostno vsoto. Sčasoma pa so dotacije lele hirati in gospodarile so proračunske dvanaestine, vsled česar na nabavo večjih instrumentov ni bilo misliti in smo se morali zadovoljiti z nakupom že rabljenih in zastarelih instrumentov. Bilo je pač boljše nuditi slušateljem večjo zbirko starejših instrumentov,

kakor pa majhno zbirko novih.

To je kratka zgodovina postanka in obstoja geodetskega instituta, za katerega ustvaritev in vzdrževanje je pa bilo treba mnogega napora in truda; da ta trud in napor nista bila brez uspehov, nam jamči poset slušateljev iz vseh delov naše kraljevine. Za bližnjo bodočnost ima geodetski institut za svojo izpopolnitev še obširne načrte, ki bi bili v prid ne samo slušateljem, temveč tudi ugledu naše tehniške fakultete.

Geodetski institut gleda z mirno vestjo na preteklost in dosedanje uspehe, a še tem bolj v bodočnost, ki je na življenje in smrt vezana z obstojem ljubljanske tehniške fakultete

Iz življenja in sveta

Zakaj nas zebe v prste na nogi?

»Zato, ker je zunaj mraz in nam stopala v dotiki z mrazom premrznejo.«

Da, ampak stvar vendar ni čisto tako preprosta. Če bi prišlo do stopala dovolj krvi, ne bi si izmislil nikoli noben prst na nogi, da bi dobezel. Čim dalje pa se nahaja kakšen ud človeškega telesa od središča krvnega obtoka in njegovih glavnih žil, tem manjše postajajo žile in tem manj so zmogljive, da bi s toploto svoje krvi segrevale dotični ud. Prsti na nogi pa odnašajo med drugimi tudi v tem oziru rekord. Zato jih je treba — kakor sploh vse stopalo — še posebej čuvati pred mrazom. Največja napaka ljudi je ta, če menijo, da se s čim tesnejšo obutvijo tem bolj zavarujejo pred mrazom. Nedostajanje krvi v koncih nog in njegove slabe posledice se izražajo v normalnih okoliščinah same po sebi s pomočjo kožnega dihanja. To dihanje samo povzroča nekaj toplote. Pretesna obutev pa ga ovira in posledice so potem razumljive. Kdor pa zmrzlih stopal nima rad, bo nosil pozimi vedno nekoliko širšo obutev, ki jo bo opremil z vložkom iz slame in ki je tudi ne bo pretesno zavezal. Tako bo okoli stopala vedno plast toplejša ali vsaj ne mrzlega zraku, ki ga bo obvarovala ozeblin. In še to si je treba zapomniti: na čistost nog je treba paziti pozimi prav tako kakor poleti, a ni umestno umivati si jih s toplo vodo. Mrzla voda je najboljša, če imaš še posebno mrzljive noge, poskusi tudi kar z drgnjenjem s snegom. Nogavice večkrat premeni! Če nosiš nizke čevlje, omisli si gamaše.

Potapljač Thomas Eadie

Thomas Eadie, topovski moister na rešilni ladji ameriške vojne mornarice »Falcon«, spada med najboljše sedanjje potapljače. Šteje 40 let in se je že mnogokrat izkazal v svojem težkem poslu. Ob priliki zadnje katastrofe, ki je zadela podmornico »S 4«, je bil on tisti potapljač, ki se je prvi potopil do potresčene ladje. To svojo pot opisuje takole:

Vest o katastrofi podmornice »S 4« me je doletela med tedenskim dopustom na mojem domu v Newportu. Stanični častnik mi je telefoniral, da se morajo vsi potapljači takoj javiti. Enajst mož nas je bilo, ki smo se odpeljali na treh brzih kamionih. Ceste so bile proste vsakega drugega prometa samo zaradi nas. V nedeljo smo dospeli ob 12.30 v Princetown. Takoj sem se odpravil na krov »Falcona«, s katerega so bili ujeti v vodi neko vrvi, ki je bila na morskem dnu pritrjena na nekaj Vsi smo upali, da bo to podmornica.

Toplomer na krovu je kazal 34° Fahrenheit (+ 1° C) — precej mrzlo. Običen sem bil v trojno volneno spodnje perilo. Nataknil sem z neprodno lano vodo podvlečene volnene rokavice, ki so bile prevlečene z gumasto kožo in na zapestju prilepljene na notranjisko opravo. To sestavo so si bili zmislili ob priliki drugih podmorniških nesreč.

Nekaj po 13. sem bil opravljen in sem se potopil z 88 kg težko potapljaško opravo v globino.

Naglo sem preizkusil telefon v notranjosti čelade in cev za zrak in sem se spustil kar najhitreje ob vrvi navzdol. V manj nego eni minuti sem premeril vso pot, kakšna 102 čevlja (okoli 35 m). Zadel sem baš na strop poveljniškega

Poincaré: »Česa si želiš v novem letu?«
Marianne: »Miru, voljne zmage levice in sanacije franka.«
(«L'Ére nouvelle»)

stopla med obema periskopoma. Na nesrečo nisem bil vzel svetilke s seboj, ker je bil zgoraj še svetel dan in tako sem videl samo za meter ali poldrug meter okrog sebe. Splezal sem s poveljniškega mosta na sprednji krov.

Ko sem dospel tja, sem začul slaboten signal. Bilo je očitno, da so slišali moje korake, ko sem stopal dol.

Signal je bil krkanje. Napeto, prisluskojuč sem šel za zvokom. Prihajal je od spredaj. Spet sem ga začul, enkrat sem udaril s svojim kladivom proti neki kovinasti zatvornici. Takoj sem začul odgovor, sedaj sem vedel odkod. Medtem, ko sem trkal s kladivom, sem se držal z roko za sekleni rob ob odprtini, ki vede v prostor za torpede. Udarci iz notranjosti so prihajali baš s tistega mesta, kjer sem se držal z roko. Bili so dovolj močni, da so mi slišali nad mojim telefonom na krovu »Falcona«, tako da so vedeli tam, še predno sem telefoniral: »V ladji so živi ljudje!«

Zatvorjenci so odgovarjali vedno s šestimi udarci, da bi sporočili prisotnost šestorice zaprtih ljudi.

Šel sem proti zadnjemu delu.

Podmornica je bila napol preklana in se je zdelo, da jo je trčilo pred torpednim prostorom. Da sporočim »Falconu«, kako je ležala, sem stopil po telefonsko obvestilo proti spredku, tako da so morali izdajati na površini morja značilni mehurji, ki so se dvigali iz moje čelade, podobno lego podmornice.

Moji udarci s kladivom proti poveljniškemu stolpu so ostali brez odgovora. Skozi steklene leče nisem mogel opaziti ničesar.

Medtem, ko sem stopal vzdolž desne strani podmornice, se je zapela moja cev za zrak v anteno. Osvobodil sem se in sem stopal dalje. Nikjer nobenega drugega življenjskega znaka. Sporočili so mi, da me zamenjajo, in so me potegnili z običajno previdnostjo proti površini. Naiprovo do dvanaestega metra pod gladino, kjer sem ostal pet minut, potem do devetega metra, kjer sem počakal četrte ure, nato naglo ven. Potem so me dali po odstranitvi potapljaške oprave za 27 minut v sobo z zvišanim zračnim tlakom. Vse to zato, da se moji organi znova privadijo na normalni zračni tlak. Mornariški mat Car se je nato potopil, da bi pritrtil re-

šilno vrv na tank z balastom. Drugo je šel privezat torpedni moister Michels ob 8. zvečer.

Vzel je s seboj tisočvatsko svetilko, kar mu je omogočilo opaziti vsak predmet na tri metre daljave. Zgoraj je bril težak severozapadni, ki je postal čim dalje močnejši. »Falcona« so zvezali spredaj z dvema vrvmi z dvema drugima brodovima.

Ko je bil Michels že pol are spodaj, je sporočil da se ne more oprostiti. Spal sem, ko so me poklicali. Kolikor mogoče hitro so me obklicali. Michelsov zadnji signal je bil: »Recite Eddyju, naj vzame težke škarje za prestrženje žice s seboj!« — Če sem hotel rabiti svoje roke, sem jih moral imeti proste, zato sem jih namazal samo z mastjo in sem nategnil nanje volnene rokavice.

Ko s'm dospel na dno, so bili vsi moji poskusi, da bi rešil Michelsa, zaradi neprestanega guganja »Falcona« zaman. Ne da bi hotel, mi je Michels s svojo svetilko svetil v oči in me slepil.

Blizu naju so ležali odlomljeni kosi podmornice. Telefoniral sem, naj mi pošljejo žago s sekuro, s čimer sem Michelsovo cev za zrak končno le osvobodil. On je že mislil, da je rešen. »Nataknen si še na drugi strani,« sem dejal »Drži svetilko, dokler te ne osvobodim.«

Michels je bil že skoraj brez zavesti, samo pritisk navzgor, ki ga je izvajala z zrakom napolnjena potapljaška naprava, je branila, da ni padel. Vzel sem svetilko iz njegove roke, tedaj sem se nenadoma pognil nižje, pri čemer je šla moja cev za zrak preko

English policeman

Nedavno so nekateri poslanci v angleškem parlamentu pokrenili vprašanje, dali ne bi bilo v interesu javne varnosti, da dobe stražniki revolverje. (Angleška policija je namreč oborožena le z gumijevimi palicami.) Notranji minister sir William Joynson Hicks pa je interpelacijo zavrnil. Tako bo »English policeman« tudi poslej oborožen zgolj s pendrekom.

pa naj bo še tako zastaven in krepak. France Rataj je črevljarski pomočnik. Kaj more za to, da je samo črevljarski pomočnik? In mi ne bi mogli nositi elegantnih čevljev, če bi tudi takih ne bilo, ki se tako žrtvujejo za nas.

Tudi France Rataj je mlad, prav kakor drugi, čeprav je samo črevljarski pomočnik; saj mu je šele osemnajst let. Ni vrag, da bi se mu ne bi zahotelo dekleta, saj ni iz lesa.

Oni dan me je naprosil, da bi mu prikrbel eno, češ da se jaz bolje razumem na take reči in da jih mnogo poznam.

»Ali naj bo debela ali vitka? Bleda ali rdečelična? Velika? Majhna?«

»To je postranska reč,« me je prekinil, nasmihajoč se dobrovoljno. »Glavno je, da bo deklet.«

Nasmejal sem se temu moškemu odgovoru.

»Pa vendar,« sem spraševal dalje, »mogoče ni vse eno, ali ima dolge lase ali kratke?«

»Vse eno,« je zategnil, kakor bi že mislil, da mu hočem nagajati.

»Potem ne bo težko najti,« sem menil razigrane volje.

»V mislih imam eno,« je priznal na

pravična. Starega bomo že ukrotili. Pomagala bo ženska enakopravnost, ženski odbor in neproletarski rod Bičkova. Ne samo, da vas ne bo smel izseliti, še nekaj stanovanja vam bo moral odstopiti. Samo... denar naprej — to je moj neovrgljivi princip!«

Bičkov se ni mogel več vzdržati. Skočil je v pisarno. Nekaj je letelo, nekaj padalo in vpilo...

Čez pol ure je ležal »dohtar« v postelji z zavezano glavo, razpraskan roko in oteklim očesom.

Tu pa ni življenja! se je pritoževal ženi. »Da ni stanovanjske krize bi morda stanoval v centru mesta in bi se kopal v denarju. Tukaj pa še policije ne morem priklicati. Vkljub svoji juridični praksi moram obubožati med temi temnimi elementi... in... evo ti rezultata...«

Ljubo M.:

Črevljarski pomočnik

Ni vsakomur lahko pridobiti si naklonjenost deklet. Posebno danes, ko bi v mestu že vsaka rada doktorja ali vsaj bančnega uradnika (če je po naključju le bančni sluga, nič ne de). Fanta, ki je kaj nižjega, še pogleda ne,

šo stvar s popolno garancijo po vseh juridičnih normah in sodnih instancah.»

Od »dohtarja« je šel Bičkov v gostilno in se je pri pivu bahal prijateljem:

»Čez tri dni ne bo ne sluha ne duha o snahi v moji hiši! Zletela bo kakor zamašek iz steklenice! Ta je pa res dohtar! Ko je začel govoriti svoje učene besede, se mi je kar v glavi zvrtele! Možgane ima!«

»Ivan Ivanič, ta pa res zna! so mu prigovarjali prijatelji. »Če hočeš, jo spravi lahko še v ječo!«

»V ječo!« je zavpil Bičkov. — Pa kaj takega mi niti ni prišlo na um! Takoj pojdem k njemu in če mu dam prav še pet červoncev, samo zapre naj jo, kačo. Za njeno nesposobnost!

Skočil je, plačal pivo in zopet hitel k »dohtarju.«

Ko je prišel v temno vežo, je zakašljel, toda nihče se ni oglasil. Poslušal je, iz sobe je prihajal gospodarjev glas. Bičkov je šel po dolgi, temni veži in se je ustavil pred napoli odprtim vrati. V »pisarni« je sedela ženska v rutli, Svječkin pa je listal po knjigi, ki mu je ležala na kolennih, in je govoril:

»Tako, tako, tako! Bodite brez skrbi, grajanka Bičkova, vaša stvar je

Na žerjavici — na ledu

skrhanega kosa železa, ki bi io bil kmalu prerezal. V eni minuti sem bil prost. Takrat pa je preluknjal drug kos železa mojo potapljaško opravo. Voda je vdrla vanjo, perilo se je vse prepoilo ž njo, bilo je strašno mrzlo.

Zdelo se je, da se je Michels nekoliko osvestil. Telefoniral sem, naj ga po-
tlačijo, kar se je tudi zgodilo. Ob-
visel pa je na moji rešilni vrvi. Moral
sem ga znova potegniti dol in osvobo-
diti. Ko se je to zgodilo, sem mu namig-
nil, naj mi sledi. Ko sem se ozrl, je bil
izginil.

Vprašali so me, če me naj potegnijo
gor. Bilo je tako mrzlo, da nisem mogel
niti misliti. Odgovoril sem: Da. Pred
tem sem se še prepiral, da so Michelsa
zares povlekli gor.

Ne da bi se ustavljali, so povlekli še
mene in so me vtaknili v sobo z zvi-
šanim zračnim tlakom, kjer je bil že
Michels. Morali so mu potapljaško op-
ravo razrezati, da so ga osvobodili. Tre-
ba je bilo dveh moč, da so ugnili nje-
gova kolena. Zavili smo Michelsa v
odeje, ki so jih prepoili z vročo vodo.
Vsedel sem se poleg njega, dokler ni
končno ob 4. zjutraj odprl oči.

Morje je bilo tako razburkano, da bi
v normalnih okoliščinah nikoli ne po-
skusili poti v globino.

Tudi ideja

Neki Anglež je pogodil blestečo mi-
sel. Počemu naj bi paginirali knjige?
Kakšen smisel naj ima, da je kdo kake
knjige prečital že sedem ali 43 strani?
Bistveno je, pravi duhoviti Anglež, ve-
deti, koliko je treba še prebrati. In za-
to bi bilo mnogo bolj umestno, pagini-
rati strani narobe, t. j. poslednja stran
naj dobi številko eno, predzadnja dve
in tako dalje.

Čitatelj, ki bi čital knjige, urejene po
predlaganem vzorcu, bi torej vsak tre-
nutek natančno vedel, koliko mora še
prebrati. In ta zaveza bi ga povzdignila
in razveselila, ali pa tudi — ujezila.

Pravijo, da je Anglež, ki je zasno-
val to idejo — humorist.

Fašistična delavska himna

Rossoni, vodja fašističnih sindika-
tov, si je nekega dne izmislil, da bi se
poskusil kot poet nove delavske himne
— namesto prejšnjih rdečih slavo-
pov, ki so prišli v Italijo iz zdravstvenih
ozirov nekoliko iz mode. Rossoni je
vedel dobro, da bo zadel tri muhe na
en mah, če se mu stvar posreči. Prvič
bo užival slavo kot poet (kar ni malo,
kajti njegova slava kot organizatorja
in odrešenika laškega naroda se ni po-
sebnost obnesla); drugič bo izbrskal iz
delavskih src zadnji spomin na nekda-
nje lepe čase, ko je človek še prepeval,
kar je bilo njemu všeč; tretjič ljudje,
ki pojejo, delajo v tisi, da ne gladujejo
— in ta vtis je treba pred tujci skrbno
ohraniti. Rossonijeva delavska himna
je sedaj končana. Kako se je posrečila,
ne vemo, ugotavljamo samo to, da je
nastajala strogo počasi. Če se ne mo-
timo, je Rossoni že pred dvema leto-
ma naznanil po listih, da misli spesni-
ti reč, ki bo proslavljala »duševno pre-
rojenje delavstva v Italijo«. Za nekaj sti-
hov torej cela leta dela. Če bi moral
g. Rossoni živeti od svojih pesniških
domislekov namesto od svojega bolj
komodnega govorniškega gozdenja,
ugotavljamo, da bi bilo njegovo življe-

nje strašno mizerno. Pika. In glasbeni
bater tega težko rojenega poetičnega
otroka je postal Pietro Mascagni, ki je
tudi samo enkrat v življenju napravil
nekaj dobrega («Cavalleria rusticana»)
in potem en sam niz samih muzikalnih
zmazkov.

Specijalisti za ločitve

V Varšavi so prijeli nekega Emila
Grossanija, ker se je bavil s ponareja-
njem listin, pa še kot laži — odvetnik
noleg tega Grossanij je imel celo vrsto
dobro plačanih agentov, ki so razširjali
med ljudmi vest, da doseže samoznani
odvetnik radi svojih vezi z visokimi
sodniškimi in cerkvenimi funkcijami
v najkrajšem času vsako ločitev ne-
srečnih zakonov. Pri hišni preiskavi so
našli pri njem vse polno razporečenih
obrazcev, ki so bili ukradeni na var-
šavskem okrožnem sodišču, in drugih
podobnih listin, ki jih je Grossanij iz-
maknil iz pisarne nadškofijskega ordi-
narijata. Nekaj teh listin je nosilo po-
narejene podpise visokih osebnosti,
med njimi celo kardinalov podpis.
Grossanij je bil tako predrzen, da je
nabiral svoje ponarejene ločitvene do-
kumente na objave deske okrožnega
sodišča med druge uradne objave. Ne-
šteto ljudi mu je šlo tako na lim. V
ostalem so dognali, da je bil Grossanij
že prej kaznovan zaradi ponarejanja
bančnih papirjev.

«Da sem jaz ptičica...» («Pelican»)

Skrivnost brazilskega pragozda

Kdor meni, da je ves svet že tako
izciviliziran, da ni mogoče doživeti no-
benih takšnih dogodivščin, kakršne opi-
sujejo pustolovni romani in indijane-
rice — blaženega spomina, se hudo moti.
Angleški potovalec Fawcett se je
odpravil letos v notranjost brazilske
dežele, da jo preišče. In je izginil. An-
gleška vlada je organizirala ekspedi-
cijo pod vodstvom Georgea Dyotta z
namenom, da bi šel pogledat, kaj se je
zgodilo s Fawcettom. Preden se je
Dyott odpravil, so ga obiskali zastop-
niki raznih listov. V pomenku, ki ga je
imel z njimi, je navedel razne slučaje
iz zadnjih dvajset let, ki dokazujejo, da
ni stare potovalne romantike, vsaj v
Braziliji. Še zdavnaj noben konec.

Tako se je odpravil neki Holandec
s šestimi možmi v ozemlje ob reki
Ksingui. Dva spremljevalca sta mu
umrla še preden je dospel do nje. Ostali
so jo prebrskali in se niso več vrnili.
Holandčeva trma pa je nekemu divje-
mu indijanskemu plemenu tako imponi-
rala, da so ga izvolili za svojega po-
glavarja. Baj se počuti med njimi tako
dobro, da se ne misli vrniti v domovi-
no. Najbrže pa tudi zaradi tega, ker si
je nabral v času svojega glavarjanja
nekaj masla na glavo. Njegova čisto
indijanska metoda je namreč ta, da
je usmrtiti vsakega tujca, ki prestopi
njegovo ozemlje.

Okoli 1908. je odpotoval neki ame-
riški ladjski kapitan v isto ozemlje.
Premamilo so ga vesti, da se nahaja
nekje tam čudovita gora iz samega zla-
ta. Od takrat ni o Američanu ne duha
ne sluha.

Pred kratkim je izginil na isti način
istotam Nemec John Nedder. Kakor
hitro prestopijo radovedni ljudje reko
Ksingui, ne zve nihče več, kaj se je
zgodilo z njimi.

Tragična je bila usoda francoskega

zemljemera Buchona. Ob Jaturi, ki je
pritok Amazona, je zbolel na težki bo-
lezni in je poslal svojega spremljeval-
ca, polutana, da bi mu šel po pomoč. Ko
je dospel polutan v civilizirano ozemlje,
je na Buchonovo naročilo kratkoma-
lo pozabil. Šele po precejšnjem času se
je spomnil, čemu se je vrnil. Po osmih
mesecih je dosegla rešila ekspedicija
kraj, kjer bi moral biti Buchon. Našli
so na nekem drevesu od dežja poliz-
pran napis, ki ga niso mogli prebrati,
Buchona in njegove doge, ki ga je
spremljala, pa ni bilo nikjer več. Sko-
raj neopazni sledovi so vodili v pra-
gozd.

In v te kraje se odpravlja sedaj
Dyott, da poišče izgubljenega angle-
škega potovalca. Njegov namen je, da
obišče tudi tistega v kralja povišanega
Holandca z maslom na glavi.

Fin odgovor

Po končanem kongresu nemških zgo-
dovinarjev, ki se je koncem minulega
leta vršil v Frankfurtu na Meni, je dr.
Kuentzel, predsednik društva profesor-
jev zgodovine na frankfurtski univerzi
naslovil na Narodno akademijo v Me-
tzu (Lorena) sledeče pisanje, stilizirano
v nemščini, ki ga je kongres soglasno
sprejel:

»Skupščina nemških zgodovinarjev
izjavlja, da vprašanja krivde nekaterih
narodov, držav, strank in oseb na iz-
bruhu svetovne vojne ni mogoče znans-
stveno rešiti brez temeljitega in meto-
dičnega proučevanja virov in arhivov
držav, ki so se udeležile svetovne
vojne.

»Izjavljamo, da je rešitev tega pro-
blema z dokumentom, ki so ga sestavili
diplomati zmagovitih držav, gorostas-
nost, ki nima primere v svetovni zgo-
dovini. Izsiljenje podpisov za priznanje
krivde v versailleski mirovni pogodbi
(člen 231) ne more imeti nikakega vpli-
va na ugotovitev historične resnice.«

Akademija v Metzu je odgovorila ta-
kole (v francosčini, seveda):

»Narodna akademija v Metzu si dovo-
ljuje vrniti vam pismo, čigar vsebina
ji je docela nerazumljiva. Akademija ni
namreč vzlic 48letni okupaciji nikdar
razumela nemščine.«

Drag pes

V Hollywoodu ni vedno priporočli-
vo stresati slabo voljo nad psi, ki ti pri-
dejo, recimo, pred hišna vrata kalit
nočni mir. To je pred kratkim izkusil
tudi gospod Cyriacks, lastnik male vi-
le v filmski metropoli. Neki foks je imel
to lepo navado, da je vsako noč hodil
lajat pred vrata njegove hiše. To je bi-
lo naposled gospodu Cyriacksu, ki je
zelo razburljivega temperamenta, ven-
darje preveč: neke noči je pograbil svoj
revolver in je nadležnega gosta kratko-
malo ustrelil.

Tega gospod Cyriacks ne bi smel
storiti. Zakaj ustreljen pes je bil zvezd-
nik — seveda le, dokler je bil še živ.
Zvezdnik, ki je slišal na slavno ime
»Petra Velikega« in ki je že neskotkrat
nastopil v filmu. Zato so bili njegovi
lastniki docela upravičeni zahtevati
zanj veliko odškodnino. In so jo tudi

In na katere sisteme pišete?

Najraje na

CONTINENTAL

kvalitetni in visoko delazmojni stroj.

SAMOPRODAJA:

IVAN LEGAT, MARIBOR
VETRINSKA ULICA 30. TEL. INT. 434.

dobili. Nesrečni gospod Cyriacks jim je
moral odšteti 100.000 dolarjev odškod-
nine, na 50.000 dolarjev pa ga je obso-
dila sodnica, ker je neupravičeno ustre-
lil »tjujo lastnino«.

Osem milijonov dinarjev za enega
samega psa!

× Ukinjenje 600 let starega časopisa.
Kantonska revolucija je napravila konec li-
stu »Čing-Pawu«, ki je slovel za najstarejši
list na svetu. Doživel je bil redko starost
600 let in poslednja številka lista je imela
številko 219.000.

× Sedemintridesetletnik, ki govori 80 je-
zikov in narečij. V avtomobil centru ame-
riške države Ohio, v mestu Clevelandu
živi mož, ki govori menda največ jezikov
in narečij. Piše se E. W. Sommer ter go-
vori 80 jezikov in dialektov. Sommer je
star šele 37 let. Udeležil se je svetovne
vojne kot član Rdečega križa. Pozna vse
evropske jezike in tudi vsa keltska narečja.
Sporazume se lahko z vsakim Evropecem v
njegovi materinščini, poleg tega pa tudi z
vsakim Afričanom in Azijcem. Svoji prosti
čas porablja Sommer zato, da študira še
tista narečja, ki jih ne zna, in da izpopol-
njuje svoje znanje z novimi besedišči tu-
jih besed.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama.

Petek, 6. ob 15.: »Snegulčica in škrtac«. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izv. Ob 20.: »Ukročena trmoglavka«. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izv. Sobota, 7.: »Mnogo hrupa za nič«. A. Nedelja, 8. ob 15.: »Peterčkove poslednje sanje«. Ljudska predstava po zniž. cenah. Izv. Ponedeljek, 9.: »Divja rasa«. A.

Ljubljanska opera

Petek, 6. ob 15.: »Poljska kri«. Opereta. Ljudska. Izv. Sobota, 7.: »Hoffmannove pripovedke«. Ljudska. Nedelja, 8. ob 15.: »Rigoletto«. Ljudska predstava po zniž. cenah. Ob pol 20.: »Bajadera«. Opereta. Ljudska predstava po zniž. cenah. Ponedeljek, 9.: Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Petek, 6. ob 15.: »Rokovnjači«. Znižane cene. Kuponi. Ob 20.: »Logarjeva Kristina«. Znižane cene. Kuponi. Sobota, 7. ob 20.: »Živijo tatovi«. B. Kuponi. Nedelja, 8. ob 15.: »Traviata«. Znižane cene. Kuponi. Ob 20.: »Takrat v starih časih«. Kuponi.

Celjsko gledališče.

Nedelja, 8. ob 16.: »Peterčkove poslednje sanje«. Ljudska predstava.

Ibsenova »Divja rasa« v ljubljanski drami

Letošnjo pomlad bo slavila kulturna Evropa stoletnico enega izmed reprezentantov evrop-
skega literarnega intelektualizma v 19. stoletju — dramatika Henrika Ibsena. Nekatera večja
gledališča pripravljajo za ta jubilej cikle Ibsen-
ovih dram. Ljubljanska drama se je že oddol-
žila konvencionalni dolžnosti nasproti velike-
mu odskusnemu pesniku in je dala v režiji g. Mila-
na Skrbinskega petdeljsko dramo »Divja rasa«. Premijera v sredo je bila tedaj nekako jubilejna
proslava — čeprav brez slavnosti in — ni ve-
liko manjkalo — brez občinstva (če izvajemo
abonente, poročevalce, igralce, dijaški parter).
Nekoliko več pozornosti bi ljubljansko občinstvo
že lahko posvečalo dramskim premijeram. Lepo
je, če se manifestira za naše kulturne ustanove,
vendar je še boljše, če jih ob pravem času sami
podpremo.

Ibsenova »Divja rasa« ni najboljši komad, ki
je lahko prišel v poštev za avtorjevo stoletnico,
vendar pa se šteje k onim, ki se še drže na
repertoarju. V tej drami se že jasno opaža druga
stopnja Ibsenovega ustvarjanja: realizem prehaja
v simbolizem. Kaj drugega je »divja rasa«, ki ji
je postalo toli udobno na podstrešju fotografa
Hjalmarja Ekdala, kot simbol človeške usode! Sam
Hjalmar je taka rasa, in med ljudmi jih je
tisoče, da, nemara celo večina. Ideal svobode in
neizmerne doslednosti v načelih se žrtvuje ugodju
rodbinskega življenja, poklica, družabnega
uspeha. Ali ima življenje še kako resnico izven
človeka in njegovih življenjskih interesov? Ibsen
rešuje v tej drami to zapleteno vprašanje, a
ga ne reši — kakor intelektualizem sploh ni re-
šil globokih življenjskih problemov. Avtor pa
pokaže na usodi svojih junakov čudovito kom-
pliciranost življenjske usode. Gregers in Hjalmar
se borita za ideal, eden kot dosleden borec,
drugi kot slabši z vzplamtelo vero. Oba omah-
neta, kakor je omahnil stari Ekdal. Račun po-
ravna najneodolnejše bitje v tem konfliktu:
14 letna Heda. Trdosrčna, skandinavsko hladna
Ibsenova »rešitev« dramskega problema! Tež-
ko je reči: človeška Gina, krivec tragike — če so

Samo pristne

Pyramidon

Tablete

jamčijo za kakovost in
učinek. Pazite na tu nasli-
kane originalne zavoje, ki
varujejo pred
ponaredbami
in falzi-
fikati.

tu sploh krivci? — ohrani se preko Medne smrti
toploto, ki prija divjim racam in ostane zava-
rovana pred najhujšimi udarci usode. Le sta-
rega bogataša Werleta mora zadeti slepota.

Priznati je treba, da naša preveč razgibana in
od neposrednega življenja vzvalovana doba nima
več prave distance nasproti takim Ibsenovim
intelektualističnim konstrukcijam življenjskih
dram. Njegova tu in tam presuha proforsorska
analiza ne zažiga več; odpirajo se zavalode psi-
hološke vrzeli. Dialogi so mestoma predolgi in
dolgočasni. Skratka: to ni več drama našega
časa. Morda se njen čas kdaj zopet vrne.

O vzporeditvi smo dobili vtisk, da ni mogla
ogreti. Manjkalo ji je živahnosti, elana, dovr-
šene in skladne igre. Marsikaj bi se dalo črtati,
da bi bila igra bolj kompaktna. Mestoma se je
vlekle medlo, brezlično in pusto. Ne da ne bi
režiser predstavo zadosti pripravil — prav taki
komadi imajo v g. Skrbinsku vsedkar točnega
interpreta. Toda ta natančnost znači, da se av-
torjev intelektualizem še akcentuira s prevdar-
jeno stvarno igro, nedostaja pa ji močnih, igral-
čevih duši preživljenih kreacij. Težko je reči, kdo
je imel največ te sile! Celó g. Rogoz, v katerem
je bila os igre, se kljub svoji nedvomni umet-
niški reputaciji ni mogel sprostiti te teže in je
zdel pa zdaj preveč sili v premišlene efekte.
Vendar pa je bil njegov Hjalmar še vedno prav
zanimiva kreacija, manj g. Jerman kot Gregers;
zdelo se je, da ni bil v pravem nastroju. Gosp.
Kralj je bil dober v maski in dokaj živahen v
igri, vendar bi sodili, da je starega Ekdala
malce karikiral: v tel vlogi je veliko tragike in
zagrenosti, učiinkoval pa je skoraj le kot
komična prikazen. Izmed ostalih bi omenili še
g. Linaha kot zdravnika Rellinga; dal je življen-
sko naraven in zato učinkovit tip pozitivistično
mislečega, a v svoji preobledenosti življenjskih
užitkov ciničnega »prirodnjaka«, tipično figuro
19. stoletja.

V »Divji rasi« nastopajo samo 3 ženske ose-
be; v glavnem se vrti dejanje okoli Gine. Ga Ju-
vanova je podala severnaski umrjenec, vsak-
danjo ženo, ki greši »zaradi tega, ker je ženska«;
njena igra je bila naravna in prepričljiva. Te-
žavno vlogo 14letne Hede z njenimi nekam ne-
verjetnimi duševnimi boli je zadovoljivo rešila
gd. Vida J., medtem ko je g. Medvedova po-
dala v gospej Sörbyjevi plastično parvenjko.
»Igra vlog« v družbi komornikov in drugih
petičnih snalilcev.

V postdramskih vlogah so nastopili še gg. Da-
nilo, Zagar, Košič, Sancin, Plut, Medven, Gre-
gorin in Smerklj.

Navdušenja in avditoriju ni bilo; z obrazov
je zrla skepsa. Nekoliko razmišljanja pa je ne-
mara »Divja rasa« vendar le vzbudila. Toda po-
volni ljudje imajo očividno svoj okus in svoje
potrebe.

Razstava Slavka Tomerlina v Jakopiče-
vem paviljonu. Znani etnografski slikar g.
Slavko Tomerlin otvori danes, v petek zju-
traj v prostorih Jakopičevega paviljona raz-
stavo svojih slik, po številu 70 do 80 del.
Tomerlin je slavonski rojak in slika najraje
motive iz narodnega življenja, pa tudi pe-
saže. Njegove slike so polne etnografskih in
folklorističnih zanimivosti. Razstava obsega
dve sobi in bo odprta do 15. januarja.

Na klavirskem koncertu, ki ga priredi
slovenska pianistka ga. Dana Golja - Kobler-
jeva v ponedeljek, dne 9. t. m. ob 8. zvečer
v Filharmonični dvorani, sta na sporedu
tudi dva ruska skladatelja, Balakirev in Skrj-
abin. Balakirev, sam izvrsten koncertni
pianist, je voditelj tako zvane nove ruske
šole, h kateri spadajo veliki Cesar - Cui,
Musorgski, Rimski - Korsakov in Borodin.
Napisal je celo vrsto klavirskih del, razne
simfonične pesnitve, uverture, simfonije itd.
Izmed klavirskih skladb pa je najbolj znana
orijentalna simfonija Islamey, ki je stalno

to in me z nasmehom pogledal. »Po-
znaš jo.«

»Potem bo stvar celo prav lahka,
upam,« sem dejal in iskal po spominu,
katera bi utegnila biti, pričakujoč z
njegove strani, da itak ne bo molčal.
»Včeraj si jo pozdravil, ko sva šla
vkup; na Mestnem trgu je bilo.«

»Aha, Anita, srčkana Anita,« sem go-
voril zadovoljno. »Pa nimaš slabega
okusa. Prijeten deklič. Mlada, jako
mlada. In navihana.«

»Jo bom že ugnal,« je menil krepki
dečko. Debela spodnja ustnica se mu
je raztegnila v dobrovoljen nasmeh in
pogled njegovega širokega obraza je
bil ves otroški.

»Samo pazi, da ona ne bo tebe,« sem
svaril.

»Bom že gledal,« se je odrezal.
Dal sem mu njen naslov.

»Kaj pa — je vse eno, ali je siro-
mašna ali bogata?« sem se spomnil.

»Vse eno,« je odvrnil in se takoj po-
pravil: »To se pravi, še ljubše mi je,
če nima nič.«

Pogledal sem ga začudeno.
»Ali ni tako najbolj prav? Jaz nič —
ona nič; vsaj ne bo mogla kazati rog,
ne si domišljati zaradi denarja.«

Pritrdil sem njegovi modrosti in sem
dostavil: »Anita bo po tem takem ka-
kor nalašč zate. Doma žive v siroma-

štvu. Mati njena — ubožica — se ubija
s prevažanjem pomij, da kaj prisluži.
Očeta nima več. sama je učenka v tr-
govini —

Odhitel je domov, da ji napiše pismo.

»Ali je odgovorila?« ga vprašam ne-
kaj dni potem.

Oči so mu bile vesele in zadovoljne.
»Je. In sva imela,« hiti z odgovorom,
»tudi že sestanek. Pravi, da ima ve-
selje do dopisovanja —

— do fantov, je hotela povedati,«
popravim. »Saj ga za učenje ni imela,
kakor ti ne. Ti ne — ona ne. To bo
soglasje, da bo veselje. Vedel sem, da
bo nekaj iz tega.«

»Jaz nič — ona nič.«

»Ti mlad — ona mlada.«

»Jaz potrebujem dekleta — ona pa
fanta.«

Oba sva se smejala. —

Po dveh tednih ga zopet srečam.

»Nu, kako napredujeta v ljubezni?«
vprašam.

Jezno je pljunil.

»Vraga napredujeta,« reče.

»Kaj je že konec?«

Pogledam ga neverjetno in iznena-
deno.

Prikimal je.

Nato pljune še enkrat pa pravi oma-
lovažujoče: »Ni vredna baba, da lažim

za njo. Misli, da pride princ ponjo,
smrklija. Saj vem, premalo sem ji. Pre-
sramotna ji je, črevljarska dreta. Tre-
ba ji je še šole.«

»Kaj si ji povedal, kaj si?«

»Povedal.«

»Je vprašala?«

»Vprašala.«

»To je bilo pogrešeno. Bal sem se,
da bo tako,« sem priznal odkritosrčno.

»Nič pogrešeno,« je ugovarjal. »Če-
mu skrivati? Jaz ne maram hoditi po
ovinkih. Če nisem zanjo, ja naj gre;
ne bom jokaj za njo, saj jih je še dosti.«

»Modra je ta,« sem pritrdil. »Danes
je mladi svet žal ves izprijen. Vsaka
frklja si že domišlja. Ni pa dvoma,«
sem dostavil vzpodbudno, »da se bo
našla, ki bo znala ceniti fanta, kakrš-
si ti, in bo bolj pametnih misli; vsak
poklic je časten in lep, da je le pošten.«

»Bova drugo poiskala, ne?« vpra-
šam nato.

Odmajal je z glavo.

»Ni me volja. Mogoče drugič.«

»Imam jo,« mi reče, ko sem bil zad-
njič pri nji na domu.

»Kaj pa?« se delam nevednega.

»Nu, dekle,« se popraska za ušesom.

»Pa —?«

»Pismo bi rad pisal. Zaljubljeno pismo.
Daj, pomagaj mi ga sestaviti, ti

znaš bolje take reči, vajen si. Boš?«

»Bom,« pravim veselo. »Ampak glej,
da ti ne napravi tako kakor prva.«

»Ne bo,« reče in oči ter debela lica
se mu porogljivo nasmihajo. »Zdaj sem
— elektromonter.«

I.

DIŠAVE SLON

na repertoarju vseh pianistov celega sveta. Predprodaja vstopnic za koncert se vrši v Matični knjižarni.

Na dan sv. Treh kraljev uprizori mariborsko gledališče popoldne ob 3. igro s petjem «Rokovnjači», zvečer ob 8. pa opereto «Logarjeva Krista». Za obe predstavi veljajo znižane cene.

Nedelja v mariborskem gledališču. Da se omogoči tudi zunanjim gostom poset opere, se uprizori v nedeljo 8. t. m. popoldne ob 3. melodijozna, najpopularnejša Verdijeva opera «Traviata». — Zvečer ob 8. bo letošnja privlačna opereta «Takrat v starih časih».

Dr. Hešič: «Današnja Poljska». V založbi «Poljsko-jugoslavensko društvo» v Zagrebu je izšel ponatis razprave univ. prof. dr. Fr. Hešiča: «Današnja Poljska», ki jo je priobčila beogradska revija «Volja». Na 21. straneh (v latinič) se podaja zgoščena slika sedanjih političnih razmer na Poljskem, zlasti glede na vlogo Pilsudskega. Poljske razmere so tudi za nas jako zanimive in bo to informativno, jasno in pregledno pisana razprava marsikoga natančneje seznanila s političnimi razmerami v tej slovanski državi, nego ga lahko seznanijo dnevniški brošuro toplo priporočamo!

Zagrebsko gledališče v mesecu decembru. Narodno gledališče v Zagrebu, operno in dramsko, je imelo prošli mesec 77 predstav, 35 dramskih in 19 opernih, oziroma baletnih, 17 opernih, 2 koncertni, 3 otroške in eno vojaško.

Češko odlikovanje Marije Ružičke - Stroz. Prezident ČSR Masaryk je odlikoval za službo zagrebsko umetnico go. Marijo Ružičko - Stroz za redom Belega leva. Umetnica je rodem iz Moravske.

Shakespeare «Mnogo hrupa za nič». To zelo učinkovito komedijo nesmrtnega Shakespeara je uvrstila ljubljanska drama ponovno v svoj repertoar in prva letošnja repriza bo v soboto, 7. t. m. v režiji g. Šesta v isti zasedbi kot minulo sezono. Predstava bo za abonente reda A.

Današnje predstave v ljubljanskem gledališču: ob 3. popoldne «Snežulica in škrtci», ob 8. zvečer Shakespeareova komedija «Ukročena trgovačnica». V operi se poje ob 3. popoldne Nedbalova «Poljska kri» pod taktirko ravnatelja gosp. Polića. Vse tri predstave so ljudske po znižanih cenah.

Ljudska operna predstava. V soboto 7. t. m. se poje v ljubljanski operi Offenbachova romantična opera «Hoffmannove pripovedke» kot ljudska predstava po izredno znižanih cenah, ki so skoro za polovico manjše od običajnih opernih cen.

Dostojevskega «Zločin in kazen» za češki oder. Češki pisatelj in kritik Jan Bor je priredil Dostojevskega roman «Zločin in kazen» za češko odersko uporabo. Dramatizacija predvideva dve večerni predstavi. Delo se bo igralo v gledališču na Vyhovrah.

Štirje slovenski komponisti so zastopani s svojimi deli na klavirskem koncertu pianistke Dane Golie - Koblerjeve v ponedeljek, dne 9. t. m. Kot prvi se nam predstavi Marij Kogoj s svojo skladbo Andantino cantabile. Marij Kogoj, izrazit modernist je že znan slovenski komponist in publika z neestrpnostjo pričakuje uprizoritve njegove opere «Carbone maske», ki so jo tukajšnji glasbeni krogi sprejeli z največjim navdušenjem. Kogoj sledi Stanko Premrl, naš največji mojster na kraljevskem instrumentu — na orglah. Za klavir je napisal med drugimi tudi Temo z varijacijami, ki jo je sprejela ga. Golieva v svoj program. Lucijan M. Škerjanc je pred nedavnim časom izdal na Dunaju pri Guttmannu 4 klavirske skladbe, izmed katerih se igra na koncertu prvi dve. Z velikim karakterističnim valčkom pa je zastopan profesor Janko Ravnik, znan klavirski pedagog in naš moderni skladatelj. Razven Škerjancovih skladb se nahajajo menda še vsa dela v rokopisu. Tako bo pomnil ponedeljski klavirski koncert v glasbeni literaturi našega naroda vsakega gotovo datum, kajti do sedaj je bila redka prilika, da so pianisti na svojih javnih koncertih izvajali skladbe domačih avtorjev.

obraz in niti besede ni znal spregovoriti z njo. Vsi vaški fantje so se norčevali iz njega in ga še pretepsti niso hoteli, češ: «saj se še babe boji!» In gorečič dečev so tudi tolikanj ponosne, da ne silijo v fanta. Moraš že precej moledovati okoli nje, da ti nagej da.

Hubičeva mati so bili s sosedo v najpriljubljenejših prijateljskih stikih. Gajselica je dobila svoje čudno ime zato, ker ji v opravljanju ni bilo para v vsej soseski. Narodna pesem bi jo primerjala pozoru s sedem in sedemdesetimi jeziki. Eno dobro svojstvo pa je le imela. Svoji prijateljici Špeli je vselej tako dobro svetovala, kakor bi videla devetdeset let naprej v bodočnost. Zato sta pa tudi vedno tičali skupaj ko toporišče in sekira.

«O tristokrat!» je tarnala Špela. «Kaj ho, če bo moj fant zmeraj tak ostal? Koj nič ga ne spravi v ogenj, da bi se za koga dečvo zagnal. Se podob ne mara gledati, veš, tistih, ki si mi jih onkrat dala. O tavjenkrat, da ne vem, po kom je tak. Moj stari je vendar tako pripraven, da!»

«Veš, je razlagala Gajselica. «Kakšen je že tak, da se ne v. kaj je fletno. Ampak tam v cerkljanski fari vem,

Krivica še ni popravljena

Generalna direkcija davkov je z odlokom z dne 19. septembra 1927, br. 105.071, raztegnila davke za privatne nameščence na vse obrtne pomočnike. Upravičeno je nastal med delavstvom splošen odpor proti nezakonitemu tomačenju čl. 79/VI finančnega zakona. V delavskih centrih so se vršili številni shodi proti nesocialni davčni praksi in na generalno direkcijo davkov so deževali protesti ogorčenih delavcev. Zveza grafičnih delavcev in druge strokovne organizacije so tudi osebno intervenirale pri Generalni direkciji davkov, da prekliče odlok, s katerim obdavičuje petdeset odstotkov delavstva z visokim davkom za privatne nameščence. Interventiral je pri Generalni direkciji davkov tudi poslanec SLS Kremžar, ki je potem v «Slovenec» poročal, da je zadeva po njegovi zaslugi urejena in da je Generalna direkcija davkov izdala nov odlok, ki odpravlja famozno tolmačenje zakona, da so obrtni pomočniki — privatni nameščenci.

Ko smo pa nato imeli v rokah odlok Generalne direkcije davkov, smo videli, da vprašanje o obdavičenju obrtnih pomočnikov še ni razjasnjeno. Kajti Generalna direkcija davkov pravi v svojem odloku z dne 23. decembra 1927, br. 147.180, da naj davčne oblasti le širokogrudno tolmačijo odlok z dne 19. septembra, nikjer pa ni rečeno, da ta odlok razveljavlja! Dalje pravi odlok Generalne direkcije davkov, da naj davčne oblasti za naprej predpišejo davke na telesno delo le v tem slučaju, če ni točnih podatkov, da se davčnega obveznika obdaviči lahko z davkom za privatne nameščence. Krivično davčno opredelitev delavcev je pa že izvršila Generalna direkcija z odlokom z dne 19. septembra, ki je še vedno v veljavi. Ako bi hotela biti Generalna direkcija iskrena v svojih navodilih, potem bi morala izjaviti, da odlok z dne 19. septembra ne velja več in da je smatrati za privatne nameščence samo one, ki so zavarovani pri pokojninskem zavodu za nameščence.

Generalna direkcija davkov je imela s svojim zadnjim površnim navodilom glede odmere davka obrtnim delavcem le namen, da sicer navidezno ugodijo interpellantom, v resnici pa pričakuje, da davčne oblasti še naprej predpišejo davke po starih navodilih. Čudimo se, da interpellanti nasledajo praznim besedam g. Letice in se potem še postavljajo s potegavščino generalnega direktorja davkov.

Delavstvo se bo še naprej moralo boriti proti nesocialni davčni praksi. Priporočamo, da se vsak obrtni pomočnik, kateremu bi bil predpisane davke po starih navodilih, pritoži na Generalno direkcijo davkov. Krivično in protizakonito tolmačenje čl. 79 VI ne sme obveljati!

Rudarji ostanejo brez pomoči

Za božične praznike je udarila med rudarje vest, da se službena doba za doseg polne pokojnine zniža od 30 na 40 let ter da se imajo prispevki zvišati od 5 na 7%. Te sklepe je storila glavna bratovska skladnica v Ljubljani in sicer na podlagi naročila ministra za šume in ruče. Ako je temu tako, moramo ugotoviti, da glavna bratovska skladnica za take ukrepe ni pristopna.

Gornja dejstva nas morajo utrditi v prepričanju, da se nečesa resno pristopiti h končni in stalni ureditvi pretečnega zavarovanja rudarjev. O rudarskem zavarovanju se je veliko pisalo, stvarno in nestvarno, na vsak način in pa toliko, da mora položaj biti vsakomur jaseen, ne samo položaj, ampak tudi pota in sredstva, katerih se je poslužiti, da ta kulturni škandal vendarle enkrat zbrisemo raz sebe. Govoriti hočemo le o finančni strani tega problema. Sreča je, da je svojočasno dr. Žerjav uveljavil sedanji pravilnik o bratovskih skladnicah, kajti drugače bi bila situacija še nevarnejša. Saj se spominjamo, da je pod strani industrijev na konferencah padel predlog, naj se pokojnine določijo maksimalno s 400 Din mesečno. Tako pa je dr. Žerjav rudarjem nekaj dal, kar je težje vzeti, kakor šele dati zlasti, ker so po vseh socialnih in gospodarskih pojmih pokojnine tudi po njegovem pravilniku minimalne. Zato moramo na čelo vseh razmotiranih naplatis zahtev: sedaj določene pokojnine se ne smejo pod nobenim pojmom znižati. Vsi socialistični načrti morajo sloneti najmanj na podlagi pokojnin sedanjega pravilnika. In če se celo v te pokojnine dira, izdaja, kako nizko bi bile odmerjene pokojnine brez Žerjavove pravilnika, kateri je nesocialnim tendencam socialističnih načrtov postavil pred noge vsaj en kamen ovirne.

Eno stoji: Za pred., med in povojno do 1. januarja 1925 pridobljene zavarovalne pravice sploh ni kritja, za čas od 1. januarja

1925 dalje pa je za odmerjene pokojnine le delno kritje. Zato je tudi socialistični načrt deliti v dva dela. Prvi del tvori vprašanje, kako dobiti sredstva za pravice, pridobljene do 1. januarja 1925 v izmeri, da bodo pokojnine vsaj približno odgovarjale življenjskim potrebam. Modrost za to rešitev ne leži daleč. V predvojni dobi nabrano kapitalno kritje znaša približno 120 milijonov Din. To je tako ogromna svota, da iste ne morejo kriti ne rudarji sami, pa naj se tu uporabljajo najskrajnejša sredstva na račun njih pokojnin ali prispevkov — in ne podjetja. Izgube bratovskih skladnic in sploh zavarovalnih institucij radi inflacije so posledice vojne in po njej povzročene krize. Mirovne pogodbe so predvidele neko teoretično rešitev. Trdile so n. pr., da morajo avstrijske zavarovalnice z nasledstvenimi državami likvidirati v švicarskih frankih. To je sicer praktično neizvedljivo, vendar pa je princip ostal. Avstrijske zavarovalnice so v našelo pristale na likvidacijo na podlagi gotove za njene razmere znosne relacije. Kar velja za likvidacijo avstrijskih zavarovalnic z nasledstvenimi državami, mora veljati tudi za likvidacijo vojnih posledic pri domačih soc. zavarovalnicah. Likvidacija se mora izvršiti na podlagi gotove relacije predvojnega premoženja napram sedanjim potrebam. V to svrhu bi bilo potrebno predvsem sedanjo potrebo kapitalnega kritja ugotoviti in tu bi prišli do znatno manjšega zneska. Veliko je število onih lastnikov rezervnih deležev predvojnega premoženja, katerih danes ni več v državi, ali tudi ne več med živimi. Odnosno je kapitalno kritje njih pokojnin radi visoke starosti znatno manjše. Naravni pojavi so že sami v znatni meri bratovske skladnice sanirali. Starupokojencev je danes komaj 3400 oseb. Koliko znaša kapitalno kritje za te osebe, katere so brez izjeme v visoki starosti? Poleg kapitalnega kritja za te osebe, pa je dobiti kapitalno kritje za novopokojence za njih leta pred 1. januarjem 1925 in pa kritje za še ne upokojene rudarje za njih službena leta pred gornjim datumom. Trdi se, da bi tako ugotovljena svota znašala okoli 40 milijonov Din. Kako je mogoče to svoto amortizirati z znižanjem rent, podaljšanjem službene in starostne dobe ali z zvišanjem prispevkov? Kje je pravna utemeljitev, da morajo to svoto kriti interesi sedanjih generacij? To se proti načelu zavarovanja na podlagi kapit. kritja. Kje je dana gospodarska možnost zlasti rudarjev, da s svojimi niti sedanjim razmeram neogovarjajočimi plačami in pokojninami nosijo del bremen prejšnjih kriz? Ako bi bili prejemki rudarjev nad sedanjim življenjskim standardom, bi se eventualno moglo drugače govoriti. Katastrofa bratovskih skladnic je gospodarska katastrofa in rane morajo celiti država in oblasti. To je prvi postulat države in oblasti socialne politike. Zato je obupno, ako niti eden niti drugi proračun o teh dolžnostih ne vodi računa, dasi oba faktorja pri črnem zlatu iščeta vire svojih dohodkov.

To je edina realna pot in to pot so šle vse druge države. Rudarskih metod in rudarjev je gospodarskega položaja iz naslova sanacije brat. skladnic ne gre obremenjevati, ako nečemo imeti drugih katastrof. Na tako sanacijo ne sme pristati noben zastopnik slovenskih interesov!

Kako urediti bodoče zavarovanje, da bo isto solidno? Za valorizirane predvojne pokojnine in tudi za pokojnine po dosedanjih izmeri sedanji 5% prispevek ne zadostja. Neizpodbilno pa je, da medzne razmere našega rudarskega delavstva zvišanja premije ne dopuščajo, vsaj pa ne takega, kakršnega zahtevajo valorizirane predvojne ali sedanje rente, katere so bile skromne za predvojne razmere. Zato je jasno, da moramo račune postavljati na bazo sedanjega indeksa. Socialno zavarovanje je lakrat dosegla svoj namen, ako je isti poceni in za delavca znosno, a pri tem tudi zadostno preskrbo. Ta problem se v starostnem zavarovanju vse države rešile na ta način, da rudar sam s svojimi prispevki krije le osnovno temeljno razmeroma nizko pokojnino, država pa iz lastnih sredstev krije pokojnino pridajo svoj del. Le pri nas je izjava na čeli črti elementarni del življenjske sodelovanja na socialnem zavarovanju. Vzrokovi za to ni Zato moramo postaviti zahtev: starostno zavarovanje rudarjev, ki tudi drugih delavcev mora sloneti na dveh virih: 1) na prispevkih inter-ventov, 2) na participaciji države na pokojninah.

Zavarovalna matematika bi nam mogla povedati v koliko bi bilo finančno breme lažje, ako bi rudarsko zavarovanje v celoti državi tvorilo eno risko, skupnost, kajti nelogično in nerazumljivo terazumljivo je, da se za starostno zavarovanje veliko večjega števila industrija in obrtniškega delavstva kot samo po sebi razumljivo zagovarja vsedržavna risikova skupnost, katere pa je upravnost lahko široko decentralizirana, za rudarje pa se trgovaško vztraja pri ozkem krogu. Dobro starostno zavarovanje je pod 100.000 za-

In si je risala v dlan tiste rdeče piče. «Tukaj ti spiš?» je pobarala Zefka, ko so stopili v kamro.

Miza je bila pogrnjena za dva in se je kar šibila pod gobjema ljudmi. Dva štefana vina sta se jima smejala naproti in putršček brinjeveca je mamil ozačaje.

«O, koga pa je to?» je Zefka pogledala Tona. — Tedajci pa se je zaprla vrata in ključ je zarožljaj. Po lesenih stopnicah so topotali oddaljšajoči se koraki. Bila sta sama...

Minila je noč. Na vse zgodaj so šli Hubičeva mati odklepat nerodnemu Tonu, ki je držal Zefko okoli pasu in čakal, kdaj se odpro vrata.

«No, Bog dal, so pozdravili mati. «Kako sta se zmenila?»

«Krsčen matuzile! Mati, koj vzel jo bom!»

In je bila svahta in gostija in godba in ples. Ton ni bil nič več neroden in je gledal svoje Zefko, kakor bi jo hotel zdaj-zdaj požrti, tako, da so mati radovedno vprašali:

«I, kaj jo pa tako gledaš?»

«Kaj je ne bi?» se je zarežal Ton. «Saj je še makeda škofa gledala, pa ji je mesa dal...»

Socijalna politika

varovancev mora biti drago in nemosno v bremenih. Skoro vse države tvorijo tudi v rudarstvom varovanju za celo državo ozemlje eno skupnost. Kaj pri nas govori proti temu? 15.000 rudarjev Slovenije nikdar ne bo imelo solidnega starostnega zavarovanja. Te resnice se je treba resno zavolati.

Brez najenergičnejšega pritiska na vlado bodo rudarji ostali brez zavarovanja. Tako daleč smo po 10 letih lastne države prišli. Povdariti moramo na koncu, da je kričeti cinizem, ako se službena doba za doseg polne pokojnine rudarjev določi na 40 let. Rudarji bi morali imeti izmed vseh stanov in poklice najnižjo starostno dobo, pa imajo najvišjo. S tako starostjo ne smemo pred svet!

Inozemci v naši industriji

Proti invaziji tujega delavstva je odpor vesplošen. Kdor odjeda kruh našemu človeku, je naš neprijatelj.

Pravilnik o zaposlitvi inozemskih delavcev, katerega je izdalo ministrstvo za socialno politiko leta 1925, daje precej možnosti, da se prepreči dotok tujih delavcev in nameščencev. Vendar se pa pravilnik ne izvaja povsod enako strogo in se je tudi v Sloveniji marsikaj grešilo z dovoljenji o zaposlitvi tujih delavcev.

Nihče ne ugovarja, da pokliče naša industrija iz inozemstva strokovnjake-specialiste, katerih pri nas ni dobiti. Toda to morajo biti res nepogrešljivi strokovnjaki, ne pa, da se pod oznako «strokovnjak» sprejemajo v obrate povprečni delavci ali nameščenci, ki po svojem znanju zaostajajo celo za domačimi možmi. Nevzdržno je, da so pri nas zaposleni v industriji tujci, ki opravljajo knjižovodska in pisarniška opravila, ko imamo pa na stotine dobro kvalificiranih domačih pisarniških moči na cesti.

Dolžnost naše industrije bi bila, da importira tuje strokovnjake samo kot instruktore in jih zaposluje toliko časa, da se domači delavci izučijo. Večja industrijska podjetja bi morala pošiljati v inozemstvo boljše kvalificirane delavce, da si pridobijo specialnega znanja. Na ta način bi prišli do cilja, da bo tudi najboljša mesta v tovarnah zasedal domači delavec ali nameščencev.

Posebno veliko je v naši industriji zaposlenih delovodij inozemcev. Umevno je, da potrebuje nova, komaj vpeljana industrija delovodije iz inozemstva. Neopravičeno pa je, da stare industrije še vedno zaposlujejo inozemce. Dokazujejo pač, da se niti malo niso potrudili, da za mesta delovodij usposobijo domače moči.

Dvoje vzrokov je, zakaj se industrija poslužuje inozemskih delavcev in nameščencev. Če bi tudi lahko dobila domače moči:

Inozemski delavci se običajno v obratu ne čuti nikdar solidarnega z ostalim delavstvom. Boljše je plačan in zavzema v obratu privilegirano stališče. Podjetnik vidi v njem svojega ekspozenta med delavstvom, ki bo vedno zavzel stališče podjetnika. Drugače tudi ne more, ker je popolnoma odvisen od njega. Inozemski delovodije n. pr. nastopajo v tovarnah skrajno oblastno in sovražno proti našemu človeku. Se ne davno se je zgodilo, da je tulec zmerjal v tovarni našega človeka s psom, kot v onih časih, ko smo imeli še habsburško vladno. Podjetniku je všeč, da ima valpte nad delavstvom, in zato stremi, da kaže v svoj obrat čim več inozemcev pod krinko strokovnjakov.

Veliko imamo pa še pri nas nemškega kapitala v industriji. Razna industrijska podjetja imajo še danes centralna vodstva v inozemstvu. Tuji kapitali pa hoče imeti v podjetju svoje zaupnike. Tako imamo v velikih industrijah pri komercialnem in tehničnem vodstvu vse polno inozemcev, ki so za obratovanje prave lahko pogrešljivi. Na severni meji smo pa lahko ugotovili slučaj, da je prišel nemški kapital posledno odpuščati slovenske obratovodje z namenom, da oslabi našo nacionalno pozicijo.

Inozemskim delavcem in nameščencem bomo morali posvečati vso pažnjo. Absolutno ne moremo trpeti, da bi inozemci odvezali domačemu delavstvu kruh. Pravilnik o zaposlitvi inozemskih delavcev se bo moral poudariti. Pregledati bo tudi seznam onih inozemcev, ki so pri nas zaposleni pred letom 1922 in točno ugotoviti, koliko je bilo izdanih dovoljenj za zaposlitev inozemskih delavcev. Pri lačni armadi tisočev brezposelnih delavcev in nameščencev pač ne moremo nuditi inozemcem vsa boljša mesta.

Stanovajska kriza v Nemčiji. Pred vojno se je lemo sezidalo v Nemčiji stanovanjskih prostorov za 200.000 novih gospodinjstev. Poleg tega se je 50.000 stanovanj, ki so postala nerabna, nadomestilo z novimi zgradbami. V vojni d. bi se je sezidalo vsega skupaj 190.000 stanovanj. Od začetka vojne do koncem leta 1926 je znašal čisti prirastek stanovanj 1.049.079. Število gospodinjstev se je pa od leta 1914, pomnožilo za 2.230.000 iz tega sledi, da je okroglo milijon gospodinjstev brez lastnega stanovanja. Po uradnih kalkulacijah bi se moralo zgraditi v naslednjih mih letih vsako leto 205.000 stanovanj, da bo pokrit edni prirastek novih gospodinjstev. Ako se pa poruševanje še dosedanjih primanjkljaj stanovanj, ki bi se je morala zgraditi, potem potrebuje Nemčija letno 330.000 novih stanovanj. Od leta 1926 je v povojni dobi vtritala država iz svojih sredstev čez 2 milijardi mark za zgradbo novih stanovanjskih hiš. Poleg tega so še razne druge javne ustanove in privatniki žrtvovali za stanovanjsko akcijo 800 milijonov mark. Če sedaj primerjamo državno škro za odpravo stanovanjske hude v Nemčiji z javnimi stanovanjskimi akcijami pri nas, potem takoj vidimo, kaj se je pri nas zamudilo!

Brezposelnost v Avstriji zadnje mesece stalno narašča. Sredi decembra je dobivalo brezposelno podporo 181.117 delavcev, to je za 21.336 več kot pa začetkom meseca. Brezposelnost je na deželi večja, kot pa na Dunaju.

Večina nalezljivih boleznih nastane z vstopom klic potom ustne dupline. Zato na svetloščnosti ali predavanju uporabljajte okusne

ANACOT-PASTILE

DRA. WANDERA

ki Vas obušajo nalezljivih boleznih ustno dupline.

Sokol

Roditeljem!

Ali ste že razmišljali o tem, zakaj sta dva najlepša pozemska pojma: domovina in materinstva?

Prvi znači zemljo očetov, po pradedih pododvovani; drugi znači jezik, ki so ga nas učila govoriti usta, katerih poljub ni bil nikdar izdajalski!

Oba pojma vzlic vsej svoji vsakdanjosti sveta izhajata iz rodovinskih zvez; v obeh je skrit večni zakon ljubezni do otrok, ki nam nalaga dolžnost, da skrbimo za naš naraščaj. S kakršno ljubeznijo se roditelji brigate za svoje otroke, s takšno ljubeznijo se vas bodo otroci spominjali. Ako čimate dovolj časa in dovolj možnosti za vzgojo otrok, ne poverite sprejemljivih otroških duš nikomur v vzgojo razen ljudem, ki spajajo spoštovanje do očeta z ljubeznijo do domovine in vdanost napram materi z ljubeznijo do materinstva, zakaj kdor nima ljubezni do domovine in do materinstva, ta nima ljubezni do rodovine in roditeljev.

Svet je poln nevoščljivosti in zavisti. Politični boj gre dostikrat na nož; boj za delo in kruh ne pozna usmiljenja. Toda vsak od nas trdno veruje, da mora duševna plemenitost s svojo zvišenostjo premagati globoino nevoščljivosti in zavisti.

Narodu moramo že od mladosti vcepjati čuvstvo bratstva in poštenja ter medsebojnega zaupanja tudi proti nasprotnikom, ako hočemo, da bodi naša domovina zemlja pravega mira.

Sokolstvo je pripravljalo narod k boju za svobodo že v dobi ko je to bilo jako opasno. Sirolo je bratstvo in vzgajalo močno in nezlomljivo voljo brez ozira na politično, versko ali stanovsko pripadnost. Sokolstvo priznava enakopravnost žene z možem in jo je postavilo na častno mesto v borbah za svobodo.

Sokolstvo ni ustavilo svojega dela, ko smo dosegli svobodo, zakaj smoter Sokolstva je večno živ. Vzgoja naroda v duhu tradicij njegovih prednikov do najvišje popolnosti! Sokolstvo vzgaja rastoče pokolenje zato, da se usposobi za branila in zaščitnika popolne in neskranjane svobode naroda in domovine. Zato je Sokolstvo stopilo v službo naše države z isto požrtvovalnostjo, s kakršno je služilo neosvojenemu, razcepljenemu narodu. Iz dogodkov nedavnih dob ste lahko spoznali, da je Sokolstvo vedno korakalo po pravilni cesti ter je tako pomagalo doseči cilji, ki so po njem hrepneli že naši dadi in pradedi.

A s čim smo zmagali v bojih za svobodo? Z disciplino, z vztrajnostjo, s hrabrostjo, z bratstvom in s skupno enotno idejo. Vsega tega se učimo v sokolski telovadnici in s sokolsko telovadbo. A ne učimo se samo tega! Z vztrajnim telovadnim delom si pridobimo tudi zdravje, lepoto in moč. Zdravje in moč vzdržati in okrasiti pa pomaga uravnost. Brez telesne vzgoje ni pravilnega in popolnega razvoja telesnih in duševnih moči. Ako hočete imeti zdrava, lepe in sorazmerno razvite otroke, jih pošiljajte v sokolsko telovadnico k redni sokolski telovadbi!

Ne dovolite ubijati detinstva svojih otrok s prezgodnjimi političnimi, razrednimi ali verskimi spori! Zaupejte svojo deo njim, ki so jim rodovina, narod, domovina in materinstva več kakor stranka in razred ali kaj podobnega!

Svojih otrok ne pošiljajte v šolo samo zato, ker to velja zakon, temveč pošiljajte jih zato, ker jim hočete koristiti in pomagati, da kdaj postanejo pošteni ljudje in vrli, zavredni državljani.

Iz istega vzroka jih pošiljajte v šole življenja, ki je Sokolstvo, da zrastejo iz vaše dece dobri, zdravi, močni ljudje, ki spoštujejo domovino in materinstvo, da postanejo hvaležni sinovi in hčere, v katerih sreih se ugasne blažen spomin na vas, nerazdruženo zvezan z ljubeznijo do domovine in materinstva!

Zaupajte sprejemljive duše svojih otrok ljudem, ki so z vami ena kri, eno telo, ena duša in ena volja, ki imajo z vami isti smoter: srečo in blaginjo vaših otrok, srečo in blaginjo bodočih pokolenj!

Ne zabite: otrok je podoben ptičku. Zato mu ne vzemite pomladi, temveč mu jo privoščite; ne povežite mu veselih kril, temveč mu dovolite vzlet in razmah, da ne ostane žalostna igrača v viharju življenja, temveč da se razvije v ponosnega, svobodnega, zdravega človeka in državljana.

Dajte otroka nam, pošljite ga v Sokola!

Starešinstvo JSŠ.

Poslanico na društvene skupščine izda tudi letos savezno starešinstvo. Dožnost društvenih starost je, da jo točno prouče in prečitajo vsemu zbranemu članstvu na glavnih skupščinah.

Brat dr. Jindra Vaníček, načelnik ČOS in predstojnik vzgojnega oddelka v češkoslovaškem vojnem ministrstvu je pred nekoliko dnevi izstopil iz državne službe v pokoj. Ob tej priliki mi je poslal prezident br. Masaryk sledeče lastnoročno pismo:

Brat Vaníček! »Posvetil si skoraj deset let svojega porzrtvovalnega dela naši armadi. Spominjam se težkih začetkov Tvojeza delovanja in cenim posebno to, da si prispeval k temu, da le naša lajnost pričela pripeljati naši vojski. Svoje velike sokolske izkušnje si znal tako načelno in smiselno uveljaviti pri organizaciji telesne vzgoje in prosvetnega delovanja. — Zahvalujem se Tebi za uspešno delo kot vrhovni poveljnik češkoslovaške obrambne sile. Želeč da ostane tudi za nadalje temelji vse delavnosti in razvoja ono, kar si ustvaril. Bodi zdrav! — T. G. Masaryk, l. r. Udržal J. r.

V Ameriki v državi New York je zelo obilno preskrbljeno za državna in mestna telovadišča in deča igrišča. Tudi po mnogih drugih državah se trdijo vsi mero-dajni čimfili, da bi se dviglo zdravje in izvežbanost dece in odraslih potom telovadbe in sporta. Tembolji žalostno pa je, da se pri nas doma ne zane nobena javna oblast, da bi podpirala telovadno in sportno organizacijo. V proračunu za leto 1928, 1929 se nahaja kot edina postavka za nadniranje teh vrst organizacij samo 100.000 dinarjev, kar je prav za prav kaplja v morje. Na tega ne more imeti ne snoti. Niti Sokol na tudi ostale telovadne organizacije ni mogoče. Koliko pa je pri nas moči, ki bi imela večja otroška letišča? — Tudi zelo malo nihče nima niti časa niti volje da bi se hiral za take malenkosti! Žalostno, ali resnično!

Naši onstran granic

Jugoslovensko-italijanska konkurenca na Jadranu

Prizadevanje Jugoslavije, da se tudi v svojem pomorskem prometu osvoboditi tujega varstva, je v Italiji vzbudilo naravnost užaljenost, ogorčenje in tu pa tam celo silno jezo in srd. Italijanski fašistični tisk je kar vzdvižal, ko je prišla v svet vest, da pripravljajo Jugoslavija svojo lastno redno paroplovno zvezo z Južno Ameriko, in zastopnik italijanske genoveške «Navigazione Generale Italiana» v Zagrebu, neki «cveliki» dalmatinski Hrvat galjskega pokoljenja, dr. Jedlowski, je sklical celo protestno zborovanje proti tej nezaključnosti, kajti Jadran je «mare nostrum», in po tem «našem morju» bi smele pluti edino le ladje z italijansko zastavo!

Po tržaških in reških fašističnih listih so se oglašale silne tožbe, kako se zanemarljivo zveze teh dveh, za Italijo baje tako važnih pristanišč z ostalimi jadranskimi pristanišči. V Trstu so se pritoževali, da je ta za italijansko gospodarsko in politično ekspanzijo napram vzhodu tako neobhodno potrebna postojanka prav za prav brez vsake pomorske zveze z onostransko jadransko obalo, da nima niti ene zveze z Dalmacijo in se celo kljub temu ne, da je vendar Trst bil in je še danes gorilsko italijanske irendistične propagande. Ukinila se je zveza z Dalmacijo, ki jo je vzdrževal «Tržaški Lloyd» s svojim brzim parnikom «Friuli» (bivši «Prinz Hohenlohe»), kateri sedaj rjavi v zapuščenem Lloydovem arsenalu, in kdor hoče potovati iz Trsta v Dalmacijo ali iz Dalmacije v Trst, mora uporabljati jugoslovenske brzi parnik «Dubrovačke Plovidbe», ali «Kumanovo», ali «Beograd», ki ga ni mogla izpodrinuti nobena italijanska konkurenca. Italijanski Trst s svojimi številnimi plovbenimi družbami in stotimi parniki, je v svojem prometu z onostransko jadransko obalo navezan izključno na jugoslovensko plovbo!

Reka, «l'Olocasta», črtev, je bila in je še danes brez neposredne italijanske plovne zveze z Dalmacijo in kdor hoče iz Reke potovati v Dalmacijo, mora uporabljati parnike jugoslovenske «Jadranske Plovidbe».

Tik pred božičem, ko je šlo za izvršitev svoječasne ministrske naredbe, kraljevega zakonskega odloka, s katerim se cela vrsta italijanskih pristanišč pretvarja v svobodne luke, se je končno rešilo tudi vprašanje zveze Trsta in Reke z onostransko jadransko obalo. Toda na kak način!

Trst dobi direktno zvezo z Dalmacijo. Ali ne mislite, da bo vozil po tej obnovljeni poti morda kak parnik kake tržaške plovne družbe, morda zopet «Friuli», last Tržaškega Lloydja, o ne, temveč parnik beneške družbe «S. Marco», ki je že doslej vzdrževala tedensko zvezo Benetke - Dalmacija. Namesto po enkrat na teden, bo odslej vozil parnik te družbe po dvakrat v Dalmacijo, in sicer ob sredah iz Benetk, ob sobotah pa iz Trsta. Trst bo tako imel res svojo neposredno tedensko zvezo z Dalmacijo, toda tržaški parniki bodo še dalje rjavili v tržaški luki, v Dalmacijo pa bodo vozili beneški parniki.

Zanimivo je, kako je tržaški fašistični tisk sprejel to vest. «Il Popolo di Trieste» pravi:

«Trst bo zopet dobil direktno tedensko progo z Dalmacijo. Obratovala jo bo beneška družba «San Marco», toda izhajala bo iz

Trsta v konkurenco «Dubrovački». Upamo, da bo «S. Marco» dala na to progo parnik, ki se bo mogel meriti s «Kumanovom» i po modernosti i po eleganci in ga bo mogel prekašati v hitrosti.»

Reka pa je, kar se tiče njenih zvez z Dalmacijo, tudi tokrat ostala na cedilu in reški fašiz je napovedujo nova posredovanja v Rimu. In vsaj nekliko potolažijo Rečane, so dosedanje zveze Jacin (Ancona) z Reko (trikrat na teden) izpremenili v dnevno, zvezo pa so iz proge Jakin - Pula - Opatija - Reka izločili Opatijo, katero so vlaknili v drugo progo, Jakin - Lošinj - Reka, tako da sta Pula in Opatija oškodovani za eno zvezo.

Po dolgem pričakovanju in moledovanju dobi torej Trst direktno zvezo z Dalmacijo, ki pa je ne bo ohranjal Trst, temveč Benetke, Reka pa še oalje ostane brez nje. Koitko bo beneška konkurenca škodovala jugoslovenski plovbi, se danes pač še ne more reči. Toda Lloydov «Friuli», ki je zvoječno tekmoval s «Kumanovom», rjavi danes v Trstu, beneška «San Marco» pa nima parnika, ki bi se mogel meriti z — Lloydovim «Friuli»! «Kumanovo», pa vozi po dvakrat na teden med Dalmacijo in Trstom!

«Po evropsko preobličeni dljavi» V Gorici se je seznanil lesni trgovec Cataneo z Jugoslovenom Mladanom iz Karlova in naročil pri njem 5 železniških voz lesa. Cataneo mu je napisal ček za 25.569 lir. V Karlovcu si je Cataneo ogledal in določil les. Potem je odpotoval. Mladan je poslal les. S čekom pa ni mogel dobiti denarja, ker je banka v Karlovcu dobila od banke «Piccolo Monzese» v Italiji, na katero se je glasil, naznanilo, da se ček ne more izplačati, ker ni kritja. Mladan si je bil na jasnem, da ima opraviti s sleparjem. Šel je v Italijo in polskal Catanea, ki je prodal les neki družbi. Prišlo je do sode razprave v Gorici. Tam se je pokazalo, da je Cataneo grd slepar, ki ima na grbi več procesov zaradi goljufije. Državni pravdnik je dokazoval krivdo Catanea in zahteval zanj tri leta zapor. Odvetnik Pogilja, ki je branil Catanea, je kričal na Mladana, da je divjak, preobličjen po evropsko... Cataneo je obsojen na 6 mesecev zapor, na globo, stroške in povrnitev škode. Gorška razprava proti sleparju Cataneu daje Jugoslovenom nauk za skrajno previdnost pri kupčijah z Italijani!

Italijanski kapitalisti proti Opatiji. Rivijerski interesenti so se obrnili že večkrat do italijanskih industrijalcev za pomoč Opatiji, da bi zopet vzcvetela. Odgovor je bil vedno odklonilen. Pred kratkim se je mudil v Opatiji neki veliki industrijalec kot delegat italijanskega hotelskega združenja. Informiral se je natančno o vseh opatijskih razmerah in končno izjavil: «Kadar bomo videli upravo rivijere na višini naloge, ki ji je poverjena, da oskrbuje in opremlja svoje zdraviliške in letoviške kraje v redu, takrat prikočijo vam na pomoč italijanski industrijalci z investiranjem svojega kapitala.» Tako poroča reška «La Vedetta».

«S Turkom govori po benečansko!» S tem ostankom nekdanje benečanske oškodbosti se zadirja fašistični «Popolo» na tržaške trgovce, da morajo v svoji korespondenci z inozemstvom rabiti izključno le italijansko. Zbesneli «Popolo» se zgraža nad tem, da pišejo tržaški trgovci v ino-

zemstvo v jeziku dotičnih nakupovalcev ali prodajalcev, namesto da bi pisali le italijansko. In inozemci bi morali korespondirati s Trstom samo po italijansko! V Trstu so hudi časi. Promet pada. Zato pa se prizadejajo trgovci prijemajo za glavo in mečejo ob tla fašistični list ki inozemce naravnost odbija od Trsta.

V lepi dvorani Trgovskega doma v Gorici se vsrlo sedaj fašistične prireditve. Za praznik sv. Treh kraljev so dan poprej obdarovali «balile» in «male Italijanke» z malenkostnimi rečmi, pa na zelo slovesen način. Za take prilike naučijo otroke, da deklamirajo in pojejo v proslavo Italije, potem pa jim namečejo malo piškotov. Fašisti so zahtevali od gorških trgovcev obilnih daril za otroke, ali odziv je bil tako nezaten, da je zakričalo fašistično glasilo nad njimi, da naj jih bo sram, ker ne prispevajo k prireditvi v korist fašističnih organizacij. Gorški trgovci preživljajo težke čase. Tuiškega prometa ni, domačini pa nimajo denarja, da bi nakupovali. Gorška trgovina se vzdržuje z največjim naporom, kateremu ugne slediti v kratkem velik polom. Potem pa imajo trgovci tudi bridke izkušnje in dobro vedo, da se vsi boljši darovi radi primejo fašističnih rok!

Tržaški promet. Lansko leto je bilo skupnega tržaškega pristaniškega prometa 48.780.000 kvintalov napram 47.600.000 leta 1926; torej znaša povprečje 2 %. Dohodnega železniškega prometa je bilo napram prejšnjemu letu manj za 600.000 kvintalov in odhodnega prometa manj za 1.250.000 kvintalov. Trgovina s sladkorjem in lesom pada, prve je manj za 900.000 kvintalov, druge pa 400.000. Dohodni promet po morju je narasel za 1.500.000 kvintalov in odhodni po železnici za 1.500.000. Zaključek leta 1927 ni ugoden, ker le malo presega leto 1926, ki je bilo skrajno slabo, in se tako ne bliža dobrih letoma 1925 in 1924. Stevilke, ki jih navajajo, pa niso zanesljive. Lani se je pokazala velika razlika v celotnih prometnih izkazih trgovske zbornice in pristaniške carinske oblasti. «Piccolo» je zahteval javnega pojasnila, pa ga ni bilo!

Trst za vojaški aeroplan! Znano je, kak hrup je delal fašistični tisk za «zračno oborožitev Italije». Vsaka provinca naj bi darovala italijanski vojski po eno letalo in pri zbirki za ta letala naj bi sodeloval ves italijanski narod, od najbožnejšega do najubožnejšega! Gospod Mussolini sam je določil, da prispevki posameznikov ne smejo prekašati petih lir in vsak pritisk mora biti popolnoma izključen. Zbirke se morajo na vsak način zaključiti z dnevom pete obletnice fašističnega pohoda v Rim. Toda dogodilo se je, da niti ena provinca v vsej Italiji ni do določene dne zbrala onih 230.000 lir, ki jih je treba za vsako letalo, in tedaj se je «izjemoma» podaljšal rok za zbirke do konca leta 1927. Kakor drugod, so seveda tudi v Trstu fašistični listi delali velkanski propagando za zbirko, ker naj bi ta aeroplan «Trieste» v prvi vrsti branil Italijo na njeni vedno tako zelo ogroženi vzhodni meji in z njo tudi sam odrešeni Trst. Kako se je zbiral s pritiskom denar v Trstu, je znano. Po deželi so fašistični zbirkarji romali od hiše do hiše, a kaj pomeni «ne dame, ve pač vsak. In vendar je minila peta obletnica fašističnega pohoda v Rim in minili je zadnji dan leta 1927, toda denarja za nabavo aeroplana še ni in ni dovolj. Po zadnjih objavah se je nabralo v vsej tržaški provinci z mestom Trstom vred do konca leta vsega skupaj samo 191.801.70 lir. Do potrebnega zneska

230.000 lir manjka potemtakem še vedno 38.198.30 lir. Zbirka pa se je morala z novim letom zaključiti. Kaj sedaj? — V gorški, istrski in reški pokrajini niso nabrali skupno niti za pol aeroplana!

S Koroške Vsenemci se ne morejo potolažiti, ker je v proračunskem odboru dunajskega parlamenta soc. dem. posl. Lager povedal par resnic o postopanju s Slovenci na Koroškem. Pred plebiscitom je vlada napovedovala vzhodno železnico in vpoštevanje slovenskih šolskih zahtev. Koroški deželni zbor je Slovincem svečano zagotovil, da bodo politično, socialno in kulturno enakopravni z Nemci! Obljube niso izpolnjene. Za pouk slovenskega in nemškega jezika se porablja 40 let stara knjiga, ki se je že davno preživela. Naloga zvezne zaloge šolskih knjig je da skrbi za to, da se tudi slovenskemu prebivalstvu dajo dobre šolske knjige. Dolžnost prosvetne uprave je, da posveti posebno pozornost izobrazbi slovenskih učiteljev in slovenskim manjšinskim šolam bi se morale staviti na razpolago knjižnice. Koroška pa se sploh zapostavlja glede šolskih sredstev napram drugim pokrajinam. Vsenemec dr. Straffner je skušal ovreči Lagerjeva izvajanja, končno je želel, da se mora pri razpravi o kulturni avtonomiji za koroške Slovence zahtevati tudi kulturna avtonomija Nemcev v Jugoslaviji. — Znano je, kako je propadla tržovska in obrtna banka v Bellaku. Bivšega ravnatelja tega zavoda so sedaj aretirali, ljudstvo pa kaže s prstom tudi na druge krivce.

Dopisi

BLAD. Na praznik, dne 6. t. m., ob 20. uri zvečer priredi tukajšnji Sokol Koroški večer, pri katerem sodeluje godbeni trio in pevski zbor bratskega društva iz Radovljice. O koroškem kmečkem pesniku Draboslaku ki je živel pred sto leti, bo predaval br. Spicar. Gledališki odsek pa vprizori Gosposvetski prizor iz igre «Dolorosa». S par pevskimi točkami nastopi tudi šolska mladina Lepak vabi k udeležbi s pozivom: «Pridite vsi, ki imate srce za naše brate v slovenskem Korotanu!»

JEZICA. Sokolov Silvestrov večer je potekel prav animirano. «Mutasti muzikant» je bil odigran prav posrečeno, mnogo aplavza so prejeli številni kuplet: in tudi telovadba zlasti prva točka, je znova pokazala, da so na Jezici najprirednejši in najboljši telovadci. Krasna polnočna slika je bila radosten prehod starega, z nenavadno mnogo težavami obteženega leta v novo leto, ki bo gotovo uspešnejše in bolj veselo. — Na praznik 6. t. m. ob 10. uri dopoldne so vabljene vsi člani Sokola v dom, da sestavijo kandidatsko listo. — Občni zbor Sokola z običajnim dnevnim redom pa bo v nedeljo, dne 8. t. m. točno ob 14. uri v Sokolskem domu. Naj nihče ne manjka! Zdravo!

ZALOG. Na Silvestrov večer se je poslovala naša čitalnica v dvorani g. Cirila z najprejstnejšim sporedom od starega leta. Mnogo zanimanja, a nič manj smeha je vzbudila od g. Toporiša posebej za ta večer prirejena komična opera «Rinaldo Rinaldini». Glavno vlogo je odpel požrvalni g. Stemberger, ki kot pevec in igralec vidno napreduje, nepričakovano dovršeno in s prav umetniško gesto. Tudi ostali pevci so nam ugajali posebno gđ. Dora s svojim ljubim nastopom, s srčnim in niz-

kim altom. Od glasbeno nadarjenega z. Toporiša pričakujemo še veliko. Že po njegovih prvih nastopih smo se uverili, da je pridobil z njim čitalniški oder moža ki ve, kaj dela in hoče.

VRHNIKA. V nedeljo, 8. t. m., se bo vršilo v «Jantarju» velezanimivo predavanje o temi: Dekalog v teoriji in praksi glede na sv. pismo. Pridite, agitirajte! Kraj. org. SDS.

LOGATEC. Podružnica Narodne strokovne zveze priredi v nedeljo, dne 8. t. m. ob 17. uri v prostorih Smucove gostilne javno skioptično predavanje. Predava strokovni tajnik g. Kravos o temi: «Grozote svetovne volne». Zanimivo predavanje pojasnjuje množestevilne skioptične slike.

GORNJI GRAD. Na Silvestrovo je vprizorila Narodna čitalnica burki «Idealna taca» in «Raztresenica». Vse vloge so bile zelo posrečeno zasedene. Burka «Raztresenica» v režiji g. Trobeja je nadkriljevala vse prireditve v zadnjih dveh letih. Zetlet bi bilo, da bi čim pogostejše gledali na še priljubljene igrake-diletante na našem odru, toda ne samo v burkah, temveč tudi v dramah.

VELIKI DOLENCI. Solsko upraviteljstvo Vel. Dolenci je priredilo na Stefanovo božično revnjo solski mladini. Pri tej priliki je bilo razdeljenih med 60 otrok nad 3000 Din vrednih daril. Solsko upraviteljstvo izrekel vsem darovalcem, t. j. gospodom mariborskim trgovcem C. M. D. v Ljubljani, kakor Kolom jugoslovenskih sester v Ljubljani, Mariboru, Kranju Celju in Ptuj, iskreno zahvalo. Isotako iskrena hvala gđ. tovarišici Marici Kos, ki je v Mariboru zbirala darove. — Solski upravitelj.

Radio

Izvlček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw). FRANKFURT (428 m 4 kw). LANGENBERG (468 m 20 kw). STUTTGART (379 m 4 kw). PRAGA (349 m 5 kw). LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw). ZAGREB (310 m 0.7 kw). BRNO (441 m 3 kw). RIM (425 m 12 kw). DUNAJ (517 m 7 kw). DAVENTRY (492 m 12 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw). STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw).

Sobota, 7. januarja.

BERLIN 20.30: Mešan večer. (Orkester, solisti, enodejanke itd.)

FRANKFURT 20.15: Mešan večer. (Humor, pesmi, recitacije in podobno.)

STUTTGART 20.15: Komorna glasba. — 1. Debussy: Sonata za čelo. — 2. Dvojak: Dumki.

21.15: Poljuden operni večer.

PRAGA 19.30: R. Strauß: Kavalir z rožo. (Prenos iz narod. gledališča v Bratislavi.)

LONDON 20.15: Koncert Beethovnovih pesmi.

ZAGREB 19.30: Verdi: «Ples v maskah»; opera v treh dejanjih.

BRNO 19.30: Prenos iz narod. gledališča v Bratislavi.

RIM 20.45: Prenos Cimarosove opere «Tajni zakon».

DUNAJ 19.45: Kálmán: «Bajadera».

DAVENTRY 20.30: Gilbert: «Sramežljiva».

Pozor, železniški uradniki!

Simon Klimanek

LJUBLJANA, SELENBURGOVA 6, izdeluje uniforme tudi proti odplačevanju na obroke. Ima v zalogi celo in angleško blago. Zmerne cene!

Stenografinja

za odvetniško pisarno, za nemški in slovenski jezik, se provizorno sprejme ev. za pol dneva. Vprašati v Ljubljani, Aleksandrova cesta 2, I. nad.

„SVETOL“

neprekosljivo čistilo za vse kovine, okna in zrcala, je pravi domači izdelek. Zahtevajte ga v trgovinah!

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

»BLAUPUNKT« RADIO

Dobiva se povsod ter pri: IDEAL - WERKE. SUBOTICA. Vukovičeva ulica 32/c.

NARODNA KNJIGARNA, d. z. o. z. knjižarna in trgovina s papirjem ter pisarniškimi in šolskimi potrebščinami, Ljubljana, Štitarjeva ulica št. 2. Oblastno dovoljena

RAZPRODAJA

vsled opustitve trgovine. Razprodaja bo trajala samo do srede februarja 1928. Znatno znižane cene — Ugodna prilika za knjižnice in druge interesente

Prisilna dražba tovarne.

V izvršilni zadevi Mestne hranilnice Celjske, ki jo zastopa dr. Alojz Goričan, odvetnik v Celju, proti Ivanu in Josipini Rebek, posestnikoma in tovarnarjema v Celju, se vrši

dne 21. januarja dopoldne ob 9. uri, soba št. 4, pri okrajnem sodišču v Celju PRISILNA DRAŽBA

enonadstropne stanovanjske hiše, kakor tudi tovarne za izdelavo ključavničarskih del, mostnih tehničnih itd. z vso pritliklino. Cenilna vrednost je Din 859.751.80, najmanjši ponudek Din 615.000 in vadij 85.875.—

Tovarna leži tik ob železnici.

Pojasnila se dobe pri okrajnem sodišču v Celju, soba št. 4, ali pa pri pravnem zastopniku Mestne hranilnice Celjske g. dr. Alojzu Goričanu, odvetniku v Celju.

A I 449/25.

Prostovoljna dražba.

dne 10. januarja 1928 ob 10. uri.

se vrši v pisarni notara dr. Kuhara, Kolodvorska ulica 3, prostovoljna sodna dražba dveh hiš p.k. Josipa Seidla, ležečih ob stari cerkvi v Spodnji Šiški.

Najmanjši ponudek 200.000 Din; vadij 40.000 Din v gotovini.

Dražbeni pogoji pri dr. Kuharju na vpogled.

Zastopniki za vino

z dokazano večletno prakso se iščejo za veletrgovino z vinom v mariborski oblasti.

Ponudbe z navedbo plače in reference je nasloviti na anončno ekspedicijo Hinko Sax v Mariboru pod «Zastopnik za vino».

PRESELITEV!

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem preselil svoj modni atelje iz Galusovega nabrežja

V SELENBURGOVO ULICO ŠTEV. 4

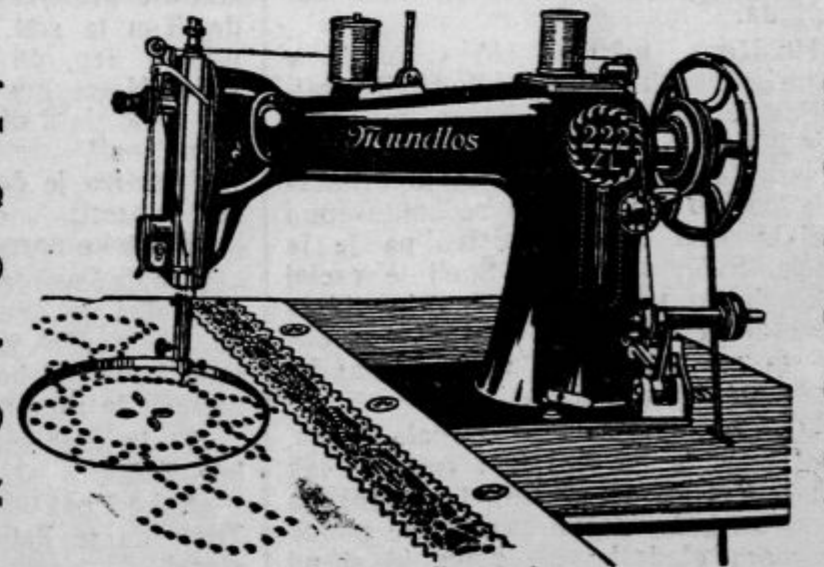
ter se najtopleje priporočam še za nadaljno naklonjenost. Martin Pevec.

Znižane cene

in največje skladišče ukrako dvo-koles motorjev, otroških vozičkov šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. —

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Cenjene dame, oglejte si pred nakupom zalogo ravnokar došlih krasnih brzošivalnih strojev, najnovejše iznajdbe moderne tehnike. Na vsak stroj popolnoma enostavno šivate vsakovrstno blago, naštike in čipke s cikcak šivom, vezete najmočnejše in luknjikaste vezene, gumbe in gumbice. Pouk v vezanju brezplačen. Ceniki franco. Prodaja tudi na obroke. — «TRIBUNA» F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Ne pozabite takoj naročiti!

LJUBLJANSKI ZVON 1928

Poleg mnogih kraških povesti, pesmi in esejev izpod peresa naših najboljših pisateljev in pesnikov bo vse leto izhajal

izvirni zgodovinski roman

SERENISSIMA

ki se vrši v Benetkah in je pisan s pripovednim razkošjem Sienkie-wiczewih povesti.

UMETNIŠKI PORT «ETI slovenskih pisateljev in umetnikov bodo krasili tudi letos vsako številko.

Ljubljanski Zvon izhaja vsak mesec ter velja za celo leto 120 Din, za pol leta 60 Din, za četrt leta 30 D; za inozemstvo 150 Din. Naroča se v

Knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru.

Narocila in vse druge, ličice
za malih oglasov, se pošilja na
Oglasni oddelk JUTRA, Ljubljana,
Prislovna ul. 4. Čekovni račun
pošte hranilnice Ljubljana, št. 1842

Telefon številka 2492

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v porredovalni in socialni nameni
občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 par.
Prislovna ul. 4. Ljubljana, dopisovanja in oglasi
trgovskega ali reklamnega značaja, vsaka beseda 10 par.
Najmanjši znesek 10 par. Prislovna ul. 4. Ljubljana, dopisovanja
ne je upadala obenem z naročilom, niti se oglasi ne prebijo

Sprejemanje malih oglasov za prihodnjo številko JUTRA se zaključuje
dan pred izidom lista ob 17 uri.
Pozneje sprejeti oglasi bodo priobčeni v naslednji številki lista

Telefon številka 2492

Obiri

Urarska
in stararska popravila in
vse druge, ličice, se pošilja na
Oglasni oddelk JUTRA, Ljubljana,
Prislovna ul. 4. Čekovni račun
pošte hranilnice Ljubljana, št. 1842

Pohištvo
in mogleba in trdga lesa
izdeluje najceneje Janar,
mizarstvo, Smlednik, 308

Šivilja
preravnata, izdeluje dneve
in plače toalet od 50 do
90 Din ter kostume in plače
do 120 Din. Videvan,
Slovaška cesta 12, 333

Raznovrstnega
pohištva
veliko zalogo, po najugodnejši
ceni tudi na obroke
Matija Andlovic, Vidov-
danska cesta 2, 401

Snežne čevlje
in goliše sprejema v po-
sredstvo Franc Čebulj, Ljub-
ljana VII, Sv. Jerneja cesta
18, 502

Modni atelje
Martin Pevca, Selenbergova
ulica 4, sprejema ličice
in popravila oblač
vseh vrst, 465

Odeje
najfinejša vata, volna, svila,
puli, izdelovanje in po-
pravila, Rožna ulica 8, 468

Brivnica
Josip Jenerčič, vsaki dan
odprta do 9 ure zvečer,
387

Vrhuha dobi
veliko in brivskega pomoč-
nika, odnosa, sprejema ta-
koj Jurij Simunec, danes
zajen v Kranju, 154

Frizerko
veliko in brivskega pomoč-
nika, odnosa, sprejema ta-
koj Jurij Simunec, danes
zajen v Kranju, 154

Služničad
kubari, sobarice, nataka-
rije, ličice itd. dobe naj-
lažje službo v Beogradu -
ako se želite v biro Eko-
nomske, Beograd, Vasilja
ulica 11, 41037

Dečka
poštenih starišev, ki ima
pošteno do trgovine, sprej-
ma v učenje. Odkriva v
hrib. Cenjene ponudbe pod
«Gorenjsko» na oglasni
oddelku «Jutra», 354

Knjigovodjo
mlajšega, srednjega bilan-
cista, vsega hrvaštine in
nemščine, sprejemamo v vo-
liko trgovino v Zagrebu.
V ponudbi je največji po-
govor, starišev in dosedanje
nastavebe. — Ponudbe na
oglasni oddelku «Jutra» pod
«D. 4028», 303

Zoboteknika
znanstvena, popolna per-
fektna, v tehniki kakor
tudi v operativnem delu,
sprejemamo Pismene ponu-
be z navedbo referenc pod
šifro «Asistent» na oglasni
oddelku «Jutra», 290

Več prešivalk
(šivilje) gorilnih delov -
prevostilnih, sprejemamo
takoj - Javljajo naj se samo
za znanje pri Ivanu Pre-
švalcu, tovarna delavci v
Kranju, 400

Samostojno pletilo
sprejema Paj, Studenci,
Maribor, Na obrobju, 513

Prodajalca
za mokano stroko, poštno
in delavno, sprejemamo ta-
koj, Hrana in stanovanje v
hribi, M. Berdaja, Maribor,
808

Zastopnike
govornice in agencie, sprej-
mamo takoj za prodajo ali
vrednostnih papirjev, adre-
sano z zavaranjem, kakor
tudi za prodajo kvitancij
ali za obroke, proti
fakturi plačati in provizijo -
Zamudovalci, Ljubljana,
Aleksandrova cesta št. 13,
474

Kuharico
srednjih let, popolnoma za-
možna in pred vsem se-
lo želja, sprejema manjša
družina. Pismene ponudbe
pod «Dobra plača» na ogl.
oddelku «Jutra», 435

Posredovalnica
v Mak v Ljubljani najbo
potrebne dobro gostilniško
kubari, 430

Trg. pomočnika
znanstvene stroke, mlajšega in
dobra hrvaštine, sprejema
takoj ali pozneje. Ponudbe
na oglasni oddelku «Jutra»
pod «Zvešta», 200

Služkinjo
ki zna kuhati, sprejema ma-
la plačino. Plača odob-
ra, brez perila, Našlov v ogl.
oddelku «Jutra», 441

Samostojnega peka
mala kuharica, delava
sprejema na novo postarilo
na delu, z nastopom v
mesecu aprila. Plača dobra
Reflektira se samo samo na
provizije. — Ponudbe na
oglasni oddelku «Jutra» pod
«Zanesljive delavce», 497

Prodajalka

izobražena, trg. mešanega
blaga, želi službo - gre-
tudi na delo. Našlov v ogl.
oddelku «Jutra», 339

Safer
izveščen v vinogradništvu,
poljedelstvu in sadjarstvu,
želi službo v 15 februar-
jem. Dopise na poštnico
«Jutra» pod šifro pod
«Safer», 374

Kot oskrbnik
ali pa kot hišni mizar gre
zanesljivo in truden mizar v
večinskih spričevalih. Na-
šlov pove oglasni oddelku
«Jutra», 41093

Prodajalka
ki je že delj časa samo-
stojno vodila trgovino me-
šanega blaga in šporecije,
z dobrimi spričevali, agnita
in zanesljivo, želi službo.
Dopise na oglasni oddelku
«Jutra» pod značko «Dobra
postrežba», 40292

Kletar
popolnoma samostojen, tren-
je in zanesljiv, z večlet-
no prakso, želi službo pri
večji viniki trgovini. Na-
šlov pove oglasni oddelku
«Jutra» pod šifro
«Kletar», 435

Potnik
agilen in dobro vpeljan,
želi službo. Dopise na ogl.
oddelku «Jutra» pod šifro
«Posten 78», 378

Gospodična
s pleteno pisarniško prak-
so, želi prometni službo.
Vešča je strojepljiva in ste-
nografirje ter vseh pisarni-
ških poslov. Gre najraje
na delo. Ponudbe prosi
pod šifro 28 na oglasni
oddelku «Jutra», 462

Kuharica
ki je že služila pri finančni
kontroli, želi zopet tako
nameščeno. — Pismeno na
oglasni oddelku «Jutra» pod
«Dobra kuharica», 436

Kontoristinja
vešča slovenskega, srbo-
hrvaškega (frilice) in nem-
škega jezika, zmožna knji-
govodstva in hitra stroje-
pljiva, želi prometni službo.
Ponudbe na oglasni oddelku
«Jutra» pod značko «Za-
nesljiva 89», 429

Gozdar
s prakso v lesni industriji
in trgovini, želi službo. —
Dopise na oglasni oddelku
«Jutra» pod šifro «Gozdar», 428

Gospodična
želi službo pri majhni dru-
žini, event. k otrokom. Šla
bi tudi kot gospodična k
starejšemu gospodu. Zmo-
žna polotični laževici. Cenj-
ponudbe pod «Dobra go-
spodična» na podružnico
«Jutra» v Mariboru, 392

Tovorni avto
Blancini, 15 tonski, 80 HP,
v popolnoma dobrem sta-
nju, radi selitve ugodno
naprodaj. Ogled in pojava-
nje v Kolodvorski ulici, v
garazi 202, Ljubljana, 366

Austro-Daimler
benzinski, 35 HP, z elek-
trično napravo in naglo
pnevmatsko skoraj nova, v
lako dobrem stanju. Pro-
dam za 25.000 Din. Avto-
garža Volker, Maribor -
Kernova ulica št. 1, 511

Teško blagajno
«Avandor Comp.» manjšo,
prodaja Našlov v oglas-
oddelku «Jutra», 435

Armatura
za parno pod za pekarstvo,
v dobrem stanju, naprodaj.
Reflektira naj se obrnejo
na oglasni oddelku «Jutra»
pod «Ugodno 257», 237

Pisalni stroj
Remington 11 po ugodni
ceni naprodaj. Našlov pove
podružnica «Jutra» v Celju
pod šifro «Remington», 379

Pisalnica mizo
starinsko, željezno-vitločno
prodaja Našlov v oglas-
oddelku «Jutra», 435

Lesteneč
veliki, skoraj novi, poceni
naprodaj. Našlov pove ogl.
oddelku «Jutra», 308

Črno zimsko suknjo
skoraj novo, poceni pro-
dam. Našlov pove oglasni
oddelku «Jutra», 500

Plešno obleko
bol črpe georgije, model,
sova, za vitko postavu -
prodaja Našlov v oglas-
oddelku «Jutra», 473

Dirkalno kolo
znanke «Kayer» - dobro
ohranjeno, ceno prodam.
Našlov v oglasnem oddelku
«Jutra», 473

Mizo
4 stola, veliko ogledalo,
nekaj boljnih slik, zofa s
2 stoloma, ter razno sre-
brno posodo. Našlov v oglas-
nem oddelku «Jutra», 473

Pohištvo
v srečnem lesu, za tujsko
sobo, prodam v prav do-
brem stanju zaradi po-
manjkanja prostora. 1 po-
stela, 1 nočna omarica, 1
umivalnik, 1 pisalna miza,
1 garnitura oblačila, 1 ka-
nape, 4 fotelje, 2 kompl.
okenski zavesi v istem tla-
nu. Našlov v oglasni oddelku
«Jutra», 41243

Na srečo so bila vrata odprta in miška
sta jo prestrašeno cvilec odkrila kar so
ju nesle noge. A beg po temnih rovih kr-
tovo hiše je bil težavna stvar. Vsak trenu-
tok sta kam zadela z glavo ali pa začula
krvoločka za seboj. Nazadnje sta vendar
zagledala luč. Se dva skoka in sta bila za-
nal.

Toda krt ni odnehal. Podil ju je okrog in
okrog hriba in cvetka se je v strahu po-
tuhnila pod listje neke rastline. Tedajci pa
je priletela lastovka tik ob tleh. Vohunček
in Glodunček sta se ji obesila vsak na eno
nogo - bila sta oteta. «Do svidenja, Cvet-
ka, povej mamici!» je še viknil Vohunček.

Trdih drv
180 m³ prodam tri četrti
ure od Kolodvora na le-
vo po prutoru - Ceno po
dogovoru Severin Rotman
Zg. Otok Radovljica, 40848

Čevljarški stroj
za vlatanje (Hohlmaschine)
dobro ohranjen, poceni
prodaja Škol, Maribor, Po-
breška cesta 9, 369

Železen štedilnik
dobro ohranjen, naprodaj.
Našlov v oglasnem oddelku
«Jutra», 349-4

Frak in 2 telovnika
skoraj nova, za vitko ose-
bo, naprodaj na Kette,
Murnovi (Martinovi) cesti
št. 9, 416

Renhmatismus
Kopelji za gorki zrak -
«Kreuztermo» poceni
prodaja Našlov v oglasnem
oddelku «Jutra», 397

Moški kožuh
kratke, naprodaj Na ogle-
d od 10 ure naprej Našlov
v oglasnem oddelku «Jutra», 231

Teško blagajno
«Avandor Comp.» manjšo,
prodaja Našlov v oglas-
oddelku «Jutra», 435

Armatura
za parno pod za pekarstvo,
v dobrem stanju, naprodaj.
Reflektira naj se obrnejo
na oglasni oddelku «Jutra»
pod «Ugodno 257», 237

Pisalni stroj
Remington 11 po ugodni
ceni naprodaj. Našlov pove
podružnica «Jutra» v Celju
pod šifro «Remington», 379

Pisalnica mizo
starinsko, željezno-vitločno
prodaja Našlov v oglas-
oddelku «Jutra», 435

Lesteneč
veliki, skoraj novi, poceni
naprodaj. Našlov pove ogl.
oddelku «Jutra», 308

Črno zimsko suknjo
skoraj novo, poceni pro-
dam. Našlov pove oglasni
oddelku «Jutra», 500

Plešno obleko
bol črpe georgije, model,
sova, za vitko postavu -
prodaja Našlov v oglas-
oddelku «Jutra», 473

Dirkalno kolo
znanke «Kayer» - dobro
ohranjeno, ceno prodam.
Našlov v oglasnem oddelku
«Jutra», 473

Mizo
4 stola, veliko ogledalo,
nekaj boljnih slik, zofa s
2 stoloma, ter razno sre-
brno posodo. Našlov v oglas-
nem oddelku «Jutra», 473

Pohištvo
v srečnem lesu, za tujsko
sobo, prodam v prav do-
brem stanju zaradi po-
manjkanja prostora. 1 po-
stela, 1 nočna omarica, 1
umivalnik, 1 pisalna miza,
1 garnitura oblačila, 1 ka-
nape, 4 fotelje, 2 kompl.
okenski zavesi v istem tla-
nu. Našlov v oglasni oddelku
«Jutra», 41243

Pisalni stroj

kupim. Ponudbe s ostanki
mošala in cene pod šifro
«Pisalni stroj» na oglasni
oddelku «Jutra», 460

Perest

Enonadstropno hišo
s izvrstno opremljeno pekarijo
polog velik trgovski lokal,
7 dvo. in triosobnih stanova-
vanj, vrt, dvorišče, jako
prometna cesta Ljubljane,
prodam za 350.000 Din. —
Ponudbe na oglasni oddelku
«Jutra» pod šifro «Prvo-
vrstna pekarija», 350

Dražba
11. januarja ob 10. uri bo
sodniški komisar v Mariboru
prodal v sobi št. 38
krajno posnovo v koncesij-
no, gostilno in trgovino.
Vas postopajo stana in v
najboljšem stanju Okrog
10 orlovo gozda in polja
Kavolja 8152 Da Ožbena
St. Marjeta na Dravskem
polju, postaja Račja, 198

Hiša
pri Sv. Miklavžu št. 30
polog Maribora, radi selitve
v po stiski ceni naprodaj
ima 2 sobi, kuhinjo, jedilni-
ko, shrambo, živinjo in
svinjski hlev, lep vrt, sa-
donski, 3 lopi in vrti, gozd
in travnik od agrarne re-
forme, 399

Majhno posestvo
naprodaj blizu Celja Na-
tandena, poljska daja
Janček, trafika v Celju,
Gospodskul ulica, 881

Hiša-vila
enonadstropna, s vrtom, 10
minut od glavne pošte, su-
ha in zdrava lega, ima 10
stanovanjskih sob, 3 kuh-
inje in pritlikline, elektro-
volovod, Cena 275.000 Din.
Ponudbe na oglasni oddelku
«Jutra» pod «Stanovanje po
dogovoru», 450

Majhno vilo
na peritvili, skoraj dozi-
dano, zelo ugodno prodam.
Našlov v oglasnem oddelku
«Jutra», 442

Gostilno
dobro lido, v sredini me-
sta na Splovnem štajor-
skem, ki obsega 3 gostil-
niške in 6 stanovanjskih
sob, kuhinjo, klet, vežo s
mizami ter vse v najugod-
nejšem stanju. Letno se
stori 300 hl piva in 50 hl
vina. Pogoji zelo ugodni.
Cenjene ponudbe na oglas-
ni oddelku «Jutra» pod šifro
«Dobra gostilna», 417

Majhne parcele
ob Dunajski cesti ugodno
prodaja Našlov v oglas-
oddelku «Jutra», 449

Uradne liste
in leta 19, 20, 21, in 22
zamonjani za Lovca prvih
5 letnikov. — Ponudbe na
oglasni oddelku «Jutra» pod
«Za Lovca», 278

Lokal
poslovne lokale
oddam skupno ali posa-
metno v 1. ozi. II. nad-
stropju - naproti glavni
pošti. Našlov v oglasni
oddelku «Jutra», 309

Spalnico
skoraj novo, prodam radi
selitve za polovico cene.
Na ogle od 12 in 1. ure
Našlov v oglasnem oddelku
«Jutra», 348

Lisičie, njihove kože
in vse druge od divjadi
kupaže in selitve dobro
plača D. Zdravil, Ljubljana
na Florjanska ulica št. 9,
47

Kino-aparat
kompletan, s vsemi potreb-
ninami takoj kupimo.
«Posredovalec», Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 18, 351

Večji nakit
s briljantni biseri ali sma-
gami kupim. Ponudbe tudi
od znanj pod «Nakit» na
oglasni oddelku «Jutra», 494

Antike doze
stare in srebrne kupim po
ljudskemu cenam. Ponudbe
tudi od znanj pod «Antike
doze» na oglasni oddelku
«Jutra», 423

Silke
znanih nemških in avstrijskih
silkarjev 19. stoletja
kupim po ljudskemu cenam.
Pismene ponudbe tudi od
znanj naprodaj pod šifro
«Z opozim in signaturo» na
oglasni oddelku «Jutra», 423

Moško kolo
kupim. Ponudbe s navedbo
cene na oglasni oddelku
«Jutra» pod «Prvovrstna
smakla», 477

Pohištvo
jedilnico in spalno opremo,
dobro ohranjeno, takoj ku-
pim. Ponudbe na oglasni
oddelku «Jutra» pod šifro
«St. 36», 359

Parni kotel
stojalo od 3-6 Atm. in
6-10 m³ kurilne pločke,
kupim. Ponudbe na oglasni
oddelku «Jutra» pod šifro
«St. 16», 443

Gostilničar
s osebno pravico, oženjen,
brez otrok, želi gostilno
na račun ali v najem. Po-
nude na podružnico Jutra
v Mariboru pod «Gostilni-
čar», 370

Gospodični
oddam parkirano sobo v
centru mesta. Našlov pove
oglasni oddelku «Jutra», 495

Gospodični
oddam parkirano sobo v
centru mesta. Našlov pove
oglasni oddelku «Jutra», 495

Gospodični
oddam parkirano sobo v
centru mesta. Našlov pove
oglasni oddelku «Jutra», 495

Gospodični
oddam parkirano sobo v
centru mesta. Našlov pove
oglasni oddelku «Jutra», 495

Gospodični
oddam parkirano sobo v
centru mesta. Našlov pove
oglasni oddelku «Jutra», 495

Gospodični
oddam parkirano sobo v
centru mesta. Našlov pove
oglasni oddelku «Jutra», 495

Gospodični
oddam parkirano sobo v
centru mesta. Našlov pove
oglasni oddelku «Jutra», 495

JOSIP ZALAR

lesni trgovec in posestnik
iz Ribnice

KARLA MARTINEC

POROČENA
NA DAN SV. TREH KRALJEV
V LJUBLJANI

Sobo
takoj oddam proti mesečni
najemini 350 Din. Poja-
nila v soboto od 10-12 do-
poldne v Kološevski ul.
št. 26, des dvorišče lev.
1. nadst., soba št. 12, 507

Sobo na Kodeljevem
oddam za 220 Din mesečno
Našlov v oglasnem oddelku
«Jutra», 467

Prehrana
Na domačo hrano
sprejemamo govorice in go-
spodične v hišni bolnici
Našlov v oglasnem oddelku
«Jutra», 364

Moško uro
Omega, sem izgubil. Naj-
dite naj jo odda v ogl.
oddelku «Jutra», 478

Risalnno orodje
je izgubil računal 5. jan.
v Vogovi ul. ali Csojovi c.
Postoj najhitrejši naj jo od-
da v oglasnem oddelku
«Jutra», 505

Dvaja akademika
telita znanja s idealizma
gospodičnima. Dopise pod
«Jutra» - Kolicinec za ogl.
oddelku «Jutra», 460

Akademik
teli znanja s 25-35 let
stare dame. — Dopise na
oglasni oddelku «Jutra» pod
«Johanka», 386

«Bajadera»
Gospodična, ki je bila v
sredo, dne 23. prošega mes-
eca v operi (baletu), v
svojem kostumu in je pri-
gledarstvu vrnila nekoliko
pogledov gospoda. Jo do-
titi, po možnosti prosi
za našlov na oglasni oddel-
ku «Jutra» pod značko
«Bajadera», 431

Vsevedež
Kdor želi natančno sveto-
sti znanja, preteklost in
prihodnost - kolikor je
sploh mogoče ugotovi
svoje znanstvo in je pri-
gledarstvu vrnila nekoliko
pogledov gospoda. Jo do-
titi, po možnosti prosi
za našlov na oglasni oddel-
ku «Jutra» pod značko
«Bajadera», 431

Velik pes
nemški ovtar, zelo dober
varuh, poceni naprodaj. —
Studenec pri Mariboru -
Aleksandrova 43, 371

Psa dobermana

Zane Grey:

Železna cesta

Roman

In tisti mah je konj zastrigel z dolgimi uhliji in prhnil. Siva postava se je spustila naproti — gibčna, urna postavica, oblečena v irhovino.

»Bože moj! Zda se začne!« je vzkliknil Neale. Toda njen obraz je bil bel, svetlorjav lasje so ji vihrali v vetru. Allie? Morala je biti ona. Bila je.

Glas in obraz je komaj spoznal, toda njene besede so mu povedale, da je Allie. Vrgla se mu je na prsi; njene lakti so se krepko in strastno oklenile njegovega vratu. Njen obraz se je dvignil k njemu, sled, svetla od radosti, čudno tuj; toda Neale je čutil, Neale je vedel, da ta usta koprne po njegovem poljubu. Ves zmeden jo je poljubil — hladne, mile ustnice so se dotaknile njegovih ustnic, enkrat, drugič in še enkrat.

»Mislila sem — da te ne bo nikoli, nikoli več,« je zamrmrala, privijaje se k njemu.

»Res dolgo je trajalo.« Njegov glas je bil negotov. »Toda prišel sem... Tolikanj sem vesel, da te... pet vidim.«

»Nisi me spoznal,« je rekla boječe. »Uganila sem po tvojem pogledu.«

»Ni čudo, Allie. Ostavil sem bil drobno, blede, majhno dekletce — kar strah me je bilo zate — in kaj vidim zdaj?... Daj, da te pogledam.«

Stopila je korak nazaj in je obstala pred njim vsa plašna in skromna, toda brez najmanjše zadrege. V njenih črtah, morda tudi v obliki njenih oči in v trepetu ustnic je našel marsikako znano sled, toda vse ostalo mu je bilo novo in tuje; bel obraz z višnjavkastimi žilicami, zdrava rdečica, ki je počasi oblivala široko čelo, ljubke rdeče ustnice, ganljive v svoji žalosti, prekrasne oči, nalikujoče vi-

21

jolicam, kadar jih napaja rosa, globoko obsenčene, turobne in vendar sijoče z divnim bleskom.

Neale je dojel njeno lepoto tisti mah, ko je spoznal devojkino ljubezen — in tako globok ga je osupil ta kras, toli silno ga je premagala ljubezen, da je kar obnemel. Nato je spet začutil besedo na jeziku in je obrzdal svoj pogled.

»Za pravo Indijanko sem te imel v tej irhasti obleki.«

»Kriolo, golenice, mokasine, vse sem sama napravila.« Roka ji je naglo zdrknila po resju in biserju. »Nikjer nobenega gumba! Oh, težko je bilo — toliko dela!«

»Tedad nisi brez posla posedala odkar sva se ločila?«

»Od tistega dne — pri teh besedah je miho zardela — »od tistega dne sem delala tisoč stvari, vse, kar je mogoče na svetu — samo žalovala nisem, ker vem, da ne maraš tega! Vse: kuhala sem in šivala, lovila ribe, kopala se, streljala, jahala — in čakala tebe.«

Nealov konj se je pasel na zelenem bregu potoka. Voda je tiho zuborela in naglo tekla svojo pot; čebele so brenčale nad jesenskim cvetjem, vonj dima je prihajal od tabora; in nad vsem tem je ležala zasanjana tišina letnega časa in pustinje.

Allie je sedla na skalo, Neale je obstal zraven nje.

»Tedad si me pričakovala?« je vprašal tiho.

»Ure in dni in tedne,« je vzdihnila.

»In po tem takem si me imela — nekoilko rada?«

»Imam te — rada.« Rahel je bil njen glas, malone jecljivo, poln globoke miline, drhteč od neizrekljivega razburjenja.

Neale se je zdrznil. Nato jo je kradoma pogledal. Njene oči so bile pobešene, skrite pod dolgimi vejicami; njen obraz je bil nežen in krotak, sanjav, oduševljen in prečudno čist; prsi so ji drhtele pod irhovino, obšito z biserjem. Nato je spustil pogled še nižje, do njene ročice — lepo oblikovane, krepke in rjave dekleške roke; na tretjem prstu je uzrl svoj obroček. Pozabil je bil pogledati, ali ga nosi. Rahlo se je dotaknil prstana in je potegnil njeno roko v svojo.

»Moj prstan, oh, Allie!«

Odgovorilo mu je prečudno, škrlatno iskrenje v njenih očeh. Zaslutil je, da je bil njegov prstan tisti prijemljivi člen, ki je obnovil pretrgano verigo njenega življenja.

»Odjahal si — tako naglo — da ti nisem več utegnila povedati,«

je odvrnila tiho in oklevaje. Vse na njej je bilo zdaj preljubek sram; Neale se je moral trudoma krotiti, da je ni potegnil na svoje srce.

Poljubil ji je roko.

»Vso jesen in vso zimo boš imela čas, da mi boš pripovedovala take lepe stvari. In jaz — če se mi jutri razveže jezik, ti morda nekaj povem.«

»Kar zdajle povej,« je vzkliknila naglo.

»Oh, Allie — lepa si.«

»Res?« se je nasmehnila — in ta smehljaj je bil prvi, ki ga je kdaj videl na njenem obrazu; žalost je sevala v njem, prava duša njene velike lepote. »Preje sem bila zala,« je nadaljevala. »A če se zdaj spomnim, kakšna sem bila, me obide dvom, ali sem vobče še zala.«

Neale se je zasmejal. Začel se je čutiti svobodnejšega in boli zbranega v tem brezprimernem položaju.

»Povej mi svoje ime,« je šepnil z rahlim glasom, nežno se dotikaje njene glave. »Allie — in dalje?«

»Ali ga nisi zvedel?«

»Rekla si 'Allie'; to je bilo vse.«

Bal se je te besede, vedoč, da bo zbudila v njej okrutne spomine, toda hotel jo je prizkusiti. Njene oči so se razširile — luč zrenic je utonila kakor v senci; postale so žalostne, temne, vlažne, globoko zamišljene. A tiste stare, mrke koprene, tiste blazne, vase pogreznjene srepote ni bilo več nazaj.

»Allie — in dalje?« je ponovil.

Tedad so se ulile solze, dajoč bolečini duška. »Allie Lee,« je dejala.

★

Tema je že bilo, ko se je Neale po dolgem, samotnem izprehodu vrnil v koč. Plapolajoče klade na ogromnem kamenitem ognjišču so razsvetljevale njeno notranost.

Slingerland je stal v senci, ukvarjaje se Bog zna s čim in smejoč se Larryjevim šalam. Cowboy in Allie sta sedela v živem svitu ognja. Nealu je zadoščal en sam pogled na Larryja, da je uganil, kaj se je zgodilo s tem mladim človekom. Allie je bila videti nekam v zadregi.

Zahtevajte povsod lepe volnene odeje

domače tvornice komanditne družbe
ANTON SINKOVEC, GROSUPLJE.

Telefon 3005

**Prva
jugosl.**

kolarska industrija

izdeluje vse vrste

auto-karoserij

Se priporoča

Jožef Peterca

Koseze, Ljubljana 7

Telefon 3005

Nov vinotoč!

Vljudo naznanjam slavnemu občinstvu, da sem poleg kavarne »Central« otvorila **VINOTOČ** in **GOSTILNO** s posebnim vvhodom. Potrudila se bom, da cenjene goste postrežem z najboljšim pristnim dalmatinskim in štajerskim vinom ter z miznimi in gorkimi jedili.

Za obilen obisk se priporoča

Ana Miholič, lastnica

Radi velike zaloge SPOJK

(Klammer)

damo vsakemu

pomoloma zastoj

prvovrstni strošek za spajanje listov, znamke SKREBA, ako dotični naroči najmanj deset škatlic Skreba-spojki.

A. PRAŠELJ, ZAGREB
MARGARETSKA 4.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Strojniki

ki je strokovnjak tudi za popravila opekarskih strojev, se sprejme k stroju »Lancz«.

Ponudbe z označbo zahtevkov na: Hartner, Murska Sobota.

Predpoletna sezona!

Izvanreden slučaj! Prodamo v Bački v dveh velikih srezkih vaseh dve izvanredno dobro vpeljani lesni trgovini z inventarjem. Pod trgovino so veliki prostori in zemljišča v centru vasi z več potrebnimi zgradbami. Vprašanja je poslati na poštni predal 135, NOVI SAD, pod značko »V. K.«.

Dobro vpeljana tvornica sprejme še kak **množinski predmet**

v izdelavo (železen, lesen i. dr.). Urejen prostor z orodjarno, električno in parno pogonsko sila na razpolago. Priključ se tudi lahko manjše podjetje s stroj v svrhu skupnega delovanja. — Direktno ponudbe se želijo pod »Soliden-rentabilen« na oglasni odelek »Jutra«.

Zahvala.

Vsem blagim srcem, ki so mojo ljubljeno soprogo, gospo

Marijo Gnezda

spremili na zadnji poti k večnemu počitku v tako častnem številu, izrekam mojo globoko zahvalo. Posebno pa č. g. župniku Finžgarju za podlitev sv. zakramentov, dalje čast. sestri-prednici, sorodnici, Amarandi, čast. sestram-usmiljenkam, g. dr. Brecljnu in vsem ostalim sorodnikom in drugim znancem, ki so mi tako neutrudljivo stali ob strani v neotlašljivih dneh njene bolezn in smrti. — V prijetno dolžnost si štejem zahvaliti se gg. inž. Dolinsku, dr. Faturju, inž. Finzu, načelniku Goljasu, inž. Mühlhoferju in inž. Weinbergerju za tako častno spremstvo na njeni zadnji poti. Srčna hvala c. uradništvu ravnateljstva Državne železnice za podarjeni krasen venec, kakor tudi vsem tovarišem strojevodjem in drugim darovalcem vencev, pevskima društvoma »Sloga« in »Krakovo-Trnovo« za tolažbe polni žalostinki in železničarski godbi. Še enkrat vsem najsrčnejša hvala!

Ljubljana, dne 5. januarja 1928.

Žalujoci soprog.

NAGRADO

dam za stanovanje 2 al 1 sobe, kuhinje in pritlikline, najraje v bližini Vi-dovdanske ceste, za februar ali maj.

Ponudbe na oglasni odelek »Jutra« pod »Majhna mirna družinica«.

Mlado lice

„ELSA-FLUID“

lahko očuvate do kasne starosti, ako ste za to skrbeli, predno je lice začelo veneti. Mladeniško svežino treba čuvati, dokler ne mine. Rabite za nego Vašega telesa, Vašega lica, Vaših rok in Vaših las:

I. Fellerjevo pravo kavkaško pomado za zaščito lica in kože, ona vam izgladi gube in brazgotine, dela kožo gibko in nežno briše sledove staranja, ustvarja mladost in lepoto. Iznemadilo Vas bo, s kakšno brzino izginejo solne pege, kožne brazde, rudečilo nosa, mozolji, zajedavci in drugi vsakovrstni nedostaki kože.

II. Fellerjevo močno pomado za rast las, katera preprečuje izpadanje las, prerano osivljenje, čisti lasne luskinke, dela lase mehke, gibke, bujne ter pospešuje njih rast.

Za poizkus 2 lončiča eme ali po 1 lončič od vsake Elsa-pomade z omotom in poštnino vred za 38 Din.

III. Elsa-milo zdravlja in lepote, katero ni samo parfimirano toaletno milo, temveč vsebuje v sebi tudi medicinsko preizkušano, dobro delujočo sestavino, katere prodirajo v Vašo kožo in vzdržujejo zdravo, lepo, mlado in Vašo zunanost mladeniško svežo.

Fellerjeva prava mila zdravlja in lepote so:

ELSA-lilijino mlečno milo
ELSA-rumenjakovo milo
ELSA-glicerini milo
ELSA-boraks milo
ELSA-katranovo (šampon) milo
ELSA-milo za brijanje.

Poizkusite jih! Nikdar ne bodele rabili druga mila!

Za poskus 5 komadov Elsa-mila z omotom in poštnino vred 52 Din.

V Vašem lastnem interesu je, da pošljete denar vnaprej, ker plačati po povzetju radi poštinskih stroškov 10 Din več.

Naročila nasloviti jasno: Lekarnarju **EUGEN V. FELLER**, Stubica Donja, Elsatrg 245 — Hrvatska.

Martin Savnik

posestnik

danes ob 2. zjutraj v 74. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, mirno v gospodu zaspal.

Pogreb s sv. mašo se vrši na dan Sv. treh kraljev ob 9 uri dopoldne v Brežicah.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Zverinjak pri Brežicah, dne 4. januarja 1928.

ŽALUJOČI OSTALI.

Jadransko-Podunavska banka - Beograd

in njene slovenske podružnice

Delniška glavica: 120.000.000 Din

Kranj, Ljubljana, Maribor

Delniška glavica: 120.000.000 Din

Eskontira: menice; **sprejema:** vloge na hranilne knjižice in tekoče račune; **daje:** predujme na državne papirje kakor: 7% investicijsko posojilo, 2 1/2% ratno šteto, 4% agrarne obveznice ter vse kotirane papirje. **Prodaja in kupuje** devize in valute ter **izvršuje** nakazila v tu- in inozemstvo najkulantneje.